

DOMI NUS ILLU
MINA TIO MEA
Taylor Institution.

JOHAN LUDVIG RUNEBERGS

SAMLADE SKRIFTER.

Andra Bandet.

TREDJE UPPLAGAN.

ÖREBRO,
N. M. LINDHS BOKTRYCKERI,
1858.

Innehåll.

Fänrik Ståls Sägner:

Grafven i Perrho:

Svartsjukans Nätter:

Smärre Dikter I:

FÄNRIK STÅLS SÄGNER.

EN SAMLING SÅNGER.

I.

Vårt Land.

Vårt land, vårt land, vårt fosterland,
Ljud högt, o dyra ord!
Ej lyfts en höjd mot himlens rand,
Ej sänks en dal, ej sköljs en strand,
Mer älskad än vår bygd i nord,
Än våra fäders jord.

Vårt land är fattigt, skall så bli
För den, som guld begär,
En främling far oss stolt förbi;
Men detta landet älska vi,
För oss med moar, fjäll och skär
Ett guldland dock det är.

Vi älska våra strömmars brus
Och våra bäckars språng,
Den mörka skogens dystra sus,
Vår stjernenatt, vårt sommarljus,
Allt, allt, hvad här som syn, som sång
Vårt hjerta rört engång.

Här striddes våra fäders strid
Med tanke, svärd och plog,
Här, här, i klar som mulen tid,
Med lycka hård, med lycka blid,
Det Finska folkets hjerta slog,
Här bars hvad det fördrog.

Hvem täljde väl de striders tal,
Som detta folk bestod,
Då kriget röt från dal till dal,
Då frosten kom med hungrens qval,
Hvem mätte allt dess spillda blod
Och allt dess tålamod?

Och det var här det blodet flöt,
Ja här för oss det var,
Och det var här sin fröjd det njöt,
Och det var här sin suck det göt,

Det folk, som våra bördor bar
Långt före våra dar.

Här är oss ljuft, här är oss godt,
Här är oss allt beskärdt;
Hur ödet kastar än vår lott,
Ett land, ett fosterland vi fått,
Hvad finns på jorden mera värdt
Att hållas dyrt och kärt?

Och här och här är detta land,
Vårt öga ser det här;
Vi kunna sträcka ut vår hand
Och visa gladt på sjö och strand
Och säga: se det landet der,
Vårt fosterland det är!

Och fördes vi att bo i glans
Bland guldmoln i det blå,
Och blef vårt lif en stjernedans,
Der tår ej göts, der suck ej fanns,
Till detta arma land ändå
Vår längtan skulle stå.

O land, du tusen sjöars land,
Der sång och trohet byggt,

Der lifvets haf oss gett en strand,
Vår forntids land, vår framtids land,
Var för din fattigdom ej skyggt,
Var fritt, var gladt, var tryggt!

Din blomning, sluten än i knopp,
Skall mogna ur sitt tvång;
Se, ur vår kärlek skall gå opp
Ditt ljus, din glans, din fröjd, ditt hopp,
Och högre klinga skall en gång
Vår fosterländska sång.

Fänrik Stål.

Till flydda tider återgår
Min tanke än så gerna,
Mig vinkar från förflutna år
Så mången vänlig stjerna.
Välan, hvem följer nu mitt tåg
Till Näsijärvis dunkla våg?

Jag lärde känna der en man,
Soldat för längesedan,
Nu ägde fänriks titel han,
Men lyckan var i nedan.
Gud vet det, hur han kom en dag
Att bo i samma gård som jag.

Jag såg mig då som en person
Med få, ja inga brister,
Jag var student, på condition,
Och kallades magister,
Mitt »mensa» gaf mig öfverflöd,
Den gamle åt på nåd sitt bröd.

Jag rökte »Gefle vapen» jag
Och hade sjöskumspipa;
Den gamle skar af blad sitt slag,
Då han ej var i knipa,
I sådant fall blef mossa blott
Hans nötta masurhufvuds lott.

O tid af guld, o lif blott tändt
För nöjet och behagen,
Då man är ung, och är student,
Och har fullt opp för dagen,
Och ingen annan sorg försökt,
Än att mustaschen växer trögt!

Hvad visste jag af andras nöd,
Jag blott min glädje kände;
Min arm var stark, min kind var röd,
Och alla pulsar brände.

Jag var så yr, jag var så ung,
Och stolt som jag var ingen kung.

Men fänrik Stål satt utan knot
Förgäten i sin koja;
Han sög sin rök, han knöt sin not
Och lät oss andra stoja.
Vasserra, mot en sådan en
Hvad man sig tyckte vara re'n.

Det var min höga lust att se
Den kantiga figuren,
Hans styfva skick, hans anlete,
Hans rock, så ovant skuren,
Hans örnenäsa mest ändå
Med brillor utan skalmar på.

Jag gick till gubben ofta ned
Att gunstigt gyckel drifva.
Det var min fröjd, när han blef vred
Och kom sitt nät att rifva,
Då jag fick nålen ur hans hand
Och knöt en lycka falskt ibland.

Han sprang då ofta upp burdus
Och dref mig utom knuten;

Ett vänligt ord, en doft kardus,
Och fred var åter sluten.
Jag kom igen, som förr jag kom,
Och gjorde samma narri om.

Att äfven gubben haft sin dag,
Då han var ung i verlden,
Att han gått flere steg, än jag,
Och pröfvat mer på färden,
Var jag för höglärd att förstå,
Det kom ej för min tanke då.

Ej att han stått med svärd i hand
Och glad sitt hjertblod gifvit
För detta samma fosterland,
Som nu så kärt mig blifvit.
Jag var så yr, jag var så ung,
Han fänrik var, jag mer än kung.

Men hur det hände sig en gång,
Fann jag mig mätt af ruset.
Det vinter var, min dag blef lång,
Fast den var kort till ljuset;
Det var så ovant mot förut,
Jag ville aldrig få den slut.

Jag tog den första bok jag fann,
Blott för att döda tiden,
Det var en skrift af onämnd man
Om sista Finska striden,
Den låg der häftad, som på nåd,
Bland husets bundna bokförråd.

Jag tog den på mitt rum och satt
Och bläddrade i bladen,
Jag vet ej, hur jag så fick fatt
På Savolaks brigaden,
Jag läste en rad, läste två,
Mitt hjerta började att slå.

Jag såg ett folk, som kunde allt
Blott ej sin ära svika,
Jag såg en här, som frös och svalt
Och segrade tillika,
Mitt öga flög från blad till blad,
Jag velat kyssa hvarje rad.

I farans stund, i stridens brand
Hvad mod hos denna skara!
Hur kunde, arma fosterland,
Du dock så älskadt vara,

En kärlek få, så skön, så stark,
Af dem du närt med bröd af bark!

Min tanke genom rymder lopp,
Som förr den aldrig spanat,
Ett lif gick för mitt hjerta opp,
Hvars tjusning det ej anat,
Min dag flög som på vingar bort,
O hvad min bok mig syntes kort!

Den slöts, och qvällen likaså,
Dock glödde än min låga,
Jag fann så mycket återstå
Att forska om och fråga,
Så många dunkla föremål.
Jag gick till gamle fänrik Stål.

Han satt på samma plats, som förr,
Och samma syssla skötte.
Jag såg, att re'n i stugans dörr
En missnöjd blick mig mötte;
Det var, som om han frågt dervid:
Får man ej ens till natten frid?

Men annat var det nu med mig,
Jag kom med ändradt sinne:

„Jag läst om Finlands sista krig,
Och äfven jag är Finne.
Min håg blef tänd att höra mer,
Kanhända får jag det af er?„

Så var min helsning. Gubben såg
Förvånad upp från noten,
En glans uti hans öga låg,
Som om han stått för roten:
„Jo derom kan jag ge besked,
Om herrn så vill, ty jag var med.„

Jag satte mig på sängens halm,
Han började berätta
Om Dunckers eld, om kapten Malm,
Om mången bragd för detta;
Hans blick blef ljus, hans panna klar,
Jag glömmer ej, hur skön han var.

Han sett så mången blodig dag,
Så många faror delat,
Ej segrar blott, men nederlag,
Hvars sår ej tid har helat,
Så mycket, som re'n verlden glömt,
Låg i hans trogna minne gömdt.

Jag satt der tyst och hörde på,
Och intet ord förspilldes,
Och natten hunnit halft förgå,
När jag från honom skildes;
Han följde mig till tröskelns rand
Och tryckte gladt min bjudna hand.

Se'n sågs han aldrig mera nöjd,
Om han ej mig fick skåda,
Vi delte sorg, vi delte fröjd,
Vi rökte vapnet båda.
Nu var han gammal, jag var ung,
Jag blott student, han mer än kung.

De sägner här i sång jag satt,
Från gubbens läpp de stamma,
Jag hört dem mången stilla natt
Vid pertans matta flamma,
De tala några enkla ord,
Tag mot dem, dyra fosterjord!

Molnets Broder.

Mer än lefva, fann jag, var att älska,
Mer än älska, är att dö, som denne.

Högt i skogen låg det ringa torpet,
Djupt i ödemarken, långt från vägen,
Der se'n hösten krigets skiften rådde.
Ingen ovän hade funnit stället,
En fiendtlig fot ej trampat spången,
Som dit ledde; bud om blod och strider
Gaf blott korpen, ropande från molnen,
Eller gladan, som satt mätt i granen,
Eller vargen, som med blodigt byte
Sökte hedens gömda klyftor åter.

Men i pörtet, vid det långa bordet,
Satt, en lördagsafton, sorgsen värden,

Hvilande från veckans vedermödor.
Kinden höll han tryggt mot handen lutad,
Armen åter fast mot bordets ände,
Men hans öga såg åt sidan stundom,
Höll sig ej med lugn i samma syfte.
Ingen märkte detta af hans husfolk,
Af de båda, som i pörtet voro,
Ej hans fosterson och ej hans dotter;
Tysta, slutna af hvarandras armar,
Hand i hand, och hufvud sänkt mot hufvud,
Suto de i sorglös frid vid muren.

Men den gamle bröt omsider tystnan,
För den kloke blef hans mening tydlig,
Fast han sjöng blott som för eget nöje,
Såsom sången föll, och orden ville:

»Björnen», sjöng han, »föds till skogens konung,
Furan växer opp att pryda heden;
Menskobarnet, om till kraft och storhet,
Om till flärd och stoft det föds, vet ingen.
Gossen kom en vinterqväll i stugan,
Okänd kom han, lik en otam fågel
Vilsefaren in i menskors boning;
Hjessan lyste kal ur mössans remnor,
Tån stack fram emellan snön på foten,

Barmen såg man genom rifna tröjan.
Hvems och hvadan? — Fråga hvems och hvadan
Af den rike, som har far och hembygd.
Någon vind lär från mitt hem väl komma,
Skyn i luften törs jag kalla broder,
Men blott snö är jag på nattens fötter,
Som han stampar af, i stugan kommen. —
Snön från nattens fötter smälte icke,
Molnets broder flög ej bort med vinden,
Gossen dröjde qvar och blef en yngling.
Obemärkt han sprang, det första året,
På det andra högg han sveder redan;
Men förrän den fjerde sommarn ändats
Slog han björnen öfver hjorden fallen.
Hvar är nu hans rykte, kärt för mången,
Större än en man i nejden vunnit,
Hvar är fostrarns hopp? Den gamle sitter
Tung i stugan, längtar, fast förgäfves,
Att ett enda ord om kriget höra,
Om hans land är bärgadt eller fallet?
Örnens språk förstår han ej att tyda,
Korpens rop han känner ej; en främling
För ej budskap opp till ödemarken,
Och den unge, som hans hjelp bort vara,
Lyss på budskap nu från qvinnohjertan.»

Som när sommarns hvirfvelvind, en afton
Då naturen lik en söndag tiger,
Kommer ensam, osedd, snabb som pilen,
Och slår ned i skogssjöns famn, en planta
Rör sig ej, ett barr ej, lugn står tallen,
Lugn står blomman på den branta stranden,
Lugnt är allt, och endast djupet sjuder;
Så, då sången slog den unges sinne,
Satt han stum, orörlig, sluten, bortskymd,
Men hvart ord dref bloden ur hans hjerta.
Qvar han satt hos flickan hela qvällen,
Gick till hvila, då de andra gingo,
Tycktes somna, förrn de andra somnat,
Men långt förr än någon annan vaknat,
Re'n vid första glimt af morgonrodnan,
Smög han obemärkt ur stugan ensam.

Dager blef, och solen steg på hvalfvet,
Men blott tvenne väcktes nu i torpet,
Stugan reddes, morgonbrödet frambars,
Men blott tvenne stego fram till bordet,
Middag blef, och ingen tredje syntes.
Utan moln var än den gamles panna,
Utan tårar än hans dotters öga,
Men till hvila, fast af söndan manad,
Gick vid slutad måltid ingendera.

När en stund förgått, så lång som stunden,
Innan stormskyn, sedd vid himlaranden,
Kommer, brister, haglar och förskingras,
Höjde ordet, som till tröst, den gamle:
»Lång är vägen fram till byn, min dotter,
Branter möta, bäckar hindra, spångar
Finnas ej, och höstregn fyller kärren.
Den, som vandrat dit vid morgonrodnan,
Är väl knappt då qvällen stundar hemma.»
Så den gamle. Utan akt på talet
Satt hans dotter, sluten lik en blomma,
Som sin kalk vid nattens inbrott sluter;
Hvad hon tänkte, var för henne ensam.

Länge satt dock ej den ädla flickan,
Längre ej, än efter solens nedgång
Plantan mattad väntar aftondaggen,
Förrn en tår föll ned på hennes kinder,
Och hon sjöng med lutad panna sakta:
»När ett hjerta mött ett annat hjerta,
Ringa blir då hvad förut var mycket,
Jord och himmel, hemland, fader, moder.
Mer än jorden sluts då i ett famntag,
Mer än himlen ses då i ett öga,
Mer än moders råd och faders vilja
Hörs då i en suck, som knappast höres.

Hvilken makt kan tjusa så som kärlek,
Hvilken boja hålla den som älskar?
Sjöar simmar han som anden öfver,
Möta fjällar, får han örnens vingar,
Långt för middag är han re'n tillbaka
Der han väntats först till sena qvällen.»

Sången hade knappt den gamle fattat,
När af vaknad sorg och oro slagen
Han gick ut att söka den försvunne.
Tyst ur stugan gick han, tyst på stigen,
Villsamt tecknad ut i ödemarken;
Solen stod re'n skogens toppar nära,
Innan närmsta gård han tröttad nådde.

Tom och ödslig, lik en tall på heden,
Der en skogseld gått med härjning öfver,
Syntes nu den fordom rika gården;
Men i stugan satt värdinnan ensam,
Mot sitt söfda barn i vaggan lutad.

Som en fågel, då han oförmodadt
Hör ett skott och kulans ljud förnimmer,
Fasar, spritter, kastar ut sin vinge;
Så från stolen flög den unga qvinnan,
Då hon hörde dörrens gång, men glädje

Blef dock vid den gamles anblick fasan.
Fram hon sprang och slöt hans hand i sina,
Stora tårar sköljde hennes kinder.
»Hell», hon sade, »hell dig, gamle fader,
Dyr i sorgen till vår boning kommen,
Trefallt hell den ädle, som du fostrat
Till förtrycktas värn och armas bistånd!
Sitt och hvila dina trötta lemmar,
Och med glädje hör hvad jag förtäljer:
Hårdt var kriget re'n från höstens början,
Landet tärdt af vän och ovän lika,
Dock den vapenlöses lif var fredadt;
Men en dag har knappast än förflutit,
Se'n en skara män från närmsta socken
Följde hären fienden till mötes.
Slaget hölls och segern svek de våra,
Få af många kommo undan döden,
Och, som löf i stormen spridda, desse.
Nu gick vreden strandlös lik en vårflod
Öfver nejden, värnlös eller väpnad,
Man och qvinna, ingen såg förskoning.
Hit kom strömmen re'n vid morgonstunden,
När till gudstjenst ringdes första gången,
Och en våg vek in till oss att härja.
Låt mig ej vid jämrens sagor dröja!

Bunden låg på golfvet re'n min make,
Blod var gjutet, våldet rådde, nöden
Var som störst, och ingen hjelp att vänta.
Sjelf af åtta armar gripen slets jag,
Som ett byte mellan rofdjur slites;
Då kom räddarn, då var hjelpen närmast,
Molnets broder bröt som storm i stugan,
Och förtrycket vek, de fräcka föllo.
Här jag sitter nu i sköflad boning,
Mer än sparfven under taket fattig,
Mera glad dock än i lyckans dagar
Skall jag se den ädle, se min make,
Om från byn de utan skada komma,
Dit de följde fienden i spåren.»

När den gamle hört det sista ordet,
Stod han upp, som om han hvilat länge,
I hans blick var mörkt af sorg och oro.
Fåfängt bedd att dröja, tog han vägen,
Som till byn den välbebodda ledde.
Solen skymdes re'n af skogen fjerran,
När han, delad mellan hopp och ängslan,
Hann den gård, der kyrkans herde bodde.
Sköflad syntes nu den stora gården,
Tom och ödslig lik en afklädd holme,
Sedd från träskets is en vinterafton.

Men i stugan satt vid muren ensam,
Trött af år, den gamle knekten Klinga.

Nu, när denne hörde dörren röras,
Såg sin vän från fordna dagar komma,
Sprang han upp, fast lam af sår och mödor.
„Än har dagen ljus för oss”, han sade,
„Då de unga trampa våra stigar,
Kraft och mandom ej är glömd i landet.
Sådan gudstjenst har i dag här hållits,
Att ett barn, som hört den nu i vaggan,
Skall förtälja den för sonasöner.
Se, i roflust lik en skara vargar,
Kom han, landets ovän, segerdrucken,
Följd af blod och härjning hit. — Det mindre
Kan förtigas om ock ej förgätas;
Men när troppen re'n i blod sig mättat,
Blott de värsta blifvit qvar på stället,
Då steg jämmern öfver damm och bräddar.
Nu emellan tvenne ystra hästar
Bands den ädle herden, dittills skonad,
Att till fots den vilda ryttarn följa.
Kort var domen, inom några stunder
Skulle handen domna, foten svika,
Och hans hvita lockar sopa stoftet.
Ensam stod den gamle, upp mot himlen

Såg hans öga, som mot himlen skådas,
Då på jorden allt är natt och mörker.
Pris och ära! då var hjelpen närmast;
Han, som föddes lik en fläkt på heden,
Molnets broder, se, en ljungeld vorden,
Slog han ned, och krossad låg förtryckarn.
Här jag lefvat nu med likars bistånd,
Som en rotlös gran mot andra fallen,
Tung för mig, en börda för min nästa;
Lifvets gåfva vill dock än jag skatta,
Om från striden nära kyrkan hållen,
Än med seger hem den ädle kommer.»

När den gamle hört det sista ordet,
Gick han ut, som om från glöd han ilat;
Aftonrodnan var dock bleknad redan,
Innan kyrkobyn han hinna kunde.
Så var byn att se i rök och aska,
Som ett stjernehvalf af skyar härjadt,
Så låg kyrkan bortom byn på kullen,
Som en ensam stjerna mellan molnen,
Så låg tystnad öfver ödenejden,
Som ett månsken öfver kala hösten.

Mellan fallna kämpar, vän och ovän,
Som en skugga öfver skördad åker,

Gick den gamle. Öfverallt var döden,
Men af lif ej ens en suck att spörjas.
Först vid slutet af den krökta gången,
Mellan ödelagda gårdar banad,
Satt en yngling, snart förblödd, vid vägen.
På hans bleka kinder flög dock rodnad,
Flyktigt, som på qvällens silfverskyar,
Och hans släckta öga tändes åter,
När han vaknad såg den gamle nalkas.
»Hell», han sade, »nu är lätt att blöda,
En bland många, som det unnats tidigt
Att för fosterlandet dö med seger.
Hell dig, du som fostrat landets räddning,
Trefallt hell den ädle, som oss förde,
Ensam mäktig mer än vi tillsamman.
Se, med bruten styrka stod vår skara,
Skingrad som en hjord den ingen leder,
Re'n till dödens nesa hopplös korad.
Ingen fanns, som ropte folket samman,
Ingen gaf ett råd och ingen lyddes,
Förrn han syntes, förrn ur öknens klyftor
Tiggarsonen kom med kungapanna,
Och hans röst, som ljöd till strid, förspordes;
Då flög eld igenom hvarje hjerta,
Tvekan flydde, honom kände alla,
Och med honom gick vår tropp mot svärden,

Som en stormvind in i vassen bryter.
Se mot kyrkan, långt som vägen räcker,
Ligger landets ovän, som på ängen
Strå vid strå, der skördarns lie framgått;
Der är banan, som den ädle vandrat,
Som min blick har följt, se'n foten svikit,
Som min tanke följer än i döden.»
Sagdt, och kämpens öga slocknar sakta.

Så i stillhet släcktes dagen äfven;
Månen, nattens sol, den bleka ensam
Lyste vandrarns stig till kyrkogården.
När den gamle inom muren trädde,
Stod en menskoskara mellan korsen,
Hemsk och tyst, som skaran söfd derunder.
Ingen fanns, som gick ett steg till mötes,
Ingen, som ett ord till välkomst sade,
Ingen fanns, som ens med blickar talte.
När den gamle inom ringen trädde,
Låg en yngling för hans fötter slagen,
Lätt, fast öfversköljd af blod, igenkänd.
Som en fura mellan tallar fallen,
Än i stoftet störst och utan like,
Låg bland fiender, som stupat, hjelten.

Men med sammanknutna händer, mållös,
Som af åskan drabbad stod den gamle,
Och hans kind var hvit, hans läppar skälfde,
Tills hans sorg fick ord och brast i klagan:
„Nu är åsen i min stuga bruten,
Skörden på min teg af hagel härjad,
Nu är grafven värd långt mer än gården.
Ve mig, att jag så skall se dig åter,
Du, min ålders stöd, min lefnads ära,
Skänk af himlen, nyss så stor och herrlig,
Nu som sanden, der du hvilar, ringa.”
Så i ängslan knappt den gamle klagat,
När en röst, som var hans dotters, hördes,
Och hon talte, nyss till stället kommen:
„Kär han var mig, mot mitt hjerta sluten,
Dyrbar mer än annat allt i verlden,
Dubbelt kär är mig dock nu den ädle,
Kall mot jordens kalla sköte sluten.
Mer än lefva, fann jag, var att älska,
Mer än älska är att dö som denne.”

Så hon sade utan gråt och jämmer,
Framgick stilla till den fallnes sida,
Böjde knä och tog sin duk och täckte
Tyst och lätt hans genomskjutna panna.
Hemsk och tigande stod kämpaskaran,

Lik en skog, der ej en fläkt sig rörer,
Tysta stodo nejdens qvinnor äfven,
Komna dit, att skåda och att sörja.
Men den ädla flickan sade åter:
„Om dock någon ville hemta vatten,
Att jag kunde två hans anlet blodfritt,
Stryka än en gång hans lock med handen,
Se hans öga ljuft ännu i döden;
Visa ville jag med fröjd för alla
Molnets broder, den förlåtne tiggarn,
Som stod upp och blef vårt hemlands räddning.„

När den gamle så sin dotter hörde,
Såg den öfvergifna vid sin sida,
Tog med bruten röst han åter ordet:
„Ve dig, ve dig, du min arma dotter!
Glädjens glädje, sorgens bot och lättnad,
Värn i nöden, fader, broder, make,
Allt med honom är för dig förloradt,
Allt du mistat, intet står dig åter.„

Högt i jämmer brast vid talet skaran,
Ingen fanns, som stod med tårlöst öga,
Men den ädla flickans tårar glänste,
Och hon tog den fallnes hand och sade:
„Ej med klagan skall ditt minne firas,

Ej likt dens, som går och snart skall glömmas;
Så skall fosterlandet dig begråta,
Som en afton gråter dagg om sommarn,
Full af glädje, ljus och lugn och sånger,
Och med famnen sträckt mot morgonrodnan.»

Veteranen.

Han reste sig ansenlig
I stugans skymda vrå,
Väl var han böjd af åren,
Men syntes hög ändå,
Förändrad var han mycket
I detta ögonblick,
En ädel krigarhållning
Låg i hans hela skick.

Rotfattig var han annars
På sina gamla dar,
Från fordna tappra strider,
Han hade ärr blott qvar,

Se'n utan hem han irrat
I många år förut,
På Röjkö torp han hamnat
I Alavo till slut.

Nu reste han sig plötsligt,
Liksom ur slummer väckt,
Begynte kasta af sig
Sin slitna hvardagsdrägt,
Tog på sin högtidsklädnad,
Bespard se'n många år,
Och strök åt båda sidor
Sitt silfverhvita hår.

Så stod soldaten färdig
Att ut ur stugan gå,
Helt vördnadsvärd att skåda
I drägten gul och blå,
Med messingsskodda hatten
Högt öfver hjessans rand,
Och dödens lugn i minen,
Och vandringsstaf i hand.

Derute lyste solen,
Ej sedd på många dar,

Den sjuttonde Augusti
Var sommarvarm och klar,
Kring fält och sjö for vinden
Med lätta andedrag;
Hvart ville gamle krigarn
På denna sköna dag?

Hvart ärnade han styra
Sin vandring denna gång,
Blef hemmet honom ödsligt,
Hans plats i vrån för trång?
Och denna högtidsklädnad
Hvi tog han den uppå,
Var det till Herrans tempel
Den gamle tänkte gå?

Det hördes ingen ringning
Från denna helgedom,
Och murens port var sluten,
Och kyrkan stängd och tom.
Hvad skulle man ock göra
Uti Guds hus i dag,
Den sjuttonde Augusti
Var ingen helgedag?

Dock i den gamles tycke
Hölls gudstjenst denna tid,
Och hölls den ej i kyrkan,
Så hölls den näst invid:
Ty kringom den på höjden,
Från mon till insjöns strand,
Stred Finlands kämpaskara
Just nu för kung och land.

Den sjuttonde Augusti
Var sommarvarm och klar,
Och för den fordne krigarn
En högtidsdag den var.
Han gick rakt fram mot kullen
Der Finlands fana höjts,
Han ville se Gud tjenas
I dag af Adlercreutz.

Han ville höra klangen
Af svärden än en gång,
Den välbekanta tonen
Af fältkanonens sång,
För minnet återkalla
Sin ungdoms kraft och mod,
Och se det nya slägtet,
Hur det höll ut i blod.

Så har man tydt hans mening,
Kanske man den förstått,
Dock såg man ej hans tankar,
Man såg hans vandring blott.
Han gick sin bana framåt
Helt lugnt, det märkte man,
Och hann så kyrkovallen
Der striden hetast brann.

Der tog han plats vid vägen,
Och satt och såg uppå,
Han såg mot Finska hären,
Mot Ryska likaså;
Hvarhelst de skarpast möttes
Der sågs hans blick bli qvar,
Och ofta som förklaradt
Hans hela anlet var.

Och blinda kulor hveno
Kring honom hvarje stund,
Och dödens ädla skördar
De föllo i hans rund;
Han gick dock ej från stället,
Hans lugn var lika gladt,
Och ingen kula rörde
Den gamle, der han satt.

Och i beständig vexling,
Allt efter lyckans lek,
Omslöts han af en skara,
Som frambröt eller vek;
Men hur ock striden hvälfde,
Fick gubben ostörd bli,
Och vän och ovän lika
Gick vördande förbi.

Men dagen led, och solen
Vid vesterns portar stod,
Då segrade omsider
Den Finska härens mod,
Då sågs hvart hinder brutet,
Hvar fiénde på flykt,
Och allt kring gamle krigarn
Var åter lugnt och tryggt.

När då den sista truppen
Bröt ned från kullens topp
Och drog förbi soldaten,
Då stod han högrest opp:
„J unga tappra söner
Utaf vår fosterjord,
Finns någon här som aktar
En grånad krigsmans ord?

Stor tack vill han er säga
För denna sköna dag,
Ty aldrig har han skådat
Ett herrligare slag.
Gud vare pris och ära,
Vårt folk vet segra än,
Än lefver fädrens anda,
Ännu har landet män.»

Löjtnant Zidén.

Det var den tappre löjtnant Zidén,
Han hade sin egen sed,
För fronten ville han gå allen.
»Framåt mina wasagossar,
Nu gäller att hinna med.»

Främst ville han gå hvar fara emot,
Hans folk fick trampa hans stråt.
Gud nåde den, som var trög på fot,
Så snart löjtnanten ropat:
»Hurra, mina män, framåt!»

Så lärde han in på eget vis
Sin lilla käcka hop,

Fördrog ej trassel och exercis:
„Tätt efter i fjäten gossar",
Det var hans commandorop.

Och framåt såg han, han såg sig ej om,
När så mot faran det bar.
Hur tätt i spåren hans skara kom,
Det brukte han sällan varsna,
Förrn midt i striden han var.

Först då, när fiendens hop han nått
Och börjat hugga och slå,
Då såg han efter, hur flinkt de gått,
Hans kära wasagossar,
Hur när de voro uppå.

Och hände då att han kring sig fann
Sitt hela kompani,
Då var allt präktigt, då ropte han:
„Hurra, det var flink manöver,
Nu äro vi herrar vi."

Men gick hans trupp, då han sjelf sprang fram,
Och kom han i strid förrn den:
„Gud sig förbarme, en sådan skam!

Nu hafva de gått som paddor,
Nu blefvo de efter igen.»

Han förde, då kriget först bröt ut,
En trupp af femtio man;
Den hade smultit ihop till slut,
Med tjugu wasagossar
Stod nu i hären han.

Men om med färre och om med fler,
Det gaf han ej akt uppå,
Han följde sitt gamla krigsmaner:
»Tätt efter i fjäten, bussar,
Nu gäller det fart, låt gå!»

Det var i striden vid Wirta bro,
Den sista der han var med,
På ögonblicket sågs allt bero,
Fahlander, Malm och Duncker
De bröto mot stranden ned.

Der stod Tutschkoff med ettusen man,
Sexhundra blott hade de.
»I tre kolonner vi rycka fram»,
Skrek öfverste Fahlander,
»Hvem hinner främst af de tre?»

De orden hörde löjtnant Zidén,
Vasserra, det märktes snart.
„Framåt„, så ropte han, „flinka ben,
Hurra, mina wasagossar,
Karl den som i dag tar fart!„

Det var visst icke den första gång,
Han ropat till folket så,
Men aldrig hade i sådant språng,
Så blindt han tillförne rusat
Mot fiendens hop som då.

Förrn någon annan till anfall kom,
Tre djupa sår han fått.
Då bröts hans kraft, och han såg sig om,
Såg efter hvad hjelp han hade,
Hur tappert hans bussar gått.

Han sjönk till jorden, han såg och såg;
Det var som förtrolladt, nej!
Hans gamla korpral vid hans sida låg,
Hans enda wasagosse,
De öfriga såg han ej.

Kolonnen kom, den kom helt när,
Han fäste på den sin blick:

„Mitt folk skall väl finnas i hopen der?„
Förgäfves, han såg platt ingen,
Hans tålamod förgick.

„Nu rycka de andra i seger fram,
Och de mina synas ej än.
Gud sig förbarme, en sådan skam!
Nu hafva de gått som paddor,
Nu blefvo de efter igen.„

Det hörde hans gamla korporal,
Slog döende ögat opp:
„Håll in, herr löjtnant, med sådant tal,
Ej höfs att om skam här orda,
Ni förde en tapper tropp.

Gud gifve att alla, som vi, ryckt an,
Då vore så mången ej fälld.
Nu hafva vi fallit till sista man,
Ty den främsta var wasaflocken,
Och på oss gaf fienden eld.

Ni såg, herr löjtnant, tillbaks ej mer,
Se'n ni ropat en gång framåt;
Men vi hörde er röst, och vi följde er,

Och förr blef ingen efter,
Än han stupat på ärans stråt.»

Då höjde löjtnanten ännu sin arm,
Der på blodiga sanden han satt,
Hans anlet sken, hans sårade barm
Steg högt i dödsminuten,
Han svängde sin slitna hatt:

»Och föllo de alla för ädla sår,
Förrn någon dem sprang förbi,
Och voro de främst i sin löjtnants spår?
Hurra, det var flink manöver,
Nu dö vi som herrar vi!»

Torpflickan.

Och solen sjönk och qvällen kom, den milda sommarqvällen,
Ett sken af mattad purpur göts kring bygderna och tjällen,
Från dagens mödor glad och trött en skara landtmän kom,
De fyllt sitt värf, de vände nu till sina hyddor om.

De fyllt sitt värf, de gjort sin skörd, en dyrbar skörd den gången,
En djerf, fiendtlig krigartrupp var nedgjord eller fången,

De dragit ut till kamp mot den vid morgonsolens sken,
När allt i seger ändadt var, då var det afton re'n.

Helt nära fältet der den stått, den långa, heta striden,
Vid vägen låg ett litet torp, halft öde dåförtiden,
På stugans låga trappa satt en flicka tyst och såg,
Hur skaran kom och drog förbi i fridsamt återtåg.

Hon såg som den, som söker, ser, hvem vet på hvad hon tänkte?
På kinden brann en högre färg, än aftonrodnan skänkte,
Hon satt så stilla, men så varm, så spanande ändå,
Att om hon lyssnat, som hon såg, hon hört sitt hjerta slå.

Men truppen gick sin bana fram, och flickan såg den tåga,
Till hvarje led, till hvarje man hon blickade en fråga,
En fråga bäfvande och skygg, en fråga utan röst,
Mer tyst än sucken sjelf, som smög ur hennes fulla bröst.

När hela skaran gått förbi, de första som de sista,
Då svek den arma flickans lugn, då sågs dess styrka brista,
Hon gret ej högt, men pannan sjönk mot hennes öppna hand,
Och stora tårar sköljde ljuft den friska kindens brand.

„Hvad är att gråta? Fatta mod, än står oss hoppet åter,
O dotter, hör din moders röst, en fåfäng tår du gråter;
Den, som ditt öga sökte nyss, och nu ej återfann,
Han lefver än, han tänkt på dig, och derför lefver han.

Han tänkt på dig, han följt mitt råd att ej gå blindt mot faran,
Det var mitt tysta afskedsord, då han drog hän med skaran.
Af tvång han följde truppen åt, hans håg var ej att slåss,
Jag vet, han ville icke dö från lifvets fröjd och oss.»

Och flickan såg med bäfvan opp, ur sorgsna drömmar vaknad,

Det var som om en aning stört det stilla hjertats saknad,
Hon dröjde ej, hon såg engång ditåt, der striden brann,
Och smög på väg och flydde tyst och skymdes och försvann.

En stund flöt bort, en stund ännu, det led mot natten redan,
I skyn samm molnet silfverhvitt, men skymning låg dernedan.
„Hon dröjer än, o dotter kom, din oro fåfäng är,
I morgon innan solen gryr, är re'n din brudgum här.„

Och dottren kom, med tysta fjät hon nalkades sin moder,
Det blida ögat skymdes nu af inga tårefloder,
Men hennes hand, till helsning räckt, var kall som nattens vind,
Och hvitare än fästets sky var hennes svala kind.

„Red mig en graf, o moder kär, min lefnadsdag är liden;

Den man, som fick mitt hjertas tro, har flytt med
skam ur striden;
Har tänkt på mig, har tänkt på sig, har följt ert
varningsord
Och svikit sina bröders hopp och sina fäders jord.

När skaran kom, och han ej kom, begret jag
nyss hans öde,
Jag trodde att han låg som man på fältet bland de
döde,
Jag sörjde, men min sorg var ljuf, den var ej bit-
ter då,
Jag velat lefva tusen år att honom sörja få.

O moder, jag har sökt bland lik till sista skymt
af dagen,
Men ingen af de slagna bar de kära anletsdragen,
Nu vill jag icke dväljas mer på denna svekets ö,
Han fanns ej bland de döda der, och derför vill
jag dö.»

Sven Dufva.

Sven Dufvas fader var sergeant, afdankad, arm och grå,
Var med år åttiåtta re'n och var re'n gammal då;
Nu bodde på sin torfva han och fick sitt bröd af den,
Och hade kring sig nio barn, och yngst bland dem sin Sven.

Om gubben haft förstånd, han sjelf, att dela med sig af
Tillräckligt åt en sådan svärm, det vet man ej utaf;
Dock visst lär han de äldre gett långt mer än billigt var,

Ty för den son, som sist blef född, fanns knappt en smula qvar.

Sven Dufva växte opp likväl, blef axelbred och stark,
Slet ondt på åkern som en träl och bröt opp skog och mark,
Var from och glad och villig städs, långt mer än mången klok,
Och kunde fås att göra allt, men gjorde allt på tok.

„I herrans namn, du arma son, hvad skall af dig väl bli?"
Så talte gubben mången gång allt i sitt bryderi.
Då denna visa aldrig slöts, brast sonens tålamod,
Och Sven tog till att tänka sjelf så godt han det förstod.

När derför sergeant Dufva kom en vacker dag igen
Och kuttrade sin gamla ton: „hvad skall du bli, o Sven?"

Sågs gubben, ovan förr vid svar, bli helt förskräckt
och flat,
När Sven lät upp sin breda näbb, och svarte: »jo,
soldat!»

Den åldrige sergeanten log föraktligt dock till slut:
»Du, slyngel, skulle få gevär och bli soldat, vet hut!»
»Ja», mente gossen, »här går allt helt afvigt mig i
hand;
Kanske det mindre konstigt är att dö för kung och
land.»

Den gamle Dufva häpnade och gret helt rörd en
tår;
Och Sven han tog sin säck på rygg och gick till
närmsta corps.
Målfyllig var han, frisk och sund, allt annat sågs
förbi,
Och utan prut blef han rekryt vid Dunckers kompani.

Nu skulle Dufva få sig pli och läras exercis,
Det var en lust att se derpå, det gick på eget vis.

Korpralen skrek och skrattade, och skrattade och skrek,
Men hans rekryt förblef sig lik, vid allvar som vid lek.

Han var visst outtröttelig, om nånsin någon ann,
Han stampade att marken skalf och gick så svetten rann,
Men roptes vändning åt ett håll, då slog han bom på bom,
Tog höger-om och venster-om, men ständigt rakt tvärtom.

Gevär på axel lärde han, gevär för fot också,
Att skyldra, fälla bajonett, allt tycktes han förstå,
Men roptes skyldra, fällde han som oftast bajonett,
Och skreks gevär för fot, flög hans på axeln lika lätt.

Så blef Sven Dufvas exercis beryktad vidt omkring,
En hvar, befäl och manskap, log åt detta underting;
Men han gick trygg sin jemna gång, var tålig som förut
Och väntade på bättre tid — och så bröt kriget ut.

Nu skulle truppen bryta opp, då blef i fråga ställdt
Om Dufva kunde anses klok och tagas med i fält?
Han lät dem prata, stod helt lugn och redde saken så:
„Om jag ej får med andra gå, får jag väl ensam gå.„

Gevär och ränsel fick han dock behålla, äfven han,
Fick vara dräng, der man höll rast, soldat der striden brann;
Men slåss och passa opp gick allt med samma jemna ståt,
Och aldrig blef han kallad rädd, blott tokig mellanåt.

På återtåg var Sandels stadd, och Ryssen trängde på,
Man drog sig undan steg för steg längs stranden af en å.
Ett stycke fram på härens väg gick öfver ån en spång,
Der stod en liten förpost nu, knappt tjugu man engång.

Som den var sänd i ändamål att bota vägen blott,
Låg den i ro, se'n det var gjordt, långt skild från hugg och skott,

Tog för sig i en bondgård der allt hvad den kunde få,
Och lät Sven Dufva passa upp, ty han var med också.

Men plötsligt blef det annat af, ty utför närmsta brant,
I sporrsträck på en löddrig häst kom Sandels' adjutant:
„Till bryggan, gossar„, ropte han, „för Guds skull, i gevär!
Man sport, att en fiendtlig trupp vill öfver elfven der.„

„Och herre„, talte han till den, som förde folket an,
„Rif bron, om ni det kan, om ej, så slåss till sista man!
Armén är såld, om fienden här slipper i vår rygg.
Ni skall få hjelp, genralen sjelf han ilar hit, var trygg!„

Han flög tillbaka. Men till bron han truppen knappast ned,
När högt på andra strandens vall en Rysk pluton sig spred.

Den vidgades, den tätnade, den lade an, det small;
Dess allraförsta salfva re'n blef åtta Finnars fall.

Det var ej godt att dröja mer, man svigtade enhvar.
Ännu en åska, och man såg blott fem kamrater qvar.
Då lydde alla när det ljöd: »gevär i hand, reträtt!»
Sven Dufva blott tog miste han och fällde bajonett.

Än mer, hans svängning till reträtt gick ock besatt på sned,
Ty långt ifrån att dra sig bort bröt han på spången ned.
Der stod han axelbred och styf, helt lugn på gammalt vis,
Beredd att lära hvem som helst sin bästa exercis.

Det dröjde heller länge ej, förrn han den visa fick,
Ty bron sågs fylld med fiender i samma ögonblick,
De rände på, man efter man, men åt enhvar som kom
Gafs höger-om och venster-om, så att han damp tvärtom.

Att störta denna jätte ned var mer än arm förmått,
Och ständigt var hans närmsta man hans skygd mot andras skott,
Dock djerfvare blef fienden ju mer hans hopp bedrogs;
Då syntes Sandels med sin flock och såg hur Dufva slogs.

„Bra, bra„, han ropte, „bra, håll ut, min käcka gosse du,
Släpp ingen djefvul öfver bron, håll ut en stund ännu!
Det kan man kalla en soldat, så skall en Finne slåss.
Fort, gossar, skynden till hans hjelp! Den der har räddat oss.„

Tillintetgjordt fann fienden sitt anfall innan kort,
Den Ryska truppen vände om och drog sig långsamt bort;
När allt var lugnt, satt Sandels af och kom till stranden ned
Och frågte, hvar den mannen fanns, som stod på bron och stred.

Man viste på Sven Dufva då. Han hade kämpat ut,
Han hade kämpat som en man, och striden den var slut;
Han tycktes hafva lagt sig nu att hvila på sin lek,
Väl icke mera trygg än förr, men mycket mera blek.

Och Sandels böjde då sig ned och såg den fallne an,
Det var ej någon obekant, det var en välkänd man,
Men under hjertat, der han låg, var gräset färgadt rödt,
Hans bröst var träffadt af ett skott, han hade re'n förblödt.

„Den kulan visste hur den tog, det måste erkändt bli”,
Så talte Generalen blott, „den visste mer än vi,
Den lät hans panna bli i fred, ty den var klen och arm,
Och höll sig till hvad bättre var, hans ädla, tappra barm.”

Och dessa ord de spriddes se'n i hären vidt
och bredt,
Och alla tyckte öfverallt att Sandels talat rätt.
„Ty visst var tanken„, mente man, „hos Dufva
knapp till mått,
Ett dåligt hufvud hade han, men hjertat det var
godt.„

Von Konow och hans korporal.

«Och har jag icke dragit dig upp ur dyn,
Allt för det mörkret der kring ditt ögonbryn,
Och har jag icke skaffat dig lön och stat,
Och gjort dig till korpral från gemen soldat?

Och har du ej fått stå i hvarenda strid,
Som en kamrat och like, mig närmst invid,
Och har jag ej berömt dig som ferm och rask?»
Så talte Konow vredgad till korpral Brask.

»Nu hörs om dig ej annat än klagomål,
Hvar menska talar om hur du blifvit bål;
Soldaten slår du, der han som bäst klär skott,
Och går med två tuggbussar af högfärd blott.»

Men Brask han hörde butter majorens tal:
»Väl var jag intet förr och är nu korpral,
Men hvad jag är det blef jag för trofast mod,
Och drogs ej upp ur dy, herr major, men blod.

Om jag slår till nångång är ej ondt deri,
Jag gör som mången annan, jag gör som ni,
Och brukte herr majoren här ensam slå,
Lät jag de andra smeka och slog också.

Jag tuggar tvenne bussar, som hvar man ser,
Det gör jag allt för hedern att stå närmst er,
Men är det så, att äran er syns för klen,
Så tar jag bort den andra och går med en.»

Och Konow spände blicken som han var van:
»Du är en präktig pojke, och stursk som fan.
Blif, som du var, min närmaste man och kund,
En sådan har man gagn af i nödens stund.»

Snart stod ett slag, då bröt med sin jägarked
Von Konow in i skogen, och Brask var med;
Korpraln var mörk att skåda, och hans major
Han hängde nedra läppen och skät och svor.

I fyra runda timmar han redan trätt,
Och allt gick än affären på samma sätt,
Han såg för få som stupat, der han gick fram,
Och fienden kom undan från stam till stam.

„Fördömdt„, så röt han åter, „det går ej bra,
Jag ser hur barken ryker från tallarna,
Men Ryssen står bredvid dem, och han går fri,
Hvar är ert öga, gossar, hur sigten J?„

Han fick knappt ur mustaschen sitt sista ord,
När för en trumf af Brasken han damp till jord;
Det var dock nästan mera än svar på tal,
Det hade han ej väntat af sin korpral.

Upp sprang han, drog sin värja af vrede blek:
„Hvad har du understått dig, krabat„, han skrek,
„Nu skall dig djefvuln taga med hull och hår,
Då midt i värsta striden din chef du slår.„

Men korpral Brask stod lugn i sitt gamla skick.
„Håll in er värja, herre, ett ögonblick,
Tills jag får mäta honom hans skeppa full,
Som höll på er och sköt, då jag slog er kull.„

Med dessa ord han lade geväret an.
I samma stund såg Konow en skäggig man
Bakom en buske störta till marken ned,
Knappt tjugu alnar långt från hans jägarked.

„Och var det den, hvars kula mig pep förbi
Det ögonblick jag föll, må vi vänner bli.
Ett tag som ditt det kallar jag karlatag,
Och aldrig lär jag glömma det, tänker jag.„

Nu lefver Brask hos Konow se'n många år,
Den ena går alltjemt der den andra går,
Som kära vänner får man dem ofta se,
Och nästan lika ofta så träta de.

Den döende krigaren.

Försvunnen var en blodig dag,
Det var på Lemos strand,
De slagnas sista andedrag
Re'n tystnat efterhand;
Det mörknade kring land och haf,
Och lugn var natten som en graf.

Vid brädden af den dunkla våg,
Som skådat dagens strid,
En gammal krigare man såg,
En man från Hoglands tid;
Hans panna låg mot handen stödd,
Hans kind var blek, hans barm förblödd.

Ej kom en vän, som kunde få
Hans sista afskedsord,
Ej var den jord, han blödde på,
En älskad fosterjord.
Hans hembygd Wolgas bölja skar;
En hatad främling här han var.

Hans öga lyftes opp ibland,
Fast slocknande och matt.
På samma slätt, på samma sand,
Helt nära der han satt,
En halft förstelnad yngling låg;
Han såg på honom, när han såg.

När kulan hven, när striden brann,
När bådas blod rann varm,
Med vredens eld de mött hvarann
Och pröfvat svärd och arm.
Nu sökte ej den unge strid,
Nu höll den gamle kämpen frid.

Men natten skrider mer och mer,
Man hör ett årslags sus,
Och månen går ur moln och ger
Den hemska nejden ljus;

Då syns en julle tätt vid strand,
En ensam flicka ror i land.

En fridlös vålnad lik hon steg
I spår, der döden gått.
Hon gick från lik till lik och teg,
Hon tycktes gråta blott.
Med häpnad hennes tysta tåg
Den gamle, väckt ur dvalan, såg.

Dock mera mildt, med hvar minut,
För hvarje steg hon tog,
Och mera tankfullt än förut
Hans sorgsna öga log.
En aning grep hans hjerta visst,
Han tycktes veta hvad hon mist.

Han tycktes vänta: och hon kom,
Som om ett bud hon hört,
Så tyst, så lugnt, så visst som om
En ande henne fört.
Hon kom. Vid nattens bleka sken
Hon såg den fallne svensken re'n.

Hon såg, och ropte högt hans namn,
Det kom ej svar igen;

Hon sjönk emot hans öppna famn,
Men slöts ej mer af den.
Hans genomstungna bröst var kallt,
Och stumt var allt, förvissnadt allt.

Då, säger sångmön, föll en tår
Uppå den gamles kind,
Då talte han ett ord, hvars spår
Försvann i nattens vind,
Då stod han upp, ett steg han tog
Och hann till flickans fot och dog.

Hvad sade väl hans sorgsna blick,
Hans ord ej tydda än?
Den tår, som ur hans öga gick,
Hvad mening låg i den?
Och när till flickans fot han hann
Och föll och dog, hvad tänkte han?

Var det för hjertats frid, kanske,
Han höjde än sin röst?
Var det en bön, han ville be
Till ett försonligt bröst?
Begret han menskans hårda lott,
Att plåga och att plågas blott?

Han kom från ett fiendtligt land,
En oväns svärd han bar,
Dock fatta, broder, rörd hans hand,
Och mins ej hvad han var;
O, blott på lifvet hämnden ser,
Vid grafven hatar ingen mer.

Otto von Fieandt.

Från Christina var en man,
Otto Fieandt hette han,
Föddes äldst bland bröder alla,
Deraf lärde han befalla;

Var i kriget, det är sannt,
Endast öfverstelöjtnant,
Hade med armén fått vandra,
Om han kunnat lyda andra.

Men han gick sin egen stig,
Bar sitt hufvud sjelf för sig,
Kunde under ingen vara,
Fick ock derför egen skara.

Nu så hör hur han såg ut:
Klädd han gick i grå syrtut,
Den var sydd på hemloft-skullen,
Och af egna får var ullen.

Öfverst på hans hjessa satt,
Sliten blank, hans faders hatt,
Ärfd vid Willmanstrand på näset,
Der hans farfar bet i gräset.

Lägg dertill i vintertid
Fårskinnspels, helt kort men vid,
Becksömsstöflor sist på foten,
Sådan red han framför roten.

Hjelte var han ej just så,
Att han nu dugt ses uppå;
Andra tider, andra seder,
Fieandt bar för djupt sin heder,

Bar sitt svärd som bihang blott,
Gud vet om han sköt ett skott
Under hela långa kriget,
Visst är, att det är förtiget.

Jern och stål och krut och bly,
Derom fick hans trupp sig bry,
Den höll primen, han höll basen,
Gubbens vapen var karbasen.

När han gick med den i hand,
Klämde till för kung och land,
Var han seg som gamla eken,
Blef ej gerna trött af leken,

Kunde slåss fast hela dan,
Brydde sig om segern fan,
Ville blott ge drift åt striden,
Dertill var hans kantschuk vriden.

Finnen, visste han helt godt,
Är för trygg för att ha brådt,
Ville derför hjelpa arten,
Icke modet, endast farten.

Pipa skulle dock han ha,
Eljest var det aldrig bra,
Men med röken frisk i munnen,
Slogs han gladt fast öfvervunnen.

Ofta midt bland vapnens brak
Tog han derför ny tobak,
Lät sin närmsta busse bida
Och slå eld, förrn han fick strida.

När han se'n i hopen stod
Öfversköljd af svett och blod,
Gjorde med sin dagg försöken
Och ur bottnets djup sök röken,

Fick sin trupp i ordning ställd,
Bajonetten vackert fälld,
Och bröt in i värsta klämman,
Var han som på eget hemman,

Talte finska som en tolk,
Skrek som åt sitt arbetsfolk,
En fick pris, en ann en skrapa,
Ingen fick stå lat och gapa.

Då, så säga än hans män,
Var ej godt för fienden,
Då var gubben lik hin onde,
Annars var han som en bonde.

Sådan kom han med sin flock,
Samma pipa, samma rock,
Efter många hårda strider,
Fram till Karstula omsider.

Hela Finska härens hopp
Hvilade på denna tropp,
Knappt tolfhundra man nu mera;
Wlastoff kom med trefallt flera.

Hurtig lek det skulle bli,
Fieandt stoppade uti,
Pröfvade sin dagg mot klacken
Och begynte strax attacken.

Sexton timmar höll han ut,
Då fick gubben stryk till slut,
Måste dra sin trupp ur flamman
Och ge djefvulen alltsamman.

Det förtäljs om honom då,
Att han rakt slöt upp att slå,
Tryckte djupt sin hatt på pannan
Och blef spak som trots en annan.

Så till Möttönen han red,
Såg blott styft mot sadeln ned,
Höll sin högra hand vid brickan,
Pipan den låg glömd i fickan.

Hvad han satt och tänkte på
Kunde ingen rätt förstå,
Med sig sjelf blott höll han gille,
Lät sitt folk gå som det ville.

När han kom till Lintulax,
Bad han om en halmkärf strax,
Sökte sömn på all sin möda,
Smakte ej en bit till föda.

Sådan slöt han denna dag,
Nästa morgon, tre vid lag,
Se'n han fått en smula blunda,
Var han re'n helt annorlunda,

Var mest såsom vanligt förr,
Tittade ur stugans dörr,
Lika skarp som förr i synen,
Och drog valk vid ögonbrynen,

Tog en perla förrn han for,
Snäste till sin yngre bror,
Gaf vid ån en örfil redan,
Rökte friskt i Perho sedan.

Gud vet eljest hur det är,
Väl behöfs i fält gevär,
Men att såsom Fieandt strida,
Kan väl också ha sin sida.

Derför säga ock hans män,
När det väckes fråga än,
Om de tusende besvären,
Landets fall och hufvudhären:

»Annorlunda kriget gått,
Om en general man fått,
Som förstått värdera tiden,
Och som rökt tobak i striden.»

Sandels.

Sandels han satt i Pardala by,
Åt frukost i allsköns ro.
„I dag, ett slaget, blir striden ny,
Det skall gälla vid Wirta bro. —
Herr pastor, jag låtit kalla er hit. —
Var god, foreller en bit!„

„Jag tänkt behålla er hos mig i dag,
Det är så min önskan och pligt;
Ni känner trakten här bättre än jag
Och kan ge mig notiser af vigt.
Var trygg, vi skola ej lukta blod. —
Ett glas? Maderan är god.„

„Tutschkoff har sändt mig ett vänligt bud
Att vår vapenhvila är slut.
Låt maten smaka er! Sås min Gud!
Då vi ätit, rida vi ut. —
Vi måste nöjas med hvad vi få, —
Kanske ni befaller margå?„

Det kom ett bud, ett ilbud kom:
„Den är bruten vår konvention;
Brusin har vändt med vår förpost om,
Man hinner ej rifva bron.
Vårt ur var tolf, och vi följde det,
Men den ryska klockan är ett.„

Sandels han satt och smorde sitt krås,
Åt friskt som om ingenting händt.
„Försök, herr pastor! En dåb på gås?
Den äter man exellent.
Det är Dolgoruki som brådskar igen,
Ett glas till hans ära, min vän!„

Men budet talte: „herr general,
Får jag bringa tillbaka ett svar?„
„Jo, säg Fahlander att bron är smal,
Och att batterier han har.

Han må hålla ut der en timme, en half. —
Herr pastor, kotlett af kalf?»

Ilbudet for, en sekund förlopp,
Och en ryttare syntes igen;
Som en blixt han sprängde till trappan opp,
I ett språng var han nere på den,
Hans yttre röjde en ung löjtnant,
Det var Sandels' adjutant.

Han skyndade in i salen, han stod
För sin chef med lågande blick.
»Herr genral, det har flutit strömmar af blod,
Blod kostar hvart ögonblick.
Vår här har mod, men den hade det mer
På en half mil närmare er.»

Sandels han såg på den komne förströdt:
»Bevars, ni är varm som en ugn,
Ni har säkert ridit er hungrig och trött,
Kom hvila en stund, var lugn!
Man måste tänka på hunger och törst,
Se här, genever till först?»

Löjtnanten dröjde. »Vår kamp blir hård,
Man forcerar med framgång bron,

Vår förtrupp svigtar i Kaupila gård,
Der den trycks af en hel bataljon,
Armén är bestört, allt går på sin hals;
Hvad order ges, hvad befalls?»

»Jo, att ni sätter er vackert ned
Och får ert kuvert i skick;
Och se'n ni fått den, så ät i fred,
Och se'n ni ätit, så drick,
Och se'n ni druckit, så ät än mer,
Der har ni order, jag ber.»

Harm brann i den unge krigarens själ,
Af dess flammor hans öga sken.
»General, jag är skyldig er sanning, nåväl,
Ni föraktas af hela armén.
Hos hvarenda soldat den tanke jag fann,
Att ni är vår fegaste man.»

Sandels han fällde sin gaffel, han teg,
Brast ändtligt i gapskratt ut.
»Hur var det, herre, är Sandels feg,
Säger man så? åh hut!
Min häst, låt sadla min ädla Bijou!
Herr pastor, ni följer ej nu.»

Det var storm, det var brak, det var strid på den strand,
Der den Sandelska hären var ställd.
I ett rökmoln svepte sig vatten och land,
Och ur molnet blixtrade eld,
Som af åskor dånade rymdens hvalf,
Och den blodiga marken skalf.

Der stod vid sitt bröstvärn Finlands tropp,
Såg trotsigt faran emot;
Men från rote till rote en hviskning lopp,
Man hörde ett dämpadt knot:
„Han är borta, han gömmer sig undan igen,
Generalen synes ej än.„

Men han syntes, han kom. Vid sitt främsta standar
På reduten han stannade nu,
Och hans öga var lugnt, och hans panna var klar,
Och han sken på sin ädla Bijou,
Och han satt orörlig med tub i sin hand
Och betraktade brygga och strand.

Och han sågs på sin springare långt ifrån,
Och som tusendes gällde hans fall,
Och fördubbladt hördes kanonernas dån
Från fiendtliga strandens vall,

Och det ljöd kring hans hjessa af kulor ett hvin,
Men han ändrade icke en min.

Och den tappre Fahlander han dröjde ej mer,
Till sin chef på reduten han red:
„General, man har märkt er, man måttar på er,
Det gäller ert lif, rid ned!„
„Ned, ned, general, er fara är vår„,
Skrek stormande hela hans corps.

Sandels han rörde sig ej från sin ort,
Till sin öfverste talte han stolt:
„Är det fruktan, det skriker ert folk så förgjordt?
Om det svigtar i dag, är det såldt.
Men välan, ett försök. Var beredd till affär,
På minuten är fienden här.„

Den ringa hop, som vid Kaupila stod
Af tusende fiender tryckt,
Den hade kämpat med hjeltemod,
Men den nalkades nu i flykt,
Den hann generalens batteri,
Den störtade honom förbi.

Han rörde sig ej, stolt dröjde han qvar,
Som han sutit, satt han ännu,

Och hans öga var lugnt, och hans panna var klar,
Och han sken på sin ädla Bijou,
Och han mätte den här, som i segrande lopp
Mot hans eldar rusade opp.

Och han såg den komma, den kom helt när,
Men på faran ej akt han gaf,
Och han söktes af dödar från tusen gevär,
Men han tycktes ej veta deraf,
Han såg på sitt ur, han bidde sin tid,
Han satt som i djupaste frid.

Men den kom den minut, som han väntat, och nu
Till sin öfverste sprängde han ned:
»Är det färdigt ert folk, är det likt sig ännu,
Skall det veta att bryta ett led?
Jag har låtit de stormande yfvas; välan,
Vräk undan dem nu som en man!»

Det var sagdt, det var nog, det behöfdes ej mer,
Det blef fröjd, det blef jublande rop.
Sexhundrade krigare stormade ner
Mot den trotsande fiendens hop,
Och den vräktes tillbaka, pluton för pluton,
Tills den föll nedtrampad vid bron.

Sandels han kom till sin här i galopp,
Der vid stranden den segrande stod.
Då hans hvita Bijou bland lederna lopp,
I sin snöglans purprad med blod,
Och genralen med tjusningens eld i sin själ
Gladt helsade trupp och befäl;

Då spordes ej mer ett smygande knot,
En hviskning bister och dof,
Nej ett jubel stormade honom emot,
Och i jublet hördes hans lof,
Och det roptes af röster till tusendetal:
»Hurra för vår tappra genral!»

De två Dragonerne.

Stål så hette en, den andra
Gick i fält med namnet Lod;
Båda liknade hvarandra
Så i kraft som mod.
Samma trakt vid Saimens stränder
Hade fostrat dem,
Gnabbats hade de som fränder,
Bott i samma hem.

Och dragoner hade båda
Blifvit se'n på samma dag,
Delat troget hvarje våda
I hvartenda slag,

Gnabbats än som stridskamrater,
Huggits man mot man,
Allt om äran att i dater
Öfvergå hvarann.

Snart i rykte framom alla
I sqvadronen stodo de,
Ingen vågade sig kalla
Bättre, tapprare.
Till korpraler af befälet
Gjordes snart de två,
Men emellan dem blef grälet
Icke slut ändå.

Hvad dem äggat som gemena,
Samma täflan fanns än qvar,
Ännu var alltjemnt den ena
Hvad den andra var.
Båda stodo lika nära
Ett gemensamt mål,
Hvargång Lod blef nämnd med ära,
Nämndes äfven Stål.

Lyckan svängde dock omsider
Att den ena seger vann,
Lod gick fri i alla strider,

Stål blef sårad han.
Dömd till hvila på det sättet
Låg han tyst och led,
Låg som sjuk på lazarettet,
Då kamraten stred.

Långa månar af elände
Hade småningom dock flytt,
Och den tappre återvände
Till sin trupp på nytt;
Men då stod han främst ej mera,
Som han fordom stod;
För hans likar gälde flera,
Och medalj bar Lod.

Stål han såg kamratens lycka,
Hörde hur hans rykte steg;
Hvad hans hjerta kunde tycka
Spordes ej, han teg,
Lät ett ord ej det förråda,
Ej ett anletsdrag. —
Nu på ströftåg hade båda
Hållit ut en dag.

Gjordt var allt som borde göras,
Det blef tid att vända om,

Plötsligt sågs ett stoftmoln röras,
En kosackhop kom.
Lod tog ordet: »sväng, ty faran
Skall dock gagnlös bli;
Broder, fem man stark är skaran,
Två blott äro vi.»

Stål han log ett hånfullt löje:
»Du har talat klokt och rätt,
Blöda får du om vi dröje,
Hittills slapp du det.
Gå, jag möter ensam skocken,
Förrn den hinner oss,
Du som bär medalj på rocken,
Är för god att slåss.»

Sagdt; sin sabel sågs han skaka,
Sprängde af med stolt förakt,
Och han såg sig ej tillbaka,
Se'n sitt ord han sagt.
På den harm kamraten röjde,
Föga akt han gett,
Om han följde, om han dröjde,
Var för honom ett.

Kämpa vill hån, icke stanna,
Fram till målet bär hans färd,
Steppens son med blodig panna
Pröfvar re'n hans svärd,
Dödsrop gny, pistoler knalla,
Vän vill hämnas vän;
Midt i skocken, högst bland alla,
Syns dragonen än.

Ändtligt tycks dock lyckan svika,
Segrarn segrar icke mer,
Häst och ryttare tillika
Hafva störtat ner.
Fåfängt än i stoftet brottas
Kämpens starka arm,
Fyra blanka pikar måttas
Mot den fallnes barm.

Stum och bister hotar döden,
En sekund blott öfrig är;
Finns ej mera hjelp i nöden?
Vänta, Lod är der.
Han har kommit, sprängd är ringen
Sluten kring hans vän,
På den fallne aktar ingen,
Allt är strid igen.

En har stupat af de fyra,
Se, då såras äfven Lod,
Ögonblicken äro dyra,
Strömvis spills hans blod,
Styrkan re'n hans arm förlåter,
Segerns hopp har flytt;
Då är Stål på fötter åter
Och i kamp på nytt.

Den blef kort, så ryktet säger;
Samma rykte nämner om
Att till Sandels i hans läger
Lod om qvällen kom.
Lugnt med sin medalj i näfven
Steg dragonen in:
„Gif åt Stål en penning äfven,
Eller tag ock min!"

Gamle Hurtig.

Aldrig brusto ord vid bivuaken,
Der den gamle Hurtig blott var med,
Ofta satt han långt på natten vaken,
Talande om krig och fred,
Tände jemt sin korta pipa an
Och förgat den åter, bäst den brann.

Tredje Gustaf var hans man. „Hvad strider
Höll ej han med Rysslands stolta fru?
Mina vänner, det var andra tider
För soldaten då, än nu;
Kungen sjelf stod med i rök och blod,
Nu är dertill en marskalk för god.

Tron mig, om hans herrar blott ej vikit
Från hvad pligt och mod och ära bjöd,
Hade aldrig segern honom svikit,
Nu blef trolöshet hans död;
Det är verldens tack, och den är tung,
Det var synd med sådan ståtlig kung.

När vid Anjala i upprorsskocken
Han höll tal, hur mild var ej hans ton?
Korpral Svärd nöp kungen tyst i rocken:
'Får jag svansa dit kanon?'
'Nej, min gosse', svarte han helt blid,
'Låt oss vänta, det blir än väl tid.'„

Så alltjemt med sägner lika dessa
Satt den gamle vid sin vaktelds glöd,
Gråa lockar höljde re'n hans hjessa,
Men ännu var kinden röd;
Yngre var han dock i Gustafs dar.
Nu till Oravais han kommen var.

Det var natten för det stora slaget,
I den vilda skogen höll man hof.
Sömn var sällspord öfverhufvudtaget,
Men den gamle Hurtig sof;

Han, som vakat förr till sista man,
Hade somnat nu förrn någon ann.

Någon stund likväl af qvälln han sutit
Lutad stilla mot en furas stam,
Tändt sin pipa och i klagan brutit
Om hur kriget gick bakfram,
Hur han nödgats tänka ut ett sätt
Att få slut engång på sin reträtt.

»Att gå undan», så de fallit orden,
»Har man lärt sig nog och lär sig än,
Sprungit har man engång förr mot norden,
Och är nu på språng igen.
Fly, det är det usla hopp man har,
Och att engång stanna, Gud vet hvar.

Nu blir strid likväl så snart det dagas,
Då är tid att börja annan sed.
Den som vill må härda ut att jagas,
Hurtig kan ej mer dermed,
Han har sakta börjat blygas re'n
Att ej hafva tröttnat längese'n.

Jagas, bröder, skall ej gubben mera,
Han har funnit råd på gamla dar.

Bästa konsten mot att retirera
Är helt enkelt att stå qvar;
Den som lärt sig denna konst engång,
Han kan ta farväl af allt sitt språng.»

Se'n han sagt det, hade lugnt han knutit
Sina armar öfver bröstet blott,
Och mot trädet, vid hvars stam han sutit,
Sänkt sig tyst och somnat godt,
Somnat utan sorg och hufvudbry
På sin sköna konst att aldrig fly.

Nästa afton hade Finlands skara
Kämpat ut sin sista hårda strid,
Slut var kraften att vårt land försvara,
Tiden var en sorgens tid,
Hären, krossad lik en bruten våg,
Hade börjat nu sitt återtåg.

Hvar den syntes, sågs blott dyster smärta,
Hördes blott en klagan djup och dof,
Lugn fanns ej i något vaket hjerta,
Men den gamle Hurtig sof;
Der Kamenski slutligt sprängt hans led,
Hade gråa krigarn lagt sig ned.

Och han sof, som om af Gustafs tider
Hvarje minne längese'n han mist,
Sof mer djupt från marscher, språng och strider,
Än vid bivuaken sist,
Sof förutan sorg och hufvudbry
På sin sköna konst att aldrig fly.

Kulneff.

Och efter qvällen räcker till,
Och minnet ger oss glädje än,
Om Kulneff jag berätta vill,
Säg, har du hört om den?
Det var en äkta folkets man,
Båd' dö och lefva kunde han,
Den främste der det höggs och stacks,
Den främste der det dracks.

Att kämpa, kämpa nätter, dar,
Det var för honom tidsfördrif,
Att falla endast blomman var
Utaf en hjeltes lif.

Hvad vapen man i handen höll
Det var detsamma, blott man föll,
I stridens eller lekens ras,
Med sabel eller glas.

Och älska var hans hjertas lust,
Och lika fritt som snabbt hans val,
Han kom blott från en blodig dust
Och gaf helt fermt en bal;
Och se'n han lågat natten ut
Tog han sin skönas sko till slut
Och fyllde den ur närmsta bål
Och drack sin afskedsskål.

Du skulle sett hans anletsdrag!
Än finns på mången hyddas vägg
Bland taflor en af eget slag,
En bild af bara skägg;
Du träder närmre, och du ser
En mund som under skägget ler,
En blick helt öppen, varm och mild,
Det är just Kulneffs bild.

Dock fick man vara trygg och van
För att ej blekna vid hans choc,
Var man det minsta rädd för fan,

Var man för honom ock;
Det var på håll hans åsyn blott
Som skrämde mer än pik och skott,
Och hellre såg man mot hans hugg
Än mot hans svarta lugg.

Så sågs han, när han rände an
Med sabeln lyft, i äggadt språng,
Och sådan var han, säger man,
När han höll ro nångång,
När, med sin korta pels uppå,
Från gård till gård han syntes gå,
Och dröjde qvar som vän och gäst,
Hvarhelst han tyckte bäst.

Än talar mången moder om
Sin skräck, när utan krus och lof
Raktfram till vaggan Kulneff kom,
Der hennes älskling sof.
»Men», säger hon, »han kysste blott
Mitt barn, och log så fint, så godt,
Som nu hans bild på väggen der,
Om blott man närmre är.»

Visst är att i sitt rätta ljus
Var gubben Kulneff god som guld,

Man klandrar att han tog ett rus,
Det var hans hjertas skuld;
Och detta hjerta bar han med,
Då han höll frid, som då han stred,
Han kysste och han slog ihjäl
Med samma varma själ.

Det fanns i ryska hären namn,
Som på sitt blad historien skref,
Som fördes hit i ryktets famn
Långt förr, än kriget blef.
Barclay, Kamenski, Bagration,
Dem kände hvarje Finlands son,
Och skarpa strider bidde man,
Der dessa ryckte an.

Men Kulneff visste ingen af,
Förrn krigets flamma här var tänd;
Då kom han såsom storm på haf,
Knappt anad förr än känd,
Då bröt han fram som blixt ur sky,
Så väldig och likväl så ny,
Och glömdes ej och kändes nog
Från första slag han slog.

Man hade kämpat dagen ut,
Och Rysse liksom Svensk var trött.
Man trodde glad att allt var slut,
Och sof helt lugnt och sött;
Men bäst vid drömmens barm man låg
Och guld och gröna skogar såg,
Så skrek en skyltvakt: i gevär!
Och då var Kulneff der.

Man följde makligt en transport,
Långt skild från ryska härens stråt,
Man åt och drack af bästa sort,
Och drack på nytt och åt,
Men plötsligt, midt i glädjens stund,
Kom Kulneff som en obedd kund,
Det yrde opp ett moln af damm,
Hans pikar glänste fram.

Och satt man stadigt då till häst
Och gjorde allt med bästa flit,
Kom gubben rakad från vår fest,
Så skäggig han kom dit;
Men höll man mindre amper min,
Då blef det han, som drack vårt vin,
Och bjöd oss qvitta detta lån
Vid stränderna af Don.

Och var det varmt, och var det kallt,
I regn, i snö, om dag, om natt,
Allt syntes Kulneff öfverallt
Och gjorde spratt på spratt;
Och ställdes här mot här till slag,
Visst märkte man hvar han tog tag,
Den fria steppens käcke son,
Kamraten långtifrån.

Dock hade Finlands hela här
Ej kunnat visa en soldat,
Som ej höll gamle Kulneff kär
Som trots en stridskamrat.
Och syntes blott hans kända drag,
Då grinade af välbehag
Mot björnen från kosackens land
Hans bror från Saimens strand.

Och denne åter såg helt nöjd
Mot ramar, hvilkas tag han rönt,
Och bröt han in, var det med fröjd,
Som om det mödan lönt.
Det var en syn, som dugde se,
När Kulneff togs med Finnarne;
De visste bära opp hvarann,
De starke, de och han.

Hans arm har domnat längese'n,
Han föll i strid med svärd i hand,
Hans ära lefver qvar allen,
Bestrålande hans land;
Och hvar hans namn du nämnas hör,
Hör du »den tappre» nämndt framför,
Den tappre, hvilket herrligt ord
Af tacksam fosterjord!

Hans klinga drogs mot oss, hans lans
Den gaf oss ofta djupa sår,
Dock älska äfven vi hans glans,
Som om han varit vår;
Ty hvad som mer, än alla band
Af fana och af fosterland,
På krigets ban förbrödrar oss,
Är samma kraft att slåss.

Hurra för Kulneff, för hans mod!
Hans like skall ej hittas lätt;
Hvad mer om än han göt vårt blod,
Det var hans krigarrätt.
Han var vår fiende, välan,
Vi voro fiender som han,
Att han högg in med fröjd, som vi,
Var det ett ondt deri?

Förhatlig är den fege blott,
Åt honom ensam hån och skam,
Men hel enhvar, som tappert gått
Sin krigarbana fram!
Ett gladt hurra, ett högt hurra
För hvarje man, som kämpat bra,
Hvad helst han blef i lifvet än,
Vår ovän eller vän!

Konungen.

Och Konung Gustaf Adolf
Stod upp uti sin sal,
Bröt af sin långa tystnad,
Tog ljud och höll ett tal.
Åhörare för gången
Han hade summa tre:
Fältmarskalk Toll, gref Piper,
Carl Lagerbring, blott de.

Och Konungen tog ordet
Och talte allvarsam:
„Vår Finska här, Gud bättre,
Går baklängs, icke fram.

Det hopp vi byggt på Klingspor
Tycks ej fullbordadt bli,
Och Sveaborg har fallit,
Det stödet är förbi.

Vi trott allt i det längsta
På uppenbarelsen,
Men erkeengeln dröjer,
Han har ej vist sig än.
Emellertid förspörjes
Allt närmre krigets brak;
Det är för oss som Konung
En högtbetänklig sak.

Och derför ha vi fattat
Vårt Kungliga beslut,
En föresats allvarlig,
Vi ärnat föra ut;
Vi låtit, nemmeligen,
Oss bringa hit i dag
Den skrud, vårt Svenska lejon
Vigt in vid Narvas slag.

Kung Carl den tolftes handskar
Vi vilja lägga an;
Det är i dubbel mening

Som Konung och som man.
Vi vilje kring oss gjorda
Den store hjeltens svärd,
Och slå som han med häpnad
En svag, försoffad verld.

Ni Piper skall oss hjelpa
Hans ena handske på,
Ni Lagerbring behandlar
Hans andra likaså.
Fältmarskalk Toll, er ålder,
Er ära gör er värd
Att spänna kring vår medja
Hans segerkrönta svärd.»

Och Konung Gustaf Adolf,
Högtidlig lik en gud,
Stod snart för allas blickar
I Carl den tolftes skrud.
Han var för stolt att tala
I denna stund, han teg,
Han gick ett hvarf i salen
Med jättelånga steg.

När detta hvarf han slutat,
Var än en syn att se,

Han räckte svärd och handskar
Tillbaka åt de tre,
Såg på dem med en uppsyn,
Som ej för skämt var gjord,
Och täcktes bryta tystnan
På nytt med dessa ord:

„Nu, Lagerbring, besörjer
Ni strax till hären bud,
Att vi i nåder klädt oss
I Carl den tolftes skrud.
Fältmarskalk Toll, gref Piper,
Er båda kallar jag
Till vittnen af min handling
På denna stora dag."

Hurvida Finska kriget
Ett annat skick han gaf
Med denna stolta handling,
Vet ej historien af;
Men visst slog han med häpnad
Sin verld der rundtomkring,
Den gamle Toll, gref Piper
Och äfven Lagerbring.

Fältmarskalken.

Gladt i Frantzila ett jubel
Ljöd från Cronstedts lägerställen;
Bud om Sikajokis seger
Hade hunnit dit om qvällen.
Och man drack i spridda gillen
För sitt fosterland, det kära,
För dess första skymt af lycka,
För dess ändtligt frälsta ära.

Tvenne tappra veteraner,
Öfverstelöjtnanter båda,
Gamle Christjernin och Lode
Fick man der tillsamman skåda.

Jemlik dem, vid deras sida
Höjde Aminoff sin hjessa,
Och en ring af yngre kämpar
Hade slutit sig kring dessa.

Och man språkade vid glaset,
Talte fritt om hvarjehanda;
I en sådan krets behöfde
Ingen man sin tunga banda:
Allt det svaga hos befälet
Kunde utan våda klandras,
Och bland stolta namn, som nämndes,
Ljöd marskalkens framför andras.

Aflecht, han som främst i striden
Slöt vid Revolax sin bana,
Talte muntert: »skål för Klingspor!
Bröder, han har ändrat vana;
Lustigt skall det bli att skåda
Hur han lyfter nu sin panna;
Se'n han trafvat genom landet,
Har han ändtligt vågat stanna.»

En af Cronstedts adjutanter,
Löjtnant Reiher föll i talet:
»Den som sagt att Klingspor stannat,

Han har talt förbannadt galet.
Adlercreutz det var och Hertzen,
Som slog knut uppå vår nesa;
Fältmarskalken var som vanligt
Re'n för fan i våld på resa.»

Major Furumark tog ordet:
»Det är Kungen, som har felet;
Hvarför har han satt i nåder
Denna lumpna trumf i spelet?»
Ladau sade: »du är jäfvig
Att marskalkens värde mäta,
Du har hjerta, han har mage,
Du vet dö, och han blott äta.»

Ehrnroth talte: »låt oss minnas
Hvar han lyst i sina dagar;
Det är ej i magasiner
Man blir varm för ärans lagar.
Klingspors hjelteban har burit
Uppför kommissariatet,
Hvem vill undra om han älskar
Icke striden nu, men fatet?»

Tigerstedt, den finske gossen,
Han som Aflechts öde hade,

Bet tillhopa sina tänder
Och bröt ut i harm och sade:
„Det är sannt, han är en främling,
Har ej växt i våra dalar,
Han förstår ej våra seder,
Ej det språk vår tunga talar;

Men vårt land det har han skådat,
Han har sett dess skär och öar;
Sett, som vi, från våra höjder
Dessa tusen, tusen sjöar.
Utan Gud och utan hjerta
Måste dock den menska vara,
Som ej tjusas in i döden
Af att detta land försvara.”

Christjernin såg upp mot Lode:
„Hör du, broder, på de unga?
Klingspor har som vanligt åter
Råkat ut för deras tunga.
Sälla må vi väl oss prisa,
Om vi falle, om vi blöde;
Det är annat än att drabbas
Af vår arma marskalks öde.”

Gamle Lode, barske herren,
Hade sutit tyst vid talen;
Nu blef gubben röd i synen
Och stod högrest upp i salen,
Drack sitt fyllda glas i botten,
Stötte det med kraft i bordet,
Fick sin hatt inunder armen
Och tog harmfull så till ordet:

„Jag går bort från detta gille,
Andra må här ha sin gamman.
Klingspor får man höra klandras,
Hvar man helst må råka samman.
Fältmarskalken, fältmarskalken,
Annat finns ej i språklådan;
Det är skam att tappra männer
Täckas tala om en sådan.„

Döbeln vid Jutas.

Herr prosten talte: »Döbeln är en hedning,
Förtappad är han evigt om han dör.
Jag kommer, varnar, bjuder tröst och ledning,
Och han, han ligger tyst en stund och hör;
Då reser han sig plötsligt upp i sängen:
'Drif ut prelaten', ropar han åt drängen,
'Och akta dig, om han släpps in härnäst!'
Är det ett språk af en som nalkas döden?
Dock, han må svara sjelf för sina öden,
Jag har gjort nog som menniska och prest!»

Så talte vid sitt middagsbord, det rika,
Herr prosten, der han satt i all sin ståt,
Han talte så och drog en suck tillika
Och skar en bit af steken än och åt.
Men på sin bädd låg Döbeln, tärd af plågor,
Hans barm sågs kämpa, ögat brann i lågor,

Och feberflammor färgade hans hy.
I sträcktåg nyss hans skaror norrut ilat,
På tvenne dygn, de sista, icke hvilat;
Sjelf var han kommen till Nykarleby.

Han led af pulsens brand, men i sitt sinne
En eld, mer tärande än den, han bar;
Såg man hans öga, röjde sig derinne
En oro djupare, än feberns var.
Han räknade hvar stund, som hann förlida,
Han tycktes lyssna, vänta, ängsligt bida,
Och ofta var hans blick på dörren fäst.
Den uppläts, flärdlös trädde genom salen
En yngling fram till bädden, till genralen;
Och Döbeln talte till sin unge gäst:

„Herr doktor, flärd är mycket, som vi dyrke,
Och bland fritänkare är jag visst en;
Två ting dock lärt mig akta läkarns yrke:
Min bräckta panna och min vän Bjerkén.
Hvad ni förordnat har jag derför tagit,
Har som ett barn här legat och fördragit
Det batteri, ni radat på mitt bord.
Jag vet det väl, ni följer konstens lagar,
Men binda de mig här för timmar, dagar,
Så bryt dem som en man, det är mitt ord.

Jag vill, jag skall bli frisk, det får ej prutas,
Jag måste upp, om jag i grafven låg.
Lyss, hör, ni hör kanonerna vid Jutas;
Der afgörs finska härens återtåg.
Jag måste dit förr än min trupp är slagen.
Skall vägen spärras, Adlercreutz bli tagen?
Hvad blir, du tappra här, ditt öde se'n?
Nej, doktor, nej, tänk ut en sats, min herre,
Som gör mig för i morgon sjufallt värre,
Men hjelper mig i dag på mina ben!»

Den unge läkarn hörde mulen ordet,
Dock plötsligt fick hans ädla anlet dag;
Han sänkte lugnt, helt lugnt, sin arm mot bordet
Och strök det tomt uti ett enda drag.
»Nu, herr genral, gör ej min konst er hinder.» —
En högre rodnad flög på Döbelns kinder,
Och upp han sprang, fast svigtande och svag:
»Haf tack, min unge vän, en kyss på pannan!
Ni har förstått mig ni, som ingen annan;
Ni är en man, och så är äfven jag.»

Vid Jutas hade skotten tystnat alla,
Se'n döden gjort der re'n sin första skörd,
Den finska truppen, färdig blott att falla,
Ej segra mer, stod bruten, spridd och störd;

Ett anfall var tillbakakastadt bara,
Och Kosatschoffski ordnade sin skara,
Beredd att allt förkrossa med ett nytt.
En dyster stillhet rådde undertiden,
Som då en åsksky, nyss från hvalfvet skriden,
Står dubbelt hotfull åter der den flytt.

Hvem skulle samla våra glesa leder,
En återstod från dyra segrars dar?
Af mod, af kraft, af guldren tro och heder
Fanns nog, ja nog, men ordnarn borta var.
Den man, som tändt vårt hopp i nödens tider,
Som fört i hundra blodigt sköna strider
Sin tappra, björneborgska skara an,
Han skulle nu ej se dess sista öden,
Hans veteraners lugna gång mot döden,
Den skulle slumpen leda, icke han.

Det glömmes ej, du var dock der tillstädes,
Du, som så ofta sågs i stridens lek,
Du, vid hvars namn det fosterland än glädes,
Som djupt har sörjt ditt öde, tappre Eek!
Men du och dina ädla vänner alla,
J kunden kämpa, icke så befalla;
Det var hans konst, den sjukes, endast hans.

Du stod der, du, men stum, med klingan dragen,
Kall bidde Kothen, sluten red Grönhagen,
Blott Konow svor, och bister röt von Schantz.

Gif akt, tyst, hör! det ljöd hurra på höjden.
En man till häst syns nalkas. Hvem är han?
Hör hvilken storm af rop! Hvad vållar fröjden,
Som brusar jublande från man till man?
Hurra, hurra far öfver fält och kullar,
Det slukar massor, vidgas, växer, rullar
Som en lavin af röster ned mot daln.
Ha, han har kommit, han och ingen annan,
Den lilla mannen syns med band om pannan,
Den ädla, tappra, varma generaln.

Han bjuder tystnad. Hör hans röst! Han ropar
Till detta folk, som striden nyss förspred;
Han rider fram, de sluta sig hans hopar,
Och det blir skick på nytt från led till led.
I täta rader blixtra re'n gevären,
Den svartnade, i trasor klädda hären
Står ordnad, hotfull, fruktansvärd igen;
Den har ej mer blott döden att förbida,
Den tänker segra nu, ej endast strida,
En annan ande hvilar öfver den.

Men Döbeln red längs fronten af sin skara,
Se'n han den åter stark och tryggad fann,
Hans skarpa öga tycktes öfverfara
Hvar trupp, hvar rote, hvarje enskild man.
Det syntes klart för alla, Svensk som Finne,
Att stora planer hvälfdes i hans sinne,
Och sluten var han mer, än han var van;
Dock var han ovant mild också den dagen,
Och ofta ljusnade de bistra dragen
Mot någon välkänd, trumpen veteran.

En sådan stod då i din trupp, von Kothen,
Det var korpralen numro sju, Standar.
Han stod med söndrig sko på ena foten,
Den andra foten blödde och var bar.
Då Döbeln hann den gamle, sågs han stanna.
Med blicken mörk, med handen på sin panna
Beság han stum den gråa krigarns skick.
»Du var dock med», så talte han omsider,
»På Lappos slätt, vid Kauhajokis strider,
Är det den lön, du för vår seger fick?»

»Herr general», så svarte veteranen,
»Se här är det gevär, ni sjelf mig gaf.
Ännu är pipan utan fel, och hanen
Ger eld som fordomdags, det är nog af.

Att jag är dåligt klädd lär ingen klandra,
Man är ej sämre, då man är som andra,
Och drägten är ej mannen, vill jag tro.
Skodd eller oskodd gör till saken ringa,
Sörj ni blott för, att vi få stå, ej springa,
Så hjelper nog sig foten utan sko.»

Och Döbeln talte icke mer, men höjde
Af aktning hatten vid den gamles ord.
Så red han hän till Brakels trupp; der dröjde
På nytt han nu, han såg trumslagar Nord.
Det var en gubbe, känd se'n åttiåtta;
Nu var han stel i armen utan måtta
Och kunde föga mer en hvirfvel slå,
Men fast han sällan släpptes till paraden,
Stod han, der blod det gällde, med i raden.
Till honom talte generalen så:

»Kamrat, får du då aldrig nog af slagen,
Finns ingen yngre här till hands än du?
Här har du stått och styfnat hela dagen,
Hur vill du röra dina pinnar nu?»
Den tappre hörde halft förtrytsam orden:
»Herr general, väl är jag gammal vorden,
Och att som pojkar drilla blir mig svårt;

Men att ha kraft i armen, det är summan.
Skrik ni som Armfelt: marsch, framåt, rör trumman!
Och Nord slår trögt sin hvirfvel, men slår hårdt.»

Och Lappos hjelte log och räckte handen
Åt mannen från den tappre Armfelts dar.
Så red han hän och kom till ån, till stranden,
Der Gyllenbögels frikorps uppställd var.
Der stod en yngling nyss från plogen tagen;
Genralen såg de bleka anletsdragen,
Höll in sin häst och röt med vredgad ton:
»Hvem är du, bonde? säg, hvad gäller nöden,
Har du ej lärt dig än förakta döden,
Din kind är hvit som snö, är du poltron?»

Men ynglingen steg fram och höjde armen
Och ref sin slitna gråa tröja opp,
Då lyste fram ett blottadt sår ur barmen,
Och frisk en ström af blod i dagen lopp.
»Det fick jag, herr genral, här nyss i striden.
Jag blödt kanske förmycket undertiden,
Och derför har min kind ej rodnad mer;
Dock kan jag än de tappres antal öka,
Jag låg väl fallen, men låt mig försöka,
Jag har fått kraft på nytt se'n jag såg er.»

Då bröt en tår ur Döbelns stolta öga:
»Välan då, ädla folk, till strid, till slag!
Jag har sett nog, att tveka båtar föga,
Vår kamp blir skön, i dag är Döbelns dag.
Spräng af, herr adjutant, vår skörd är mogen,
Befall på höjd, på slätt, längst bort i skogen,
Vår hela front, att den sig framåt rör.
Ej här, derborta må vi pröfva svärden:
Med dessa trupper kan man trotsa verlden,
Man väntar ej med dem attack, man gör.»

Längs linjen hördes snart ett jubel skalla:
Framåt, framåt till seger eller död!
En åska var, Standar, din röst för alla,
Och gamle Nord slog trumman, att det ljöd,
Och ynglingen, med barmen sönderskjuten,
Gick fram på slätten, med hans blod begjuten,
Och främst red Döbeln sjelf med draget svärd.
Och innan qvällen hann sin skugga sända,
Var ryska styrkan kastad öfverända,
Och räddad Adlercreutz, och fri hans färd.

Och krigets skaror hade re'n försvunnit
Ifrån den nejd, der först de mött hvarann;
Men på det fält, der striden hetast brunnit,
Stod qvar i qvällens sena frid en man.

Invid hans sida var hans stridshäst bunden,
Han stod der ensam, i den hemska runden,
Bland lik och spillror på en blodstänkt jord.
Långt, långt i fjerran hördes segerfröjden;
Den bleke mannen såg med lugn mot höjden,
Och från hans läppar ljödo dessa ord:

„En pligt är fylld, de segra mina leder,
Ett värf är öfrigt, äfven det är mitt.
Fritänkare jag nämns, det är min heder,
Friboren är jag och jag tänker fritt;
Dock vet jag att, hvarhelst min tanke hunnit,
Har ytterst dig den sökt och dig blott funnit,
Du, i hvars vilja lifvets banor gå.
Det är till dig jag blickar mot det höga,
Här, der blott döden ser med slocknadt öga,
Kan utan vittnen jag dig tacka få.

Du skänkt mig åter fosterland och vänner,
Den stund vårt hopp var djupt i mörker sänkt,
Du skådar allt, ransaka hvad jag känner,
Och se, om jag vet skatta hvad du skänkt!
Må slafven för sin Gud i stoftet ligga;
Jag kan ej krypa, har ej lärt att tigga,
Jag söker gunst ej och begär ej lön.
Jag vill blott glad inför ditt anlet stanna,

Med eldadt hjerta och med upprätt panna,
Det är min manliga, min fria bön.

Du gaf mig kraft att stridens massor hvälfva
I omotståndlig fart från trakt till trakt;
Min kropp är bräckt, och mina lemmar skälfva,
Hvad hade jag förmått af egen makt?
Ja, jag har segrat. Kringhvärfd, innesluten,
Ser Finlands här en väg till räddning bruten,
En ban till bragder öppnad genom mig;
Dock är det du, blott du, som frälst oss alla,
Min Gud, min broder, hur jag dig må kalla,
Du segergifvare, jag tackar dig!"

Så talte mannen, och hans öga sänktes,
Han steg till häst och syntes snart ej mer;
Och dagen slöts, och nattens tårar stänktes
På dödens skuggomhöljda skördar ner.
O fosterland, hvem spanar dina öden?
Förborgadt är, om lyckan eller nöden
Engång skall röjas i din framtids drag;
Men hur du jublar då, men hur du klagar,
Skall ständigt dock bland dina skönsta dagar
Du minnas denna, minnas Döbelns dag.

GRAFVEN I PERRHO.

Grafven i Perrho*).

I.

Hvar är grafven, som i Perrhos vildmark
Snart ett sekel har förgäten grönskat,
Icke värd att glömmas och förgätas?
Hvar är grafven? Fråga ej, o främling!
Der den långa skogssjön smalast bugtar
In mot tallmons dal, är stället. Björkar
Skaka gröna kronor re'n deröfver.
Hvar inunder deras rötter grafven
Engång blef igenfylld, känner ingen.

Du, hvars minne mer än menskans vårdar,
Höga Sångmö, Finlands dotter, svara:
Göms en väldig Konung der i grafven,

*) Belönt med mindre guldpenningen af Sv. Akademien 1831.

Eller göms en Konungs vederlike?
Ej en Konung, ej hans vederlike;
Gamle bonden Hane göms i grafven,
Och med honom sex hans stora söner. —
Sitt vid brädden af den höga stranden;
Jag vill tälja deras sköna öde,
Medan daggen än på ljungen glimmar,
Och af brantens furar solen skymmes.

Hane, född af finska fäder, fyllde
Sjutti vintrar på sitt ärfda hemman.
Gammal sjelf, han ägde unga söner,
Trenne tvillingspar, det äldsta sjutton
Och det yngsta femton vårar gammalt.
Sköna, kraftiga de voro alla,
Lika bäckar, som af vårregn svälla;
Var dock någon framför andra herrlig,
Var det visst den unga Thomas Hane,
Äldre brodern i det andra paret.
Gick han fram, fast höljd i trasor, sågs han
Skön som stjernan mellan rifna skyar,
Och hvad helst i verlden han bedrifvit,
Hade ingen velat hata honom.
Honom tycktes dock hans fader hata;
Ej blott honom, men hans bröder äfven.
Ej som barn bemöttes de af honom,

Ej som tröstare på ålderns dagar,
Men som drängar, hårdare än drängar,
Såsom väsen utan själ och frihet.

Så de lefvat från sin barndom alla,
Och den dag kom, då de yngsta båda
Skulle fylla femton år tillika.
Klar stod morgonrodnan bakom skogen,
Ingen molnfläck skymde himlahvalfvet,
Från sin stråbädd stego brödraparen,
Glade, som den dag, som var bebådad.
Men med bäfvan till sin far de gingo,
Der i stugan han allena dvaldes,
Och de yngsta stego fram med vördnad
Och, hans händer fattande, begynte:
»Fader, gif oss denna dagen ledig,
Denna dag blott, att med våra bröder
Öfver fyllda femton år oss glädja!»

Sträng, som vintern, hörde gubben talet,
Sammandrog de hvita ögonbrynen
Och tog ordet: »Hvad i dag försummas
Lemnar ett försummadt qvar i morgon.
Åkern ligger oplöjd, gån att plöja.»
Tyste gingo de till åkern alla,
Och till ledet kommen, talte Thomas:

„Såg jag rätt vår faders öga, bröder,
Är vår arm värd guld i dag; af svetten
Kan hvar droppe för ett granbarr säljas.
Nu i dag det gäller att arbeta,
Ty i afton kommer svårt att granskas.„

Thomas detta. Vid hans maning sänktes
Hvarje plogbill ned i jorden genast.
Så från solens uppgång till dess nedgång,
Utan mat och utan hvila framgick
Hvar och en vid sin bestämda fåra.
Men då aftonskuggan höljde fältet,
Fanns en enda teg af åkern oplöjd.

Då kom äfven dit den gamle fadren,
Ropade tillsammans sina söner
Och begynte: „Väl har verket skridit,
Men med bättre flit det skridit bättre.
Alla kan jag ej på engång straffa,
En har äfven mer än andra felat,
Han skall straffas för sig sjelf och andra.
I den trånga källarn i min stuga,
Under golfvets tjocka tiljor gräfven,
Skall förbrytarn sitta innesluten.
Trenne dars och trenne nätters vexling
Skall hans skumma öga icke skåda,

Trenne dars och trenne nätters näring
Skall hans torra tunga icke smaka.»
Så han sade och gick bort förgrymmad,
I sitt ord, sin blick, men ej i hjertat,
Om de stora tårar ej bedrogo,
Som, då han sig vände, sköljde kinden.

Re'n låg jorden tyst i nattens armar.
I sin stuga sof den gamle fadren,
Bröderna i pörtet på sin stråbädd.
Ingen sof, så sannt han tycktes sofva;
Men han väntade de andras sömn blott.
Först, när hvar och en han somnad trodde,
Steg den yngste, Jakob, upp från bädden
Och begaf sig till sin far i stugan:
»Fader, jag är den, som har förbrutit;
På min födslodag sprang jag i glädje
Obetänksamt kring och glömde plöja.
Straffa mig som bröt och ingen annan.»
Honom svarade den gamle fadren:
»Som ditt brott är, blir ditt straff i morgon.»
Jakob gick och lade sig till hvila.

Åter, när enhvar han somnad trodde,
Steg från bädden tvillingsbrodern Gustaf
Och begaf sig till sin far i stugan:

»Fader, mig allena drabbe straffet,
Såsom jag allena det förtjenar.
På min födslodag sprang jag kring renen,
Att för mina bröder plocka hallon.
Mitt är felet och de andras icke.»
Honom svarade den gamle fadren:
»Som ditt brott är, blir ditt straff i morgon.»
Gustaf gick och lade sig till hvila.

Åter, när en hvar han somnad trodde,
Steg från bädden tredje brodren, Erik,
Och begaf sig till sin far i stugan:
»Fader, om du ärnar straffa någon,
Så är skulden min, och ingen annans.
Jag sprang tanklöst kring, vid träskets vassar,
Att med stenar jaga unga änder;
Min är tegen som blef lemnad oplöjd.»
Honom svarade den gamle fadren:
»Som ditt brott är, blir ditt straff i morgon.»
Erik gick och lade sig till hvila.

Så i ordning gick en hvar till fadren,
Kom med samma svar från honom åter,
Tills af alla Thomas blott var öfrig.
Denne, då han märkte brödrens vandring,
Gissade till deras uppsåt genast

Och betänkte sig, tills alla somnat,
Och gick in i stugan till sin fader.
„Fader, hör en sällsam sak, i sanning!
När jag låg der nyss och tycktes sofva,
Satte sig hvar broder upp i bädden,
Och då ensam jag låg qvar på halmen,
Talade de sakta med hvarandra:
Bröder, hvar och en vet bäst att Thomas
Ensam vållat allt det straff oss hotar,
Liksåväl som att han allt bekänner.
Men han har för oss så ofta lidit,
Att vi engång bort för honom lida.
Se'n, när alla tycktes somnat åter,
Har jag sett än en och än en annan
Smyga ut och komma in tillbaka.
Har jag gissat deras afsigt, fader?
Hvad de sagt, har deras kärlek diktat,
Ty den felande är jag i sanning.„
Fadren svarade med bruten stämma:
„Gå, och straffet hinner dig i morgon.„

Re'n med gyllne vingar morgonrodnan
Flugit opp ur sjön och satt i skogen,
När den gamle sina söner ropte.
Hög och sträng i sina hvita lockar,
Satt han redan helgdagsklädd vid bordet,

Och en penning, fosterlandets gåfva,
Hängde vid hans blåa rock på bröstet.
„Hvem af eder", frågte han allvarlig,
„Står här nu med brottet på sin skuldra?"
„Jag", ljöd svaret från hvar broders läppar.

Då brast dammen, som för barnens ögon
Stängt i sjutton år hans tårars flöden,
Och han gret med sammanknäppta händer:
„Pris ske Herran", sade han, „den store;
Fyldt är löftet, och mitt fadershjerta
Har vid mina söners hat ej brustit.
Barn, från nu ej mer som slafvar hållna,
Men som söner, älskelige söner,
Hören hvad er gamle fader talar:
Der som ung i närmsta by jag tjente,
Fanns en far med åtta raska söner,
Men så hätsk är ovän ej mot ovän,
Som en bror bland dem var mot sin broder;
Möttes de, var knifven deras tunga,
Gingo de förbi hvarandra, stenen.
Ve, jag tänkte, hellre vill jag sakna
All den fröjd, en älskad maka skänker,
Än att lefva år från år i fruktan
Att med slika odjur fylla jorden;
Och med tanken var beslutet fattadt.

Redan tyngde femti år min hjessa;
Men ej åren, icke krigets mödor
Kufvat mina friska lemmars styrka.
Sådan satt jag sent en natt vid milan,
Då en man stod hastigt vid min sida,
Och vid eldens matta skimmer talte:
'Känn i mig de onda brödrens fader:
Låt den kraft, som göms i dina leder,
Ej för maskar i din graf besparas.
Tag en maka, föd åt landet söner,
Och, hvad mina ej af medgång lärde,
Låt gemensam nöd de dina lära.'
Mannen så. Ett vindkast ökte lågan,
Och han var försvunnen som han kommit.
Han gaf rådet, Gud förlänte framgång.
Nu vid samma Gud, o söner, svärjen:
Att, som hittills J tillsammans hållit,
Framgent ingen trygghet, ingen fara,
Ingen lust och ingen nöd på jorden
Skall den enas bli och ej den andras,
Allt, så vidt er lif och krafter skänkas;
Och den sorg, som mig min hårdhet kostat,
Skall ej fruktlös gäcka mig i grafven.»

Då steg Thomas Hane fram och talte:
»Fader, ingen ed är ljuf som denna,

Liksom ingen är så lätt att fylla.
Se, som trälar, ej som söner hållne,
Hvarför gingo vi ej bort från gården
Och hos andra sökte tjenst och lycka?
Hvarför? om ej för att icke skiljas.
Ingen ville öfverge den andra.
Skola vi kring vida verlden spridas,
Såsom tjäderungarna i skogen,
Dem den mordbetänkta skytten jagar?
Sådant var vårt tal då nöden gällde;
Sådant skall det bli i lyckans stunder.»

Och vid Gud begick hvar broder eden:
Att, som hittills de tillsammans hållit,
Framgent ingen trygghet, ingen fara,
Ingen lust och ingen nöd på jorden
Skulle enas bli och ej den andras,
Allt, så vidt dem lif och krafter skänktes.
Så de svuro; men den gamle fadren
Gömde eden glad uti sitt hjerta.

Grafven i Perrho.

II.

Re'n försvunnen var den gyllne friden,
Mord och härjning fyllde Finlands bygder,
Männer stupade och qvinnor flydde.
Upp från Lintulax och Saarijärvi
Kommo budskap, sorgeliga budskap,
Ned från Storkyros och Lappos slätter
Kommo icke gladare till Perrho.

Vid det långa bordet i sin stuga
Satt en dag den ålderstegne Hane,
Middag ätande med sina söner,
När en flykting, när en tolfårs gosse
Hann med bruten andedrägt hans stuga
Och, igenom dörren kommen, talte:

„Signe Gud er, gamle fader Hane!
Tjugu ryttare med långa pikar
Hafva brännt vår gård i natt. De rasta
Nu i Kyrkobyn, på vägen hitåt;
Innan qvällen skola här de vara.„

Vred steg gamle Hane opp och talte:
„Väl har Gud sex söner mig förlänat,
Seniga och axelbreda gossar,
Men om tolf jag hade, gick väl någon
Glad för fosterland och hem i döden?„
Så han sade och från väggens trädknapp
Nedtog lugn det rostade geväret.

Thomas log och uppsteg stolt och talte:
„Vapen passa ej för gamla händer,
Liksom feghet ej för unga hjertan;
Häng geväret opp igen, o fader,
Och låt mig och mina bröder pröfva.„

Gubben gladdes åt hans ord och lydde.
Men i blinken gick hvar bror med stolthet
Till sin säkra, skinnbeklädda bössa,
Slängde den på axeln, och i handen
Fattade sitt trygga, korta björnspjut.
Så beväpnade de gingo alla

Tigande, men i sin själ betänkta,
Att, hvarhelst de mötte ovänskaran
Slå den neder, eller falla sjelfve.

Som de nu en knapp halffjerndel framåt
På den smala sockneväen hunnit,
Talade till sina bröder Thomas:
„Tågen nu som vägen leder, bröder,
Tills J hinnen träskets bugt mot dalen,
Der, på tallmon ofvanför, bland träden,
Der är stället att vår ovän bida.
Innan qvällen kommer han väl icke,
Om han först skall härja vägen framåt;
Mellertid vill jag en stund fördröja
I det gråa torpet, här vid vägen,
Der min flicka re'n min ankomst väntar."
Så han sade och gick upp till torpet.

Bröderna i långsam vandring hunno
Det bestämda stället, der vid träsket
Tallmon öfver dalens väg sig höjde,
Och, af skogens snår försåtligt dolde,
Riktade en hvar sin blick längs vägen.
Knappt så länge, som från första gryning
Jägarn i sitt skjul af granar väntar,
När på orrlek han om våren vandrat,

Innan spelarn flyger ned och modigt
Med sitt stridsrop träsk och stränder fyller,
Bidde brödren, när i hast på afstånd
Fiendernas bistra skara syntes,
Sprängande med höjda lansar framåt.

Ingen såg dem förr likväl än Adolf,
Thomas Hanes käre tvillingsbroder:
»Nu», han sade, »nu det gäller, bröder;
Lossen hölstren snart af edra bössor,
Och så fort, på andra sidan dalen,
Fienderna backens sluttning hunnit,
Då gif eld hvem som i bössan lod har.»

Så han sade; i detsamma hunno
Fienderna backens höjd, i trafvet,
Och vid första sats, de gjorde utför,
Smällde brödrens skott. I fyra pannor
Kyldes loden, två i en och samma;
Fyra hästar lupo lösa framåt,
Sexton hejdades af häpna männer.
»Ladden, bröder», ropte högrest Adolf,
Trädande med trotsig blick ur gömman,
Och som orden föllo, var lik ilen
Fiendernas vilda tropp i anlopp.
Den som snabbast var af brödraskaran,

Hann som knappast kasta krut i bössan,
Mycket mindre skjuta kulan efter,
Innan, oppför backen hunne redan,
Fienderna, med ett språng på marken,
Trängde fram med fällda pikar genast;
Men med spjut, af fasta händer förda,
Trädde brödren dem till mötes modigt.

Striden började med rop och buller,
Ingen vek och ingen vann ett framsteg.
Först för ett pistolskott nedföll Erik,
Och hans baneman för Gustafs björnspjut.
Striden växte, stygn med stygn blef vexladt,
Sex af fienderna lågo döde,
Och af brödraskaran blödde alla.
Sist bland dem var Adolf ensam öfrig.
Sårad genom ben och skuldra redan,
Slog han kring sig med en röfvad sabel,
Tills, igenom bröstet dödligt stungen,
Än i döden sårande, han nedföll.
Men hans hufvud, skildt från kroppen, fäste
Skarans höfding på den hvassa piken,
Och red flämtande med troppen dädan.
Sex af tjugu komna redo dädan,
Och af dem bar en ett sår från striden.

Men på spången i den djupa skogen
Kom de slagnes ålderstegne fader.
Ej han trifdes, se'n hans söner vandrat,
I sin stuga; obeväpnad kom han
För att bringa säkra råd i striden.
Dädan såg han ryttarskarans framfärd,
Der den sprängde fram på vägen fjerran,
Och på piken såg han Adolfs hufvud.
Darrande i sina gamla leder,
Skyndade han fort sin färd på spången,
Och kom fram till stället, der hans söners
Sköna rad bland fienderna stupat.
Från de gråa ögonhåren ref han
Tåren bort och, blickande med stolthet,
Räknade de slagna, vän och ovän.
Alla söner fann han, Thomas icke.
„Hvar är Thomas? lefver han allena,
Och är icke här bland sina bröder?„

Så han sade. Långt ifrån, i torpet
Satt den ädle Thomas hos sin flicka;
Men han drog just nu sin hand ur hennes.
„Hvad är detta?„ sade han förvånad,
„Ser mitt öga, eller ser min nacke?
Ögat borde skåda dig blott, flicka,
Och min nacke endast svarta väggen.

Hvilket sinne ser då detta gyckel,
Mina bröder blodiga och slagna,
Och min broder Adolfs hufvud spetsadt?»
Så han sade, och sitt spjut, sin bössa
Grep han hastigt, skyndande ur stugan.
Hela vägen framåt såg han blodstänkt,
Och till stället, som var aftaldt, kommen,
Såg han sina bröders lik bland träden,
Och emellan dem sin gamle fader.
Ej ett steg han vågade mot skogen,
Men han stod der stum och såg och hörde,
Hörde hur hans gamle fader ropte:
»Ve, mitt gråa hufvud! hvar är Thomas?
Hvar är Thomas? Han har flyktat ensam,
Han, af mina söner fordom kärast,
Han har flytt och svikit sina bröder.
Ve förrädarn, ve den fege bofven!
Må han irra, rädd som Kain, i skogen,
Skrämd af löfvet, som på aspen skälfver,
Skrämd af hjerpen, som den spång, han nalkas,
Bäfvande med dånfull vinge lemnar. —
Gud, om rättvis du i höjden lefver,
Hata honom, som jag älskat honom,
Och, hvar helst han vaknar opp i döden,
Gif ej fosterland, ej bror åt honom.»

Stel af fasa hörde Thomas orden,
Och han vände bort sin blick från fadren.
Hunden lik, som retad följer björnen,
Vädrande hans stig i skog och vildmark,
Gick han stum, som vägens blodspår ledde,
Stum, men mordlust ropte i hans hjerta.
När han kom förbi sin faders boning,
Bröt der eld och rök ur taket redan;
Men han såg ej, hörde ej, hans öga
Var orörligt endast fäst på vägen.

Re'n var solen bakom skogen sjunken,
När en öfvergifven by han nådde.
Nära vägen, ur en skyl på åkern,
Tittade en gosse fram och varsamt
Vinkande med handen ropte sakta:
»Gå ej ditåt, ty du är förlorad;
Fienderna rasta der i gården.
Sex de voro, förde långa pikar,
Och den grymmaste och största ryttarn
Bar ett blodigt hufvud fäst på piken.»

Endast snabbare gick Thomas framåt.
Men på dörren till den främsta stugan
Såg han brodrens kära hufvud spikadt.
Rytande han slängde unnan bössan,

Och bröt in. Den första, honom mötte,
Fick hans spjut till korset sänkt i barmen.
Se'n försmående i raseriet
Värn och vapen, flög han fram lik örnen
Och med blottad hand spred död och fasa.
Intet hugg, hur skarpt det föll, han kände.
Än den ena, än den andra mötte
Och med rifven strupe slogs till golfvet.

Sist var öfrig endast skarans höfding.
Honom grep till slut kring lifvet Thomas,
Krossade hans bröst och rygg tillika,
Att han dubbel-viken föll på stället,
Skar från kroppen se'n den fallnes hufvud,
Tog sin broders, sörjande, från dörren,
Och begaf sig, sårad, matt och blodig,
Men med lättadt hjerta slutligt hemåt.

Midnatt låg re'n öfver jorden utbredd,
När förblödd han hann sin faders boning.
Rök och aska mötte der hans öga;
Blott en lada stod på gården obränd,
Dit han gick att söka tak och hvila.
Som han nu, till dörren kommen, stannat,
Hörde han sin faders röst derinne:
»Hvem kan svara mig, har Thomas svikit?

Kanske, kanske har han icke svikit.
Gif, o Herre, att han skuldlös vore!
Skicka honom hit med mannens hufvud,
Hans, som bar min sons på piken fästadt,
Att min blick må skåda honom trogen;
Och din hämnd, som jag på honom kallat,
Må du sända på mitt gamla hufvud.
Och på askan af min gård, som brunnit,
Och på mina söners lik, som fallit,
Skall jag prisa dig, att än jag lefver!»

In steg Thomas, då han hörde detta:
»Frid med dina gråa lockar, fader!
I den stund, jag står framför dig, andas
Dina söners banemän ej mera.»
Så han sade, och för fadrens fötter
Kastade hans oväns bistra hufvud.

Opp från golfvet sprang den gamle fadren
Och kring sonen slog sin famn, — men redan
Döende mot golfvet nedsjönk denne;
Och i fallet följde fadren äfven. —
Af förblödda sår dog Thomas Hane,
Och hans gamle fader dog i glädje.

SVARTSJUKANS NÄTTER.

Första Natten.

O du, som sjunker stum och sluten ned
Ur molnens rymd på svarta vingar,
Förnim den sorgsnes klagan, milda natt,
Förnim den olycksaliges förtviflan! —
Hvems är den röst, ur klippans refvor irrar,
Lik flodens brusning, lik en suck af hafvet,
Ditt tysta, vemodsfria tåg till mötes?
Hvems är den stämma, som med ugglans läten
Till en förvirrad harmoni sig parar,
Beskrattande med återbrutna ljud
Din frid, din stillhet, dina vallmodofter?
Det är den sorgsnes klagan, milda natt,
Det är den olycksaliges förtviflan.

Jag tänkte engång i en bättre stund:
Förnuftet måste blifva fridens härold
Till upprorshopen i min vilda barm.
Och se, förnuftet smög sig bäfvande,
Med palmbeväpnad hand, på ödestigar,
Och kom till qvalens slutna borg, till hjertat,
Och klappade på borgens port och sade:
J, stormande passioner! hvarför fylla
Med ödeläggelse och krig de rum,
Der förr J offraden åt mig och lugnet?
Bekännen än mitt öfvervälde, hvilen
Som oskuldsfulla barn i mitt beskärm;
Och lydnaden skall återbringa lugnet,
Och lugnet följes blott af goda englar. —
Se hvarför striden, hvarför rasen J?
En qvinnas rika blomstergårdar mätta
En annan fjärils honingslust; — för er
Stå ej de fulla blomstrens kalkar öppna;
Men, hvarför svärma ständigt kring densamma?
Hvad en er nekar, skall en annan skänka,
Och lika nektar dricks ur lika blommor.
Så talade, vid borgens port, förnuftet.

Då låg, bland söfda söner, innanför
Svartsjukan, kärlekens och hatets dotter.
I fridlös dvala låg hon der, och sög

Ur egen märg en otillräcklig näring,
Och skärpte sin för dagen skygga blick,
Och spetsade sitt öra under sömnen.
Så hörde hon förnuftets tal vid porten.
Försvunnen var i blinken hennes hvila.
I hämndfull harm spratt furien opp och tog
Ur smärtans koger ett förgiftadt svar;
Men hvarje pil, som flög från tungans båge,
Föll krossad mot förvridna läppar ned,
Tills raseriet, dämdt inom dess barm,
Bröt fram uti ett hånskratts fulla strömmar.

Ur dvalan väcktes syskonskaran nu:
Den bleka plågan, och det hemska qvalet,
Och trånaden, som tärs af evig hunger,
Och afunden, som andas pest, och vreden,
Som fröjdas af sin blodbestänkta dolk.
De väcktes alla, och i modrens spår
Framilade den käcka legionen,
Och bröt med jubelskri till fejd. —

Och nu, du milda gnista, lån af Gud,
Du ljusa engel, som lik solen gladde
Min lefnads vår, förnuft, hvad är din lott?
Att kufvadt däljas mellan mörkrets andar,
I grottorna af mitt förtärda hjerta,

Att somna in vid dina bödlars skrål,
Och vakna opp vid dina kedjors slammer.

Jag sade: jag vill anförtro åt dagen
Mitt hjertas ödemark att vederqvickas.
Den Gud, som lockar rosen ur sin knopp
Och örtens späda frö ur grusets sköte,
Den höga, strålbeklädda Gud, som sprider
Sitt lif, sin vällust i en död natur,
Och tvingar stoftets alla myriader
Att jubla kring sitt glimmande triumphtåg,
Den Gud, som hägnade min barndoms blomning,
Skall ej förskjuta mig. Så sade jag,
Och höjde min förgråtna blick mot öster.

Då blef det ljust kring österns rand, och solen
Steg opp och stänkte, som en mogen drufva,
Kring himmel, jord och haf sin purpursaft.
Och ethern drack — och strålade af fröjd,
Och böljan drack — och skälfde af förtjusning,
Och jorden drack — och kullar, berg och dalar
Berusades af drufvans blod och glödde,
Och väckte sina tusen söfda barn,
Att tömma morgonens och lifvets fullhet.
Af jubel ljödo nejdens alla echo,
Kring fältet sprungo hjordarna, mot skyn

Flög fågeln med sin tungas glada offer,
Och menniskan, den sällaste af alla,
Gick majestätlig fram, med knäppta händer,
Att digna ned af andakt inför Gud.
Då såg jag i mitt bröst, och sökte blott
En suck, att blanda i naturens glädje,
Och fann mitt hjerta mera tomt än dödens.
Med brusten blick, af fasa öfversvämmad,
Jag ilade till mina kulor åter,
Lik en förirrad natt i dagens famn,
Lik molnets skugga, som med oro flyr,
Af sjö och land, af höjd och djup förskjuten.

Hvem hör mig, hvem behjertar mina ord?
För hvem skall jag mitt öde uppenbara?
Den stela klippan rörs ej af mitt qval,
Och natten äger för mitt språk ej öra.
En valfart gör jag till den nejd, der förr
Min rika ungdoms gyllne dar fördrömdes.
Hvad äger jag på dessa ställen mer?
En vålnad lik, jag går bland grafvar här
Och vålnader utaf min lefnads lycka. —
Här står dock hyddan, af sin hängbjörk än
Och sina gröna pilar öfverskyggad;
Den var ej fordom främmande, som nu.
På denna bädd af blommor satt jag ofta

Vid Minnas sida, målande för henne
Vår framtid, full af kärlek och af ljus;
Och lutad mot min skuldra såg hon då
Med barnslig vällust mot den sköna taflan;
Och hvarje oro, om den fanns nångång,
Och hvarje tvekan var så lätt förskingrad;
Ty brudgum lofte alltid gökens stämma,
Och lycka väplingens orakelspråk;
Och hon var nöjd igen; hvem denne brudgum,
Hvad denna lycka var, förstod hon väl.
O Minna, skogsprofetens löfte svek;
Men ödets profetior voro sanna. —
Här ser jag aspen; bär den än mitt namn,
I bredd med hennes, i den gröna barken?
Här våra popplar; sina rika grenar
De slingra kring hvarandra än, som förr.
Den ena skall beteckna mig — den andra
Beteckna Minna; — afgrundslika lögn!

Men jag vill vandra längre, jag vill se
Det ställe, der jag tog farväl af Minna,
Då hon gick hem, att i sin jungfrubur
Förgråta tiden af min bortovaro,
Och jag flög ut i verlden, full af mod,
Med hjerta glödande af kärlekens
Och af den anade bedriftens sällhet.

Här sorlar källan, på hvars strand vi stodo,
Och morgonsolen gick förklarad opp.
Se, sade Minna, gå som den så ljus,
Så säll, så stark din bana genom verlden,
Och kom med lugn och värma, såsom den,
Till våra dalar, till din Minna åter.
En kyss blott var mitt svar; men mer än löften
Och mer än eder sade den.

Och nu,
Se, här är häcken, sammanväfd af rönnar
Och af syrener; här var möte aftaldt.
Här satt jag, återkommen, pulsen slog
Af hopp och väntan. Många farors skördar,
Och många segrars ära, men det bästa:
En pröfvad trohets guld, det var den skatt,
Jag bar till välkomstgåfva åt min brud.
Här satt jag, såg med längtan öfver ängen,
Och såg, och såg igen; — och Minna kom,
Men vid en makes arm. — Förgäfves, natt,
Förbreder du ditt täcke öfver nejden;
Du har ej mörker nog; jag ser ännu
Den fasansfulla synen, ser dem komma; —
Ser honom, med den stela, trygga gången,
Och Minna vid hans sida, med förgråten blick
Och bleka kinder, härjade af tårar;

Ser Minna stappla vid hans sida, lik
Den halftförblödda hinden, som vid foten
Af altaret mot offerprestens stål
Med vemod blickar opp och tigger döden.
O, Höge Gud! har icke menniskohjertat
Sin kärlek och sin himmel såsom Du?
Är det så ringa, att en hand af stoft
Kan strafflöst plundra i dess helgedomar?
Dock, på min fråga svarar blott det skedda
Ett iskallt ja, och mångfördubbladt ljuder
Detsamma åter ur min egen barm.

Nej, jag vill icke längre dröja här.
Till mina klippor, hårda som mitt öde,
Vill jag tillbaka vända; intet lif
Skräms der af mina suckar, ingen ört
Förtvinar der af mina tårefloder,
Och minnen af min sorg blott finnas der.
I solhvarf re'n jag lefvat ibland dem,
Och längtar åter till min själs förtrogna.

Så långt har det då kommit! o, förut
I vårens, kärlekens och Minnas famn,
Hvem hade trott, att ödemarkens klyftor
En saknad fristad blefve mig engång?
Ej slår ett hjerta i mitt grannskap roligt.

Den trötte vandrarn, bränd af solen, glömmer
Sin bördas tyngd, då han mig ser, och flyr
Med vingad fot min anblick; sjelfva glädjen,
Så högljudd annars, stämmer ned sin röst
Till stilla böner, då min nejd hon nalkas;
Och först i fjerran, se'n hon gått förbi,
Får hon sin sång och sina löjen åter.

Förut, hur annorlunda var ej allt!
Glad, som en efterlängtad majdag, kom
Jag då till oskuldens och fröjdens lekar,
Och hvar som helst jag gick vid Minnas arm,
I fältets dager eller parkens skymning,
Församlades af bygdens muntra barn
En menlös skara, som sin ringdans knöt
Omkring vår kärlek, eller vid vår lycka
Sin egen anspråkslösa lycka band.
Skall ej engång ett skuggspel af hvad då
Var verkligt, unnas mig ännu af lifvet?
Är banan mörk, så långt den än må sträckas?
Jag frågar hoppet, som i storm och natt
Så ofta tröttat sina vingar redan,
Och återkommit tröstlöst, som det for.

O, höge Allmakt, brutit har ditt barn;
Låt straffets åskor öfver menskan ljunga.

Hon bröt för jordens skänker; tag hvad jorden gaf,
Tag maktens, rikedomens, ärans skatter,
Låt henne sucka under vedermödor,
Ur klippan tvingande sitt tårbestänkta bröd,
Tag helsans kraft ur hennes nerver, låt
Den svaga kräla som en mask för plågan;
Men, Helige, det enda ädla, som
Hon bergade af en förlorad adel,
Den känsla, i hvars famn hon står för dig
Så hög, som mellan paradisets fruktträn,
Så ren, som i dess gyllne dagars glans;
Tag denna ej, tag hennes kärlek ej!
Hvad har hon qvar, om den förloras? —

Dock,

Hvad äro mina böner? hvad min klagan?
Står icke djupt och outplånligt re'n
Min dom i ödets koppartafla skuren?
Hvad hoppas jag, hvad söker, hvad begär jag,
Hvad kan jag få, hvad kan jag mista mer?
Nej, gamen, som förtär min barm, skall jag,
Prometheus lik, i evigheter nära.
Min varelse, ej helad, ej förstörd,
Skall ständigt spinna sina egna marter,
Och, som en håndikt öfver menskligheten,
Skall jag af dagens ljus, af nattens stjernblick skys.

Men se, här är jag åter vid mitt hem!
Här är den kulna grottan. O, som nu,
Så dyrbar har den aldrig förr mig varit.
Der skall jag hvila lemmar, som af trötthet
Och strider digna. Sluten i dess famn,
På dess granitbädd skall jag, gömd för verlden,
Hvars skönhet qväljer och förskräcker mig,
Kanske en stund af sömnens ro besökas,
Ett ögonblick få glömma bort mig sjelf.

Dock om, ännu på veka svandun vaken,
Vid Minnas sida hennes make hvilar,
Så lemna mitt förgråtna öga, sömn!
Låt mig, i väkter, på ett fridlöst läger
Med öppen blick mot grottans mörker stirra,
Men flyg till honom, qväf hans känslors svall,
Och tvinga honom att sin himmel glömma!

Andra Natten.

Förskjuten, gäckad, trånande och fridlös
Gick vandraren i sekellånga år
Sin tunga stig igenom ödeländer.
Ej bjöd en trofast famn vid dagens slut
Ett fredligt läger åt hans trötta lemmar,
Ej räckte någon vänlig hand en dryck
Af källans svalka åt hans heta läppar,
Och ingen pannas hvälfda himmel ägde
Två milda stjernor för hans hjertas natt.
När morgonen, det glada sinnets älskling,
Sin purpurhy i österns böljor tvådde,
Då steg han med förkrossad håg från bädden,

Och såg ur tårar mot en tröttsam dag;
När qvällen, qvalda hjertans tröstarinna,
Vid vesterns guldport log bland sömn och drömmar,
Då sjönk han mattad på en sömnlös bädd,
Och såg emot en ödslig natt ur tårar.

En afton stod han stum vid Oceanen
Och styrde trånfull sina blickars vingar
Mot sitt af qvällens sol belysta hem;
Men, like trötta fåglar, föllo alla
Förlorade i böljans vida graf,
Och deras liksång var den suck, dem gafs
Till trogen följeslagare på vägen.

Då växte, lik den unga svanen, opp
Ett snöhvitt segel, glimmande i öster;
Och inom några korta stunder samm
Det vimpelprydda skeppet vid hans udde.
Vid stranden låg en planka — med en bön
Till böljans makter slog han sina armar,
En glädjedrucken älskling lik, om den,
Och störtade sig djerf i vågens bädd,
Sitt hemland och sitt sälla hopp till mötes. —
En ädel hand från skeppet räckte mildt
Den tröttade sin hjelp. — Och nattens döttrar,

Den tysta sömnen och den lätta drömmen,
Begrofvo snart hans lidande i frid.

När nu med rosenläppar morgonrodnan
Bebådade naturens vällust: dagen,
Slog vandrarn opp sin blick och såg omkring sig —
Och såg sin hembygds länge sörjda kust,
Och såg dess gröna, trädbevuxna kullar,
Och såg dess blomsterklädda bäckars gång.
På stranden kände han sin hydda, kände
Dess glada fåglars morgonbön; — berusad
Ur fröjdens öfverfyllda nektarkalk,
Föll han i salig yra på sitt anlet,
Välsignande det lif, han nyss förbannat,
Den jord, han kallat smärtans afgrund nyss.
Och som han slöt sin bön, då sprang bland löfven
Hans barndomsvän, hans trogna flicka fram,
Och föll förlorad i sin älsklings armar,
Besköljande hans kinders milda brand
Med återseendets och glädjens tårar. —

Men, sorgens son! säg, hvarför dröjer nu
Din själ vid glada bilder? — hvarför talar
Din röst om menskosällhet nu, förut
Blott van att ensam klaga och fördömma?

Ha! äfven jag var säll en stund, — en stund,
Ej dyrköpt nog för tusen seklers marter.
Ha, jag var säll! — se, solen hunnit re'n
Till andra rymder jaga nattens skuggor,
Och daggens droppar släcka icke mer
Den trånadsmatta blommans törst, och jorden
Står skälfvande i ljus och dag och ler
Åt villan och phantomerna af mörkret;
Men för mitt öga står dock nattens dröm,
Så skön, så magiskt klar ännu, och kämpar
Mot verklighetens strålar segerrikt,
Som månens skimmer emot stjernornas.

O dröm! o himmelskt ljufva dröm! om dig
Skall jag för nejdens kala fjällar tala,
Tills deras missljud-vanda echo glömma
De rop af smärta, dem de hört af mig,
Och vänja sig att af sig sjelfva stamma
Den häpne vandrarn glädje blott till mötes. —
Så sakta då, o skog, din tysta susning!
Och hämma, bäck, ditt muntra språng en stund!
Och, klippor, höjen edra gråa hjessor!
Och, nejdens alla andar, hören — hören!

Det var en qväll, en nordisk sommarqväll,
En qväll, då solen icke går till hvila

Vid jordens barm, men kysser henne blott,
Och skyndar åter opp till dagens fröjder;
Det var en qväll, — den vida vestern låg
Och dvaldes i ett haf af guld och saffran,
Och öfver österns gröna kullar summo,
Likt rosengårdar i det stilla blå,
De skära purpurstänkta molnens flockar.
I dagg och vällust låg naturen stum,
Och jag, — jag vandrade bland hennes under,
Stum såsom hon. Jag kände ingen sorg,
Men medvetslöst uti mitt hjerta bodde
Ett stilla qval ändå, som jägarns lod
I örnens sönderskjutna sida dröjer;
Men när han sitter se'n på klippans spets
Och mänger dagens strålar der med blod,
Då känner han uti sin barm en plåga,
Men vet ej, hvarifrån den kom, och när
Den slutas; så med vemod, som jag ej
Begrep, en gåta för mig sjelf, jag gick
På fältets fägring, vacklande och sluten,
När hastigt, fjerran från, ett sakta ljud,
Som af en lutas lätt berörda strängar,
I samklang döende, mitt öra hann.
Jag lyssnade. — Ännu en ton, ännu
En suck af andarne i lutans boja;
Och se'n ett lugn, en stillhet öfverallt,

Lik lugnet på den qvällbelysta fjärden,
När sista fläkten gått med stimm deröfver,
Och vattnets dallring byts till spegelglans. —
På en gång skingrades min smärta nu,
Och jag var lätt till mods igen, som blomman,
När fästets källor flödat ut och hvalfvet
Ånyo mot den tårbestänkta klarnar,
Men medvetslös, som blommans, var min fröjd.

En sorglös trånad dref mig mot den nejd,
Ifrån hvars famn de milda ljuden kommo.
Jag skyndade, som lyft af vingar, dit
Och lyssnade, och lyssnade ånyo.

Så kom jag till en park, der stam vid stam
Mot ljusets pilar höjde gröna sköldar,
Och ingen fläkt af aftonvinden hann
Den friska helgedomens svala skymning.
Det syntes icke menskospår i den,
Ej spår af dessa fräcka sköflarhänder,
Som sätta konstens stela krona opp
Uppå ruiner af naturens fägring.
I blomning stod der hvarje ört på marken,
I sommarskrud stod hvarje träd; — en flock
Af luftens fjäderklädda barn allenast
Satt drömmande emellan löfven der,

Och sången slumrade på deras tungor.
Jag stannade, jag visste icke mer
Af någon lidelse, af någon tanke;
Mitt väsen var som skeppet är på hafvet,
När ingen svallvåg mot dess sida slår
Och ingen vind dess slappa segel fyller.

Men nu, — nu klang en himmelsk ton igen,
Och plötsligt ljödo lutans alla strängar
En rik, högtidlig harmoni, som snart
Melodiskt fylldes af en qvinnostämma.

Hvad nyss var sänkt i sömn, spratt opp på nytt:
Hvar fågel öppnade sin näbb till sång,
Hvart löf i parken skälfde, och ett regn
Af dagg föll dallrande af hvarje blomma.
Och jag, jag hörde rösten mig så nära
Och kände den, — och det var Minnas röst.

Men stod du en gång, svept i dimmans flor,
På kullens spets, af vårens morgon famnad,
Och drack en rosenånga, fast du ej
De röda skålar såg, hvarur den flödde,
Och badade i värma dina lemmar,
Fast värmans källa doldes för din blick;
Och såg du då en flyktig storm förjaga

Den lätta dimman, såg du berg och dal
Förtroligt träda fram ur formlösheten,
Och såg du då med klara ögon glad
De vänner, som din vällust nyss beredde;
Då vet du hvad jag var' och hvad jag blef
Det ögonblick, jag Minnas stämma hörde.
Ty hvad jag lidit, hvad i långa år
Jag njutit såsom ljuft och tänkt som sällt,
Stod i förklarad glans inför min själ,
Och kärleken gick som en sol deröfver.
Förbannad från mitt hjertas ljusa eden
Var dock en enda tanke, — var dock den:
Att Minna, Minna ägdes af en annan.
Jag kände blott min sällhet, visste blott
Att hon och jag i verlden fanns — ej annat,
När jag i jublande förtjusning sprang
Den korta väg, som skiljde oss ännu,
Och föll på böjda knän vid hennes fötter.

Men hon, ej skrämd, ej öfverraskad, såg
Så ömt förtroligt leende på mig,
Som om jag länge stått hos henne redan;
Hon såg, som barnet på sin engel ser,
När modren bäddat vaggan mjuk och drömmen
Då genast leder fram den välbekante.

Ej ljöd dock lutan mer. Det byttes ej
Ett brutet ord, en vingad suck af oss;
Men på den lätta brygga, begges blickar
Emellan våra hjertans himlar slogo,
Gick kärleken, i tusen former klädd,
Att vexla njutningar och vexla boning.

Tills, famn ej mera skild från famn, och mun
Ej stängd från mun, jag låg i hennes armar,
Och kände svallningen af hennes barm,
Och drack dess tårbestänkta kinders dagg,
Och domnade af vällust bort — och väcktes.

Men, lögn af sällhet! håll mig evigt dock,
Ack! evigt i din hulda boja fången.
Jag tigger ej af verklighetens nåd
En fröjd, som multnar under ägarns händer.
Med fantasiens skuggspel är jag nöjd,
Blott den beständigt för mitt öga ter
Den stund, då jag var säll, fastän bedragen.

Då skall jag än, när Minnas vår förgått,
Och hennes kinder inga rosor bära,
Se henne ung och salig i min famn.
Då skall jag än, när mina dagar flytt,
Och kullen hvilar grön uppå mitt stoft,

Men stjernorna min fria ande bergat,
Då skall jag än, från verldens sköna ljus,
Från Gud, från himlar och från englar gå,
Att drömma mig vid Minnas purpurläppar.

Tredje Natten.

I öster stiga svarta skyar opp,
Bebådande en lång och stormig natt.
Långt hän i vester, bortom sund och uddar,
Sjönk solen, tröttad, nyss i hafvets famn
Och släckte lugnt sin fackla.
Hur vexlar allt! Den dag, som hvälfde nyss
Sin rika blomning öfver tusen länder,
Står vissnad re'n, och mörka skuggor tära
På bladens sista, matta purpur nu.
Det lugn, som bredde lätta vingar öfver
Den glada nejdens land och vatten, flyr
För stormens örnflygt, hotande i fjerran,
Och intet är af allt som varit nyss. —

En bild utaf naturens stora lif
Är lifvet i en menskobarm; för båda
Står samma, eviga och höga lag:
Förvandling är dess bokstaf, lif dess anda.
Lycksaligt är det hjerta dock att prisas,
Hvars dag ej till en stormig natt förbyts,
Men till en natt af frost, och is och dvala;
Ty domnadt märker det ej då förlusten,
Och väcks af nästa morgon, men ej mer
Till en förgänglig dag.

Det bodde nyss
En himmelsk frid i mitt förtärda hjerta,
Och glädjen spridde der sitt ljus ännu,
Lik höstens sena sol, som någongång,
Minutligt, ödelagda fält förgyller;
Men plantor, ack, som vissnat längesedan,
Begynna åter blicka opp, bedragna
Utaf en härmad vår, tills snart ett moln
Förskingrar deras hopp och haglar ner
En skur af stela dödar på de späda.
Så, milda känslor, J som skjutit åter
En dverglik grodd i den betrycktes barm,
Skall snart, kanske, ert matta lif förstöras.
En dyster aning sveper re'n sitt flor

Omkring er himmel, ack! om några stunder
Är allt måhända mörkt igen som förr.

Men tyst, en sång! — Hvad menskligt väsen dväljs,
Som jag, bland klyftorna i öde skogen?
En glädtig sång! Kanske af en förvillad,
Som återfunnit stigen till sitt hem,
Och skyndar jublande till barn och maka.
Den sälle! regnet faller kyligt re'n,
Och natten andas kallt; men ack, hur lätt
Skall icke färdens långa möda glömmas
I hvilobädden af en älskad famn!
Der syns ju glädjesångerskan! — men ack,
Hvad strid emellan hennes sång och väsen!
Lik bäcken, som sin muntra stämma höjer,
Fastän den bruten mellan klippor går,
Så tycks ock hon, på lifvets fröjd bedragen,
Förvirrad, krossad, sjunga sällhet än.
Se denna glesa krans af vissna rosor,
Som fängslar hennes spridda hår, — hvar fläkt
Slår bort ett gulnadt blad af dem, liksom
Ett oblidt ödes lätta vindar slita
Förhoppningar ur en förkrossad barm.
Se hennes anlet, likt en höstlig källa,
Af stormar grumlad, öfverhöljd med spillror
Af en förhärjad blomsterverld; ännu

Är himlen dock ej jagad ur dess spegel.
Så hvilar äfven der i hennes anlet
Ibland förstörda drag en stämpel än,
Som är mig känd, som jag förut har älskat.
Kom närmre, vilda tärna! Minna blickar
Sin kärlek än ur ditt förgråtna öga,
På dina kinder syns en skymt ännu,
Af rosengårdarna på Minnas kinder,
Fast sorgen bredt sin vinter öfver dem;
Hög hvälfs din panna, såsom Minnas panna,
Din röst är hennes, och din barm är hennes,
Kom, låt mig känna om ditt hjerta slår
Så högt, så brinnande, som hennes hjerta.
Kom, kom! — —

Ha! milda himmel, det är hon!
J pulsar! svallen vildare än hafvet,
Att fasan ej må isa edra böljor.
Ja, det är hon! Förnuft, släck ut din lampa,
Den lyser opp en afgrund; — samla, natt,
Från halfva verlden hit ditt mörker, fallen,
J klyftor, öfver oss och oss begrafven! —
Vansinniga! i denna fasans nejd,
I denna stund af skymning och af hvila,
Då sorgen sofver och då glädjen drömmer,
Hvem söker du?

Hon.

Ha! ja, hvem söker jag?
Jag söker här min älskling, och han svarar
Från alla gråa klippor, då jag sjunger.
Hör, hör! en stämma der, en der, en der,
Den sista är så lång, så långt att jag
Ej hinner honom mer, se'n dit han flydde.
Hör! hör! nu är han åter nära — nu
Der längre — nu så långt att knappt han höres.
O, ve! hvi flyr han? Hvad har jag väl brutit?
Och har jag brutit, vill jag allt försona.

Han.

Du gråter, gråt ej, qvinna! låt din tår
Ej fruktlöst falla vid ditt ödes fötter:
Det ser ändå ifrån sin höjd på dig,
Som solen på den lilja, hon förbränner.
Var glad, din älskling kommer då igen;
Nu vill han icke komma, då du gråter.

Hon.

Då skall jag le. Jag log nu nyss också,
Och sjöng af glädje, ty han var så nära.
Han svarade från denna häll. Hvar är han nu?
Jag kom, och fann blott dig, — men såg du honom?

Och ägde han en vänlig helsning ej,
Att lemna qvar åt mig, förrän han flydde?

Han.

Han sade, att, då nästa morgon gryr,
Är han tillbaka hos sin trogna flicka,
Och skiljs ej mer.

Hon.

Du arma blomma, som jag plockat
För honom, för att gläda honom, ack!
Till nästa morgon lefver du ej mer.
Du måste vissna, natten är för lång.
Men, gode främling, tag den späda blomman, du;
Jag kan ej vänta, jag vill söka honom.
Om han mig flyr och jag är der i fjerran,
Då han är här, så räck åt honom blomman,
Säg att, som hon förvissnar under natten,
Skall jag väl vissna innan morgon gryr;
Säg honom, att han icke borde fly,
Att jag ej minns, hur länge jag har irrat
Uti hans spår förgäfves, ja förgäfves.
Min tunga bränner, mina fötter blöda,
Jag dignar ofta, då han är som närmast,
Och drömmer under dvalan att min barm
Är full af törnen, att mitt hjerta stinges
Vid hvarje slag. — Det är en dröm. —

Han.

Håll opp!

Hon.

Den vederqvicker mig likväl, och snart
Är dvalan slut.

Han.

Håll opp! du talat nog,
Att jaga lugnet bort från himlens salar.
Slit ej mitt hjerta sönder, det är sjukt
Som ditt.

Hon.

Som mitt? O! då behöfves tröst;
Men säg, hvar skall jag hemta den ifrån?
Den har jag sökt, som molnet i sin irring
En fristad söker, såsom vattenfågeln
I vassens mörker letar sina ungar,
Som blöda re'n i jägarns hand. O! tröst
Har icke jag, du arme like, fick den
Af menskor ej, af Himlen ej, af jorden ej.
Jag har en saga, vill du höra den,
Så underlig och dock så sann; jag såg den sjelf?
Först skall du gråta, sedan skall du skratta,
Och om du skrattar, vill jag skratta äfven.
Man sade mig, att kärleken ej var
För jorden skapad, att ett brott det vore
Att klaga, då dess planta vissnar här.

Men jag gick ut med hjerta, fullt af hopp,
Och tänkte söka opp en lycklig kärlek.
Jag ville se, om ej ett ställe fanns,
Der tvenne trogna kunde lefva sälla;
Och re'n i närmsta skog såg jag ett par
Af turturdufvor. I den glesa toppen
Af ett förtorkadt träd de suto båda
Med näbb vid näbb, men rundtomkring var lugn.
Jag stannade; för mig var skådespelet
Så outsägligt ljuft. En glädjetår
Steg i mitt öga, men den hann knappt falla,
Förrän en hök kom obemärkt och tog
Den ena dufvan; — under klagoljud,
Försvann den andra, bäfvande bland träden.
Med smärta såg jag efter höken — han
Flög med sitt byte till ett annat träd.
Der satt hans maka, begge delte dufvan,
Och se'n de mättats, smekte de hvarandra;
Och jag blef tröstad åter, ty jag såg,
Att kärlek fanns, och allt var lugnt kring den.
Då ljöd ett skott — den ena höken föll,
Den andra flydde bäfvande i skogen.
Med vrede slog jag ned min blick och tänkte:
Här mördas kärleken, det finns likväl
En ort, der idel goda hjertan klappa,
Der skall jag finna hvad jag söker, der

Förföljs ej kärleken, men ler och skyddas.
Så tänkte jag, och lättade min fot,
Att vandra dädan; — under foten, se,
Låg en förtrampad fjäril, än i döden
Vid blomman fäst, som han i lifvet älskat.
Han var förtrampad af min fot, af mig,
Hur underligt, af mig, som velat köpa
Med eget lif hans lif tillbaka — skratta,
Du skrattar ej — af mig var kärleken
Förtrampad — och du skrattar ej —

Han.

O, qvinna!
Förtviflan skrattar såsom du, förtvifla ej!
Din fjärils död var kärlekens triumph;
Han dog gemensamt med sin älskarinna,
Han dog för dig, som ville honom godt.
Ser du, i lifvets öknar går en engel,
Han älskar kärleken, som du, han rycker
Också en maka ofta från en maka,
Men ej med hökens roflust, ej med jägarns,
Ej tanklöst, såsom de; med ömhet blickar
Han på den ena, då han tar den andra.
Han tänker: se'n du gråtit några stunder,
Du efterblefne, skall jag dig ej glömma
I täredalen, der du ensam går. —

Vet du hvem engeln är? han heter Död,
Hans gerning liknar din, ty han är god som du.

Hon.

O! du är sjelf den milda engeln, sänd
Ej att begära tröst, men skänka tröst.
Förtälj din vackra saga än om Döden,
Hur ömt han älskar allt och allt förlossar!
Förtälj det än; och jag vill böja ned
Mitt matta hufvud på ditt knä och lyssna.
Och när jag lyssnat och mitt öga sluts,
Så håll dig färdig med din gömda lia,
Och för den bleka liljan opp till Gud.

Han.

Att evigt blomma och att evigt älska.

Hon.

Att sitta vid den Högstes fot och gråta,
Tills Han, bevekt af mina tårar, sänder
Dig ned att hemta den, som nu mig flyr.

Han.

O! då du hamnat, hamnar han också.
Han skall väl söka sjelf den goda engeln,
Som honom för till dig. Till dess förglöm

Hvad jorden brutit, hvad du lidit der.
Sof bort din smärta, sorgens trötta dotter!
Och dröm, hur lyckan står vid grafvens rand
Och tigger för sitt rika fullhorn än
Den sköna skatt, hon nödgas sakna: — friden.

Hon.

Och huru döden fattar lyckans hand,
Och för den blinda, som en trogen vän,
Tillbaka genom verlden, genom tiden,
Och fyller bristen, då hon gett, och sår
Försoning i de fel, som hon begår.
Så vill jag drömma på ditt knä, du gode,
Du ende, som ej skymfade den svaga,
Ej återstötte utan skydd och tröst
Den skyddbegärande, den öfvergifna.
Ja, jag vill drömma lugnt uppå ditt knä,
Så lugnt, som stjernan i en sommarhimmel,
Som hjertat drömmer i sin barndomsverld.
Din lön är färdig: Du är Dödens engel
Och du behöfver skatter, för att älskas
Af jordens barn; tag hvarje tår, jag gråtit,
Tag alla suckar, dem jag gjutit har,
De äro perlor nu och diamanter,
Som möta dig, hvarthelst du styr din färd.
Men der en fridlös enka klagar se'n

Bland bleka barn, som ropa efter bröd,
Och der kring bårens rand sig nöden lägrat,
Der strö dem ut, och jag vill skåda då,
Välsignande, från himlens sal derpå.
Men der du ser en tröstlös kärlek kräfva
Af jord och himmel en förlorad sällhet,
Der strö ej guld, ej diamanter ut;
Men höj din lie, skörda! —

Han.

Sömn, o sömn!
Du svala dagg för hjertats sjuka blomma!
Du blida, som på drömmens vingar bär
Den qvalda anden ur sin fångaboning,
Och låter honom några stunder fri
I evighetens ethersalar andas!
Kom, sänk dig ned till oskulden, fastän
Dess bädd af klippans kulna mossa reddes,
Och fast hon lutar hjessan mot en famn,
Der alla lifvets vilda sorger storma!

Hon sofver re'n — min bön är hörd — hon sofver.
Se, öfverståndna äro dagens mödor,
Och plågor, hopade af långa år,
Uti ett enda ögonblick förgätna.
Hur lugn är ej den godas sömn, — som qvällen,

När dagens stormar rasat ut, förklaras
Dess sorgebleka anlet mer och mer;
Och dessa tecken, hvarmed ödet stämplar
Sitt herravälde in på slafvens panna,
De jemnas åter, och befrielsen
Bor, typiskt röjd, hos slumrarinnan redan.
Ja, säll är du, som sofver och som glömmer;
Ej tränga verldens dystra bilder nu
Igenom dina blickars slutna portar,
Och lifvets djupa afgrund höljs af natt.

Hårdt har hon kämpat, mycket har hon lidit,
Dess barm är sårad och dess pulsar tömda,
Och hon förföljs ännu. En flykting är
Dess tanke, utan riktning, utan hem;
Dock jagas äfven han af sorgens härar,
Hvarthelst han irrar, sökande en fristad,
Och ej en gång i din förstörda borg,
O vanvett! låter du den qvalde dväljas.
Blott sömnen är de öfvergifnas vän.

Du dyra varelse! jag klagar ej,
Att sinnlighetens lampa, att förnuftet
Blott flämtande, med halfsläckt låga brinner
Inom din hydda, rest af jordens stoft;
Men att, hvarthelst dess matta stråle faller,

En tår skall röjas och en jemmer skådas,
Se der min plåga. Litet nog ändå
Betalar själens gudaeld här nere
De offer, som den kräfver af vår frid.
Ty hvad är menskan med sin dubbla lott
Af jordiskt mörker och af himmelskt ljus?
En dyster natt omkring en enda stjerna.
Förgäfves bryter hennes bleka sken
Igenom slöjorna af moln och dimmor;
Hon dagar ingen rymd, hon tränger ej
Med strålfull fackla genom skuggans gårdar,
Och stormen bryter segrande likväl
Med herrskarstämma genom nattens famn,
Och böljor sucka mellan öde stränder.
Det finnes stunder dock, då ögat, glömskt
Af skymningen, af fasorna och striden,
Med barnslig vällust ser på stjernan blott;
Och dessa stunder vördar svagheten
Som sina ljusa stunder, älskar dem
Som glädjens lätta ögonblick af lifvet;
Men kraften, men det starka hjertat åter
Förbannar dem som foster af en afgrund,
Förrädiskt lockande ett fridlöst hopp,
Blott för att visa hur dess vingar domna,
Försåtligt talande om ljus och frid
För tanken, som i villans öknar famlar.

Så hvila ut till morgondagens mödor,
Du ödets korsbelastade slafvinna,
Och glöm, så länge du kan glömma än.
Åt mig har natten ingen sömn att skänka,
Min hvila är en vanmakt blott att bära
Det lidande, som samlas öfver mig.
Men jag vill sitta och ditt lugn likväl
Med glädjeblandadt vemod än betrakta,
Som sorgen sitter vid en älskad graf
Och gläds åt blomman, som gått opp deröfver.

Fjerde Natten.

Hon är försvunnen, ja, hon är försvunnen!
Det enda minne, jag af henne fick,
Är spåret på det daggbestänkta gräset,
Och qvistarna som darra än, der hon
Gick stilla fram emellan skogens stammar.
Ja, hon är borta, som en aftonrodnad
Försvann hon bakom klyftorna och träden,
Och ensam står jag qvar — en dyster natt.

O! jag var säll ändå; jag slöt den hulda
Emot mitt hjerta, och jag led allena,
Och hon var trygg i sömnen som ett barn.
En här af minnen från förflutna tider
Slog opp sin skådeplats kring slumrarinnan,

Och spelte genom mörkrets glesa flor
I vexlande gestalter för mitt öga.
Der såg jag er, o mina barndomsdagar,
Med edra klara solar och ert lugn,
Då tanken än ej visste af sig sjelf,
Ej flugit ut ännu att fåfängt söka,
Lik Noachs dufva, någon grönklädd strand,
Men gungade i drömmens trygga ark
På lifvets vida, bottenlösa bölja;
Dig såg jag äfven, lund, der jag en gång
För Minna blottade mitt hjertas lågor,
Der lättbevingad, svalan lik, som sväfvar
Mot vårens famn ur sundets purpurvåg,
Bekännelsen flög öfver hennes läppar,
Och hennes blickar greto perlor till
En krona åt min segrande förhoppning;
Dig återsåg jag, djup af sällhet, stund
Och evighet tillika! då min kyss
För första gången i den svala qvällen,
Vid lundars susning och vid fåglars sång,
På hennes läppars vällustbädd försof sig;
Och er och er, o eder, tusen gånger
Besvurna och igen besvurna, såg jag,
Ej lätta och förhoppningsfulla nu,
Som fordom, men allvarliga och dystra,
På tidens vingar pekande, och på

Det mörka ödets jernhand, der den tung
Låg vårdslöst hvilande på brutna fjettrar. —
Så såg jag än med vemod, än med glädje
De dunkla hamnarne af fordna fröjder,
Än bedjande för nattens flykt, och än
Att solen evigt ville borta dröja.

Men bergens toppar klarnade i vester,
Och snart mot dalen i en långsam ström
Flöt ljuset neder från förgyllda fjällar,
Och dagen frambröt, och hans strålar föllo
På Minnas bleka kinder re'n.
Då slog hon opp sitt öga, såg mig an
Med blickar, ej förslöade, som nyss,
Men skarpa, genomträngande, som pilar:
»Du är det, jag har funnit dig; min dröm,
Min svåra dröm är slut»; — med dessa ord
Uppstod hon hastigt, gret en tår förstulet,
Och tog min hand och talte himmelskt lugn:
»Se, plågans spjut är krossadt, täckelset
Är från mitt öga fallet; jag har funnit
Det jag har sökt, och hjertat vill ej mer.
Hvad jorden äger, hennes fröjd och smärta,
Har jag i bräddadt mått tömt ut, och mer
Har hennes trånga förråd ej att skänka.
Jag vandrar nu dit du ej följa får;

Men snart jag vandrar längre bort, och då
Välkommen efter!
Som jag, skall du kanhända länge drömma
Att du förgäfves söker här din sällhet,
Och såsom jag, skall äfven du en gång,
Med hjertat lugnadt och med själen ljus,
Förvånad vakna, sluten i dess armar;
Till dess farväl!„ — Hon kramade min hand,
Och vände stilla mot den smala stigen,
Och började med långsam gång sin färd.
Min famn stod öppen och mitt öga bjöd,
I täflan med min tunga, henne åter;
Hon såg min tår ej, och min bön dog bort,
Förgäfves klappande på hennes hjerta.
Sin bana gick hon, obeveklig, kall,
Den bleka månen lik på vinterns himmel.
Jag skyndade i hennes spår, jag ville
I mina armar sluta än en gång
Den afgud, som mitt hjerta evigt famnar.
Jag nalkades, — hon såg tillbaka då,
Och höjde hotfullt varnande sin hand;
Förisad stod jag qvar på hennes bud,
En blodlös bild, ur marmorns klyfta huggen,
Lik sångaren i Plutos dunkla borg,
Då natten tog hans Eurydice åter.
Orörlig var min fot vid marken häftad,

Mitt bröst var länge utan suck och stämma,
Tills jag omsider såg hur mer och mer
Den älskade i skogens djup försvann;
Då fick jag klagoröstens gåfva åter
Och ropade med hemsk förtviflan: Minna!
Men blott ur bergens sorgsna grottor kom
I långa suckar återsvaret: Minna.

Hon vandrar. — Hjerta! frågar du hvarthän?
Hvarthän, om icke till sitt hem, sin make;
Ty hvarje ädelt sinne bär sitt tvång
Och smider pligtens kopparkedjor starka.
Välan, hon går tillbaka till de sina,
Med känslan kufvad af förnuftets bojor;
Hon får ej minnas, vill ej minnas mig;
Och snart skall vanan, som det tunga lättar
Och det förhatliga gör ljuft och älskadt,
Med milda händer blomsterhölja törnen
Af hennes olycksaliga förbund.
När då, med fridens gryning i dess själ,
Dess bleka kinders nya gryning börjar,
Hvem är den lycklige, hvars kyssar få
Ur deras morgonrodnad purpurn suga?
Och när ifrån den friska barmens skatter
Hon slöjan kastat, och det rum beträder,
Der, lyst af lampan eller stjernan blott,

Försåtligt yppig högtidsbädden sväller,
Hvem följer glädjerusig hennes steg,
Och mäter, trånande, sekundens dröjsmål? —
Ha! icke den, som ensam irrar här,
Och dricker nattens kulna dagg och söker
En mossbevuxen klippas läger, — nöjd
Om han på den kan för en stund förglömma
Hvad han har varit, hvad han är och blir.

Hvad hvisken J uti mitt öra åter,
Dagskygga spöken, barn af mörkrets verld?
Hvad bröt väl Minnas make? — dock hur ljuft
Att se det blod vid dolkens sidor stelna,
Som brunnit nog vid Minnas sida re'n!
Fly afgrundstanke! vill du locka bort
Ur själens famn dess enda skatt, den engel,
Som ensam blef den öfvergifne trogen,
Och stundom talar om ett annat land,
Der Minnas kärlek möter mig på stranden.
Nej, han skall lefva, om han kunde än
Med tusen sinnen frossa af sin lycka,
Och ur min sällhets aska skall jag berga dock
En möjlighet af Minnas återkärlek.

Man talar om hur dödens lugn är djupt,
Hur bojan faller af den tyngda anden

Den stund, då hjertat slår sitt sista timslag
Och mer ej mäter fångenskapens tid.
Och det är sannt att ingen stormil skakar
Det tjäll, som byggs åt slumrarn under kullen,
Att ingen smärta födes af den barm,
Som stilla under mossans djup förmultnar;
Men anden, anden, är han fri? — O nej!
Han är ej fri i etherns ljushaf, der
Bevingad mellan stjernorna han sväfvar;
Han är ej fri i evighetens famn,
I himlens salar är han slaf ännu;
Han bär sin boja i sig sjelf, så länge
Han bär ett minne än af tidens kärlek,
Och denna kärlek är ej skakad af
Så lätt som grusets sköra fjettrar bräckas.
Se, klippan stiger brant mot molnets rand;
En färd till toppen, och ett språng från den,
Hvad ringa pris för sällheten och friden,
Om dessa kunde köpas dermed blott!
I tusen skilda drägter vinkar döden,
Så blid, så litet skrämmande i hvarje;
Jag kunde störta i dess öppna famn
Så glad, som svanen i det klara sundet,
Och dröjer dock — o, hvarför dröjer jag?
Ha! blefve anden friad genom döden,
Och ren från hvarje jordiskt minnes smitta,

En suck, en enda klagan skulle då
Ej mera flyga öfver mina läppar;
Nej, blomsterkransa skulle jag min panna,
Till fjällets spetsar ett triumphtåg göra,
Och under glädjesånger ville jag
Mig segrande i djupets Chaos störta;
Men nu, hvad vore dödens frukt? ett lif,
Blott mera mäktigt att sitt qval begripa.

O! ingen himmel vore herrlig nog,
Att locka dig från jordens dalar, ande!
Så länge Minnas hjerta klappar der.
Vid henne skulle du din frihet fängsla,
Oemotståndligt till din afgrund dragen,
Lik fågeln, som af ormens blickar snärd,
Med öppna ögon i hans eldgap flyger.
Du skulle fly till Minnas famn, och der
Ett vittne bli till sinnlighetens segrar,
Då hon, lik fablernas Maenad, berusad
Af vällustbägarns gift, förglömt sig sjelf,
Och jublande i nattens stund på ett
Förhatadt altar kärleksoffer tänder!
Nej, bättre vore att i klippans barm
Ett evigt fängelse för dig bereddes,
Dit ingen skymt af jordens bilder hann,
Och intet ord af hoppets falska löften.

Så äger då ej engång du, den hela
Förblödda jordens sista, glada tröst,
Du fristad, vid hvars portar slafven lägger
Sin börda ned, och Konungen sin krona,
Du fridens tempel för en verld, du hamn,
Dit lifvets alla trötta segel sträfva;
Så äger då ej engång du, o graf!
Ett läkemedel för mitt arma hjerta.
Välan, jag vill fördubbla mina qval,
Vill sjelfmant samla smärtans alla vapen,
Och trycka dem så flitigt i min barm,
Att sår på sår må regna, och åt mig
Ett ögonblick ej gifvas för att känna
Det enas plågor, förr'n det andra drabbat.
Så skall den dvala jagas bort, som lik
Det lugn, som mellan åskans knallar råder,
Ibland förbredes i min själ och ger
Åt qvalets viggar blott en ökad fasa.
Med sorgens öfvermått skall sorgen qväfvas,
Och dessa afgrundsdolkar skola dock
En gång förslöas, då de ständigt brukas.

Se opp, mitt öga, tanke, spänn din flygt,
Och hjelp mitt ödes bristande förmåga
Att måla bilder på min kärleks duk,
Förfärligare än de redan sporda.

Fullända teckningen af denna tafla,
Der Minna väckts af morgonsolens strålar
Och lyftat sakta opp ur vaggans bädd
Ett barn, som vid dess sköte ler i sömnen.
Med skärad pensel måla hennes ögon,
Som tvenne himlar, lugna, klara, blå,
Med gränslös ömhet famnande den späda.
Och hennes anlet, låt det halft förklaras
Af dagens ljus och halft af modersglädjens,
Och, att det sällare må röjas än,
Låt några tårar i dess sällhet irra.
Men gif den späda engeln inga drag,
Som likna mina. Nej! en annan gaf
Åt Minna hennes sköna skatt, en annan
Skall hon i honom älska, vid en annan
Igenom honom bindas, och åt mig
Skall ingen fläkt af hennes ömhet egnas.
Så är den första taflan färdig. Nu!
Gå till den andra, måla der en park
Med löf och skuggor omkring Minnas boning.
I parken bilda henne, vid dess barm
Låt barnet dricka ur sin näringskälla,
Och der framföre teckna se'n en man,
Som ser med lutadt hufvud ned på gruppen.
Åt Minna gif ett uttryck, som om lunden
Med löfvens tusen tungor, som om vinden

Ur hvarje fläkt, ur hvarje stråle dagen
Till henne skulle hviska: du är Mor.
Låt kölden smälta på dess makes panna,
Gif faderskänslor åt hans marmoranlet,
Och låt hans blickar röja att han då
Begriper värdet af sin stulna lycka.
Mig må din pensel vårdslöst kasta ut
Bland klipporna, som throna der i fjerran.
Led några forsar dit, som öfverrösta
Min klagan, om jag klagar, och ett vindkast,
Som sliter tårarna ifrån min kind,
Att ingen dödlig anar hvad jag lider.
Så är den andra taflan skön. — Och nu!
Tag mera mörka färger, gör en natt,
Som dyster hvälfver sig kring moln och stormar.
I Minnas sofrum sätt en halfsläckt lampa,
Låt sömnen vinka och paulunen svälla,
Låt — nej, fulländа ej din afgrundstanke, nej,
Låt tvenne stjernor mot hvarandra irra,
Och krossade från sina banor ramla,
Och verlden lossas från sin fasta grundval,
Och jord och himmel i en suck förgås.

Femte Natten.

Frid milda afton! Jord och himmel frid!
En lifstidsfånge lik, som blef benådad
Och kom ur tornets natt, ur jern och boja
I dagens vida tempel ut igen,
Der solen brann, der luften ljöd och fältet
I löf och blommor mot hans anblick trädde,
Och hvarje bana var förutan gräns,
Och hvarje sällhet såsom himlen öppen;
Lik honom, endast mera säll, står jag
Ibland passionens sönderbrutna länkar.
På detta spegelklara haf af frid
Vill hjertat bäfva, o, och kan det icke,
Och tanken skakar tveksamt sina vingar
Och vill ej tro sin frihet, och likväl
För hvarje vingslag honom öfver molnen.

Hur skönt jag lefver, o, hur lätt jag andas,
Hur herrlig strålar qvällen för mitt öga,
Och hoppet vet dock af en bättre morgon;
En kärleksbädd är jordens gröna matta,
Och sömnen är dock mera ljuf derunder;
Hur saligt allt! — jag står på Minnas graf.
Jag står på Minnas graf! — O, det är ljuft
Att tänka hur hon hvilar lugnt här nere,
Och hur jag sjelf skall snart få hvila lugnt.

Du sofver Minna? nej du sofver ej! —
Ditt hjerta sofver, men din ande vakar,
Din skuggbild är det, som så kärligt ser
Ur hvarje blommas daggbestänkta öga;
Med fågelsången, som ur parken skallar,
Melodiskt blandad, når din röst mitt öra;
En hviskning sänder du i hvarje fläkt,
Ett budskap med hvar sky, der oppe tågar;
Och jag förstår din vink och lyder den.

O! hvad är sorgen, på hvars altar vi,
Nattvandrande i stoftets dalar, offra?
Och denna här af mödor och bekymmer
Och qval och fasor, som förtära sinnet,
Hvad äro de? — en tropp af skuggor blott,
Phantomer, verkliga för tankens öga,

Så länge han i mörkrets rike dväljs,
Men tomma, utan varelse och kraft,
Så snart han mäktar sig mot ljuset svinga.
Ej utom grusets räcka ödets gränsor;
Och menniskan, som är på jorden jord,
Är himmel genast då hon är deroppe.
Hur ser jag icke nu med ömkan neder
På er, o nätter, som jag genomvakat,
På er, o dagar, som jag grâtit bort!
Jag kan knappt mera fatta dessa små
Bekymmer, som mig syntes då så stora;
Ty i min kärleks rika helgedom
Hur obetydlig var ej denna skatt,
Som sköflades af oinvigda händer!
Hvad ägde icke Minna qvar för mig?
Den själ, som låg odödlig i dess öga,
Den skönhet, som i hvarje fiber brann,
I tiden tänd, men tänd för evigheten,
Den var för mig; för hennes make var
Ej annat än det stoft, der masken nu,
Som han, sin medvetslösa högtid firar.

Hur lydde Minnas sista ord till mig?
„Som jag, skall du kanhända länge drömma
Att du förgäfves söker här din sällhet,
Och såsom jag skall äfven du en gång,

Med hjertat lugnadt och med själen ljus,
Förvånad vakna, sluten i dess armar.»
O! nu förstår jag hennes mening klart.
Min plåga var en dröm, — det verkliga
Är icke födt och skiftar ej med stunden.
Ett enda var dock sannt, det var min kärlek,
Jag sof uti dess famn — nu är jag vaken.
Jag såg i sömnen spöken, natt och fasor;
Nu ser jag Minna, himlarne och Gud.
O kärlek! huru skön är icke du
Emot den Amor med förgiftadt koger,
Som dikten målar och passionen tror.
Du står förklarad för mitt öga nu;
Jag ser din båge riktad, men den är
Den öppna famn, du sträcker ut mot verlden;
Och dina pilar känner jag — de bildas
Af oskuld, salighet och ljus.
Det var en stund — jag såg dig då i samma
Gestalt, som nu — det var den första gången,
Jag dig förklarad såg i Minnas blick.
Dig slöt jag då med henne mot mitt hjerta;
Men blott en stund, se'n fann jag dig ej mer.
Mitt ljus var slocknadt, i min själ var skymning,
Och för sömnvandrarn genom lifvets natt
Sjöng sinnligheten en förrädisk vaggsång.
O! endast tvenne flyktiga minuter,

O! af det långa lifvet endast tvenne,
Är menniskan ur stoftets dvala väckt,
Och kan mot andeverldens vällust skåda;
Och dessa gry med hennes första kärlek,
Och hennes sista stund. — Som barnet hvilar
Med slutna ögon vid sin moders barm,
Så hvilar menniskan i evighetens.
En gång, vid modrens kyss, slår barnet opp
Sin blick, och ler och somnar in ånyo;
Och det är bilden af vår första kärlek.
Men drömmar smyga till den spädas sinnen,
Oroande, försåtliga och grymma,
Som störa pulsens gång och hjertats frid;
Och slumrarn qvider då och tårar tränga
Igenom ögonlockens trånga galler,
Och modren sluter honom närmare
Och närmare emot sitt bröst, till dess
Han vaknar, ser förvånad opp, och känner
Den hulda snart, och ler igen och sträcker
De späda armarna med fröjd mot henne;
Och det är bilden af vår sista stund.
Men icke alltid plågas slumrarn dock
Af svåra syner; ty minuter gifvas,
När leende, i någon jordisk form,
Hans bättre lif för honom uppenbaras,
Fast bilden är förgänglig som hans dröm.

Hvad var min kyss, som outsläcklig brann
På Minnas rosenläppar? hvad den sällhet,
Som brusade igenom mina ådror,
Hvar gång jag henne tryckte mot min barm?
Hvad var det ljus, som herrligare då
Från dagens gyllne källa tycktes flöda?
Den skönhet hvad, som då uti min själ
Så yppigt ur naturens fullhorn tömdes?
Hvad voro de? blott drömmar — ack, men drömmar,
I hvilkas skuggdrag dock en vänlig skymt
Af evighet och himmel låg förklarad.

Jag står på Minnas graf, och tänker än
På fordna sälla dar. Och hvarför skulle
Jag er förjaga, mina fröjders minnen?
Är icke lifvets bästa fröjd ändå
I dödens stilla gårdår såsom hemma?
Välkomna, bilder från min ungdomsverld,
Förtroliga gestalter, utan omsorg
Och utan strid, med hjertan, fulla blott
Af stundens skänker, och med ögon, blinda
För hvad en framtid i sitt sköte bar!
Välkomna! Här, vid grafvens rand, är stället,
Der oskuldsdrömmar, obesvikna, drömmas,
Och sorglösheten för en dag, som gryr,
Ej vid dess skiften får med marter gäldas.

Här är ert rätta hemvist, här är ljuft
Att se er åter, och jag vill besvärja
Ur mullens djup den tysta slumrarinnan,
Och än en gång, med er och henne, gå
Min gröna, rika barndoms dal igenom.

Men tiden flyr och afskedsstunden nalkas,
Ett afsked, der om återkomst ej talas,
Men intet hjerta lemnas tröstlöst qvar.
Jag flyr nu från ett land, der jag en främling var,
Och mot mitt sköna hemland syftar färden.
Och mången fröjd blef denna kust mig skyldig,
Ack, mången lofvad fröjd; men ingen tår
Af pröfningarnas gift, af sorgens galla.
Dock dröjer jag, med fuktadt öga, än
Uppå den kulna, törnesådda stranden.
Af afskedsstunden adlas allt till dyrbart,
Och ömt försonad blickar jag farväl
Åt hvad jag nu för alltid öfvergifver.
O! det är lätt att oförrätter glömma,
Då man är öfver lidandet och sorgen,
Och ingen bitter tanke tar man med
Till kärlekens och fridens ljusa fester.
Farväl, du höga drott, som evigt ung
Din eldvagn genom etherns rymder åker,
Du milda sol, farväl! — För hvarje gång

Jag jublande på ditt triumftåg skådat,
För hvarje gång jag i ditt varma ljus
Tyckt fosterlandets klara dagar skimra,
För hvarje fröjd, som i ditt hägn slog ut,
För hvarje känsla, som din låga mognat,
För ljusets och för lifvets bästa gåfvor,
Haf tack, haf hjertlig tack! — Snart skall jag mer
Ej se din morgonrodnad gry, ej höra
De hymners ljud, som följa dina spår;
Men du, ej trött, ej åldrad, skall ännu
Ditt friska spann igenom verlden jaga,
Och mäta sekler åt förgängelsen,
Och lugnt, utur förgätna slägters mull,
Till blomning åter nya slägter väcka,
Till dess du äfven en gång, mätt af år,
Ur redet löser dina gyllne fålar,
Och lägger ned ditt rika lån hos Gud. —
Till dess farväl! — Och du, o sköna dal,
Som i din blomsterfamn mig tog, den stund,
Jag kom som gäst till obekanta länder;
Du, bland hvars lunders sus och källors sorl
Jag mig så ofta i mitt hemland drömde,
Farväl, farväl! För mig skall icke mer
Din majdag gry och dina blommor knoppas;
Men tag en annan i mitt ställe då,
En annan irrande, som jag, i gruset,

Tag honom till ditt skötebarn, som mig,
Och skrif för honom, med hvar nyfödd vår,
Din blomsterskrift om bättre regioner.
Och er, och er, o millioner hjertan,
Som blifven här, att glädjas och att lida,
Åt er en afskedssuck, ett ömt farväl!
För er är pröfningen ej slutad än,
Men många hårda strider obeståndna.
O! klagen ej, fastän ej hvarje frö,
Som hoppet djerft i ödets drifhus kastar,
En grönklädd stängel skjuter opp och bär
Lycksalighetens himlaburna frukter;
För dem är tidens sol för kall ändå.
Men om, af bittra sorgers tårregn ammad,
En jordisk sällhet slutligt gror för er,
Och äfven den af kulna stormar skördas,
Så klagen ej ändå, ty med sin vällust
Och med sitt qval, är lifvet dock en dröm! —
Och nu, och nu är intet mera qvar!
Håll famnen öppen, Minna! der du glad,
Ur englars krets mot min förvandling skådar;
Håll famnen öppen — om ett ögonblick
Är jag hos dig, i dina armar redan. — —

SMÄRRE DIKTER.

I.

Till Franzén.

Höjde du då re'n för sista gången
Här en älskad röst,
Du som, lärkan lik, flög bort med sången
Undan storm och höst?

Skall det land, som såg din morgons blomma,
Såg din middags guld,
Icke äfven se din afton komma
Solbelyst och huld?

Glömmer du i Sveas blomsterdalar
Fosterlandets skog,
Och vid sångerna af näktergalar
Huru Vakan slog?

Se'n du for från oss har redan mången
Vinter setts förgå;
Men fast våren kom och fågelsången,
Kom ej du ändå.

Ack, i dina fordna lunder drömde
Natten lika ljuf,
Och den minsta blommas öga gömde
Samma dagg ännu,

Som när fordom säll du gick på stranden,
Der din hemelf flöt,
Tänkte visor, såg på midnattsbranden,
Eller blommor bröt.

När kring samma nejd det åter våras
Och dess prakt slår ut,
Vore det ej ljuft ännu att tåras,
Der du sjöng förut.

Ja, fast Uhlås gamla borg föröddes,
Fast du finner blott
Sörjande ruiner, der du föddes,
Der din boning stått;

Vore ju dock kärt att gå och minnas,
Hvar det fordom var,
Hyddans ställe och den sångarinnas,
Som dess flaggstång bar.

Vinden gnyr i Auras lärosalar;
Kom dock dit också!
Mången hugkomst der ur askan talar
Till ditt bröst ändå!

Kom tillbaka till ett land, som famnar,
Ack, så gerna dig!
Hvar som helst i våra skär du hamnar,
Blombeströs din stig.

Som en saknad vårdag skola tjällen
Helsa dig igen,
Och hvart echo i de gråa fjällen
Som en barndomsvän.

Den gamles hemkomst.

Flyttfågeln lik, som efter vinterns dar besöker
Sin insjö och sitt bo,
Jag kommer nu till dig, min fosterdal, och söker
Min flydda barndoms ro;

Se'n många haf mig skiljt ifrån den kära stranden,
Och många kulna år,
Se'n mången fröjd jag njutit i de fjerran landen,
Och gråtit mången tår.

Här är jag nu tillbaka. — Himmel! der står tjället,
Som förr min vagga bar;
Der ser jag sundet, fjärden, lundarne och fjället,
Min verld i fordna dar.

Allt är som förr: i samma gröna skrud stå träden,
Med samma kronor på,
Och luftens rymder skalla än af kända qväden,
Och skogens likaså.

Och böljan leker än med Näckens blomsterskara,
Som förr så lätt och ljuf,
Och från de dunkla holmarna hörs echo svara
Ungdomligt gladt ännu.

Allt är som förr, men jag är icke mer densamma,
Du glada fosterdal!
Min lust har slocknat längese'n, som kindens flamma,
Och pulsen klappar sval.

Jag vet ej mer att skatta allt hvad skönt du äger,
Och allt hvad skönt du ger.
Ack! hvad din bäck mig hviskar, hvad din blomma säger,
Förstår jag icke mer.

Dödt är mitt öra för de Gudars harposträngar,
Som spelte ur din våg;
Och Elfvorna, som dansade på fält och ängar,
Jag mer ej återsåg.

Jag gick likväl så rik, så rik, från dig, o hydda,
Och så förhoppningsfull!
Mig följde känslor, i din helga skugga grydda,
Som lofte dar af gull.

Mig följde dina underfulla vårars minne,
Och dina nejders frid;
Och dina goda andar, burna i mitt sinne,
Ifrån min första tid.

Och nu, hvad för jag åter från den vida verlden?
En hjessa tung af snö,
Ett hjerta sjukt af lidelserna, mätt af flärden,
Och längtande att dö.

Jag fordrar då ej mer, hvad jag förlorat, åter
Af dig, du hulda mor!
En graf du blott mig unne, der din källa gråter
Och der din poppel gror.

Så får jag drömma vid din lugna barm och njuta
Din trogna hägnad än,
Och lefva i de blommor, ur min aska skjuta,
Ett oskuldslif igen.

Det ädlas seger.

För det ädla, bröder, skall min lyra stämmas.
Hur det ädla segrar, fast dess framsteg hämmas,
Hur det trotsar ondskan, hur det kufvar makter,
Läre du verlden, min heliga sång!

Den förblödde trösta, om han slutat hoppas,
Säg den böjde slafven att hans frihet knoppas,
Och för härjarns härar och för våldets vakter
Tolka att hämnaren nalkas en gång!

Se, med stjernprydd mantel går den fräcke bofven
I en prakt, som föddes af de dolda rofven:
Och af häpnad tiger den förskräckta lagen,
Trampad i stoft, der den väldige gick.

Men han möter dygden med dess lugna panna,
Och han ser dess öga på sitt öga stanna,
Och han står besegrad, — och af blygsel slagen
Sjunker till jorden hans skyggande blick.

Se det gamla lejon, som en nejd föröder;
Der en hjord förskingras, der ett offer blöder,
Är det stolt i känslan af sitt herravälde,
Tryggt af sin styrkas omätliga skatt.

Men det märker herden, som till hjelp vill ila,
Ser en högre stämpel på hans anlet hvila,
Och med kufvad stolthet, se'n sitt rof det fällde,
Flyr det att gömmas af skogarnes natt.

Men med svärd till spira och med blod till krona,
Bland förtärda likar ses tyrannen throna;
Och hans lag är mörker, hans befallning boja,
Död och förfäran hans sänningebud.

Och med bortglömd adel, med förgäten ära
Till hans fötter slafvar sina rökverk bära;
Och af lejda skaror, som kring borgen stoja,
Ropas han jublande ut som en Gud.

Såsom kung står brottet, och det goda dväljes;
Sanningen förtrampas, menskligheten säljes,
Och den höga tanken blir en dvergvext blomma,
Dignande under förrädarens hand.

Då naturen suckar, då dess tempel skändas,
Då dess helga dagar till en natt förvändas,
Hvar är hämnarn, bröder? när skall hjelpen komma,
Bringande frid öfver sköflade land?

Se, af våld ej krossadt och ej skrämdt af glafvar
Hvilar än det Ädla mellan blod och grafvar,
Och till Gudabarnet stiga englar neder,
Ammande slumrarn med frihet och ljus.

Men hans styrka växer under milda händer,
Och hans tankes gnista sig till flamma tänder,
Och han öppnar ögat och han skådar eder,
Slafvar, tyranner, ruiner och grus!

Se, då flyr hans dvala och hans vrede glöder,
Och hans hjerta ropar om förtryckta bröder,
Och han slår på skölden, och han svär att fira
Ljusets triumph med en frälsad natur.

Och med kraft och värma han sin väg beträder,
Och lik dagens stjerna sig i strålar kläder,
Och mot vinternatten kring tyrannens spira
Sänder han glödande pilarnes skur.

Och då faller härjarn, då förjagas natten,
Och en gryning flammar öfver land och vatten,
Och mot morgonglansen af den nya dagen
Skallar den heliga frihetens ord.

Men det ädla stiger öfver glädjens hvimmel,
Och det vidgas stilla till en molnfri himmel,
Och, ej skymfad längre, ej i fjättrar slagen,
Bor i dess famn en välsignande jord.

Och en tid skall komma, då basunen ropar,
Och då rymden samlar sina stjernehopar,
Och åt vanskligheten och åt chaos gärdar
Välden, som fyllde det herrliga blå.

Men fast solar ramla från de fasta grunder,
Och fast jorden flyktar som en suck derunder,
Och fast askan skingras af förgätna verldar,
Lefver och segrar det ädla ändå.

Lärkan.

Högre uppsteg dagen,
Glädjen och behagen
Väcktes ur sin långa vinterdvala;
Vårens krans blef bunden,
Göken gol i lunden,
Och kring hyddan flög min kända svala;
Luften ljöd och skogen,
Minsta fågel trogen
Göt i stämmor späda hjertats brand.

Allas fröjd jag hörde;
Djupast dock mig rörde
Lärkans ljufva lott i himlarunden:
Varmast sågs den ömma
Om sin kärlek drömma,
Och om sällheten af lifs-sekunden;
Hvarje ton hon sände,
Der till skyn hon lände,
Tycktes klinga i mitt öra så:

Lycklig den, som inga
Hårda bojor tvinga
Att den fria etherns rymd försaka,
Som, för sången buren,
Ständigt ser naturen
I gestalterne af vår och maka!
Så jag qvädas hörde;
Echo återförde
Mångfördubblad hennes sång till mig.

Blott med solen följa
Öfver land och bölja,
Än till Söderns hem och än till Nordens;
Kyssas först i dalen,
Se'n i ethersalen
Sjunga känslans salighet och jordens; —
Hvilken lott du njuter!
Hvilken fröjd du sluter,
Lärka, lärka, i din lilla barm!

Maj-sång.

Sköna Maj, välkommen
Till vår bygd igen!
Sköna Maj, välkommen,
Våra lekars vän!
Känslans gudaflamma
Väcktes vid din ljusning,
Jord och skyar stamma
Kärlek och förtjusning;
Sorgen flyr för våren,
Glädje ler ur tåren,
Morgonrodnad ur bekymrens moln.

Blomman låg förkolnad
Under frost och snö,
Höstens bleka vålnad,
Gick hon nöjd att dö;
Vintern, härjarns like,
Som föröder nejden
Och i sköfladt rike
Thronar efter fejden,
Satt med isad glafven

Segrande på grafven,
Dyster sjelf och mörk och kall som den.

Inga strålar sänktes
På vår morgon ner,
Ingen daggtår skänktes
Nordens afton mer,
Tills, af svanor dragen,
Maj, med blomsterhatten,
Göt sitt guld i dagen,
Purpurklädde natten,
Vinterns spira bräckte
Och ur lossadt häkte
Kallade den väna Flora fram.

Nu ur lundens sköte,
Och ur blommans knopp,
Stiga dig till möte
Glada offer opp;
Blott ditt lof de susa,
Dessa rosenhäckar,
Till din ära brusa
Våra silfverbäckar;
Och med tacksam tunga
Tusen fåglar sjunga
Liksom vi: Välkommen, sköna Maj!

Flyttfåglarne.

J, flygtande gäster på främmande strand,
När söken J åter ert fädernesland? —
När sippan sig döljer
I fäderne dalen,
Och bäcken besköljer
Den grönskande alen:
Då lyfta de vingen,
Då komma de små,
Väg visar dem ingen
I villande blå;
De hitta ändå.

De finna så säkert den saknade Nord,
Der våren dem väntar med hydda och bord,
Der källornas spenar
De trötta förfriska,
Och vaggande grenar
Om njutningar hviska;
Der hjertat får drömma
Vid nattsolens gång,
Och kärleken glömma

Vid lekar och sång
Att vägen var lång,

De lyckliga glada, de bygga i ro
Bland mossiga tallar sitt fredliga bo;
Och stormarne, krigen,
Bekymren och sorgen,
De känna ej stigen
Till värnlösa borgen,
Der glädjen behöfver
Blott Majdagens brand
Och natten, som söfver
Med rosende hand
De späda ibland.

Du flygtande ande på främmande strand,
När söker du åter ditt fädernesland?
När palmerna mogna
I fäderneverlden,
Då börjar du, trogna,
Den fröjdfulla färden;
Då lyfter du vingen,
Som fåglarne små,
Väg visar dig ingen
I villande blå,
Du hittar ändå.

Vallgossen.

Hur skön bland österns skyar
Går dagen opp
Och fyller fält och byar
Med fröjd och hopp;
Ur skog och lundar skalla
Blott glädjeljud,
Och luftens skaror alla
Lofsjunga Gud;

Och molnen purpurranda
Sin blåa gräns,
Och jordens fägring blanda
Med himmelens.
Men källan står derunder
Så ren och ler,
Och lockar fästets under
I skötet ner. —

Dig, gröna äng, jag söker
Ännu engång,
Der klara bäcken kröker
Sitt muntra språng.
Invid den gamla stammen
Min torfbänk är;
Och getterna och lammen
De trifvas här.

Här, mellan löfvens galler,
Är ljuft att se
Hur morgondaggen faller
På blommorne;
Här är det lätt att höra
De sångers tal,
Dem milda vindar föra
Från dal till dal.

Här är jag van att bida
Mitt hjertas vän;
Här sjöng hon vid min sida
Om kärleken.
O lyssnen, lam! J kännen
Den huldas röst;
Snart får jag sluta vännen
Mot troget bröst.

När solen börjat blicka
Från fjellets höjd,
Då ser jag re'n min flicka,
På kullen röjd;
Då bär hon re'n i handen
För mig en krans
Af väpling, som vid stranden
Den skönsta fanns.

Och som jag hade vingar
Jag skyndar dit,
Och snart jag henne bringar
Med lammen hit;
Här sätta vi oss båda
Och kyssas då;
Och skogens dufvor skåda
Med afund på.

Se'n sjunger hon naturen;
Och bygden hör
Min gälla pipa, skuren
Af vikens rör.
Och böljans tummel stillas
Vid insjöns strand,
Och andras hjordar villas
Till oss ibland.

Hvad blef ej herden gifvet,
Hvar finns ett namn,
Som målar oskuldslifvet
I dalens famn?
Vår rikedom vi äga
I stillhet der,
Och hjord och blommor säga
Hur stor den är.

Ja, än då nordan ryter
På blommans graf,
Finns ingen il, som bryter
Min glädje af.
Jag söker vintertiden
Mitt låga bo;
Och kärleken och friden
Derinne gro.

Vid varma spiselhallen
Jag sitter glad,
Och hjorden står i stallen
Med gräs och blad.
Jag sjunger blomstersången
I hyddans rund,
Fast sommarn är förgången,
Och blommans stund.

Ty kölden kan väl isa
Min dal och höjd;
Men ej min enkla visa,
Min rena fröjd.
Om stormar gny mot tjället,
Det intet gör,
Blott lugnet bor i stället
Der innanför.

Men våren kommer åter,
Se'n vintern flytt,
Och sippans öga gråter
Sin dagg på nytt;
Då går jag ut och vallar
Min hjord igen,
Och echo återskallar
Min stämma än.

Dig, gröna äng, jag söker
Ännu engång,
Der klara bäcken kröker
Sitt muntra språng.
Invid den gamla stammen
Min torfbänk är;
Och getterna och lammen
De trifvas här.

Mina dagar.

I dalens skygd, der lärkans toner skalla,
Jag sitter hänryckt vid min flickas sida;
Vid mina fötter källans böljor svalla,
Af blommor kyssta och af fläktar blida.
Jag aldrig nånsin manats ut att strida
Mot dessa töcken, dem vi sorger kalla;
Och ingen annan vet min gömda tufva,
Än vänskapen, min flicka och min drufva.

Jag ler, hon ler, min hulda drömda maka,
Ty inga tomma qval vi skapa sjelfva;
Jag sjunger hennes namn, hon mitt tillbaka,
Och lundens löf vid vår förtjusning skälfva;
Och tusen fjärlar blommans kyss försaka,
Att öfver oss en blomsterhimmel hvälfva;
Ack, sköna verld! hur stämmer ej naturen
Med hvarje sällhet, i vårt hjerta buren!

Hvi skulle jag med inre missljud störa
Den harmoni, som herrskar i det hela?

Blott rena toner genom alltet spela,
Och rena må mitt echo återföra.
Du, ömma flicka! skall min glädje dela,
När våra samljud klinga i ditt öra,
Och, fastare i mina armar sluten,
Till kyss förbyta lifvet och minuten.

Till en fågel.

Säg mig, du lilla fågel,
Der mellan almens blad,
Hur kan du ständigt sjunga,
Och ständigt vara glad?
Jag hör din röst hvar morgon,
Jag hör den hvarje qväll,
Men lika ren är stämman
Och tonen lika säll.

Ditt förråd är så ringa,
Din boning är så trång,
Dock ser du mot din hydda

Och sjunger hvarje gång.
Du samlar inga skördar
Och inga kan du så,
Du vet ej morgondagen
Och är så nöjd ändå.

Hur ges det icke mången,
Som gods och håfvor fått,
Som land och riken äger
Och bor i gyllne slott,
Men helsar dock med suckar
Och tårbegjuten blick
Den sol, hvars uppgångstimma
Nu nyss din lofsång fick!

Hur skulle icke menskan
Din ringa lott förså,
Och hon, den otacksamma,
Är mindre nöjd ändå.
Ditt späda hjerta krossa,
Det stode henne fritt;
Dock prisar du ditt öde,
Och hon förbannar sitt.

Hvi blickar hon mot höjden
Så knotande, så kallt?

Hvad ägde hon att fordra,
Då Skaparen gaf allt?
Då jordens glädje ligger
För hennes fötter ner,
Hvi ser hon stolt på slafven,
Och suckar efter mer.

Nej! sjung du, lilla fågel,
Om njutning hvarje gång,
Och aldrig skall jag blanda
En klagan med din sång.
Kom, bygg ditt bo hvar sommar
Invid mitt tjäll ännu,
Och lär mig qväll och morgon
Att vara säll som du.

Vårmorgonen.

Se hur herrlig solen träder
Öfver österns böljor redan,
Och i guld och purpur kläder
Jorden, leende dernedan.
Dimman skingras, kölden flyktar,
Och Naturens dvala lyktar.

Lärkan, nyss på lätta vingar
Buren hit från söderns höjder,
Sjunger, der hon högt sig svingar,
Känslans lopp och vårens fröjder;
Medan, sväfvande mot jorden,
Svaneflocken helsar norden.

Fri och yster dansar vågen
Mellan trädens dunkla stammar;
Ekorn skyndar, glad i hågen,
Till sin mossbetäckta kammar,
Och der långt i djupa skogen
Kuttrar dufvan, öm och trogen.

Vaggad blidt af morgonfläkten,
Grönskar nu på åkern sådden;
Och i hvita vinterdrägten
Springer haren öfver brodden.
Gömd bland buskar under granen
Spänner jägarn sakta hanen.

Sparsamt närd af lundens kyla
Tindrar der en sjunken drifva,
Medan ljusa björkar skyla
Källans sorl och tufvans vifva;
Och den nyss uppväckte Necken
Rör sin silfversträng i bäcken.

Sköna vår! hur länge rullar
Ej din vagn kring Söderns stränder,
Innan till förgätna kullar,
Till vår Nord du återvänder!
Och, som vår, så tacksam glöder
Ingen barm för dig i söder.

Hör du våra hymner skalla,
Hör du, hvad han tyder, sången:
Att du kommer till oss alla
Såsom friheten till fången;

Att på polens frusna drifva
Finnas hjertan ock att lifva.

Skynda, att åt land och vatten
Väfva nya högtidsskrudar;
Locka fjärlarne ur natten,
Och ur stoftet deras brudar;
Och ur kärleksfulla sinnen
Jaga vinterns kulna minnen!

Till en blomma.

Nyss slöt du dvalan; — ögat, ej fängsladt mer,
Än med så hjertlig glädje mot höjden ser,
Der morgonrodnan, af lätta skyar buren,
I famn af purpur sluter sin brud, naturen.

Allt är så tyst i din rund, så stilla än,
Af vällust dö de ilar, som nalkas den,
På gyllne vingar fladdrar den dolda flärden; —
Säg, lilla blomma, hur skön du finner verlden?

Du kan ej ana ännu vid fläktens lek,
Vid fjärilns hviskning och morgondaggens smek,
Hur snart de yra vännernas hyllning slutas,
Hur mången sorgsen tår på din kind skall gjutas.

O, hvarför gaf ej Han med sitt allmakts-Blif
En evig vår åt din oskulds blomsterlif?
Och hvarför får du ej se, så ljuft bedragen,
Mot middagssoln, som mot gryningen af dagen?

Så le, du lilla, än i din oskuld der!
Snart skall du finna, hur svekfull våren är,
Och tänka rörd på den lyckliga minuten,
Då än du låg och drömde i knoppen sluten.

Fågelboet vid landsvägen.

Lilla fågel, hvarför byggde du
Vid den stora vägens larm din hydda?
Var din djupa skog ej sval och ljuf,
Stodo ej dess björkar löfbeprydda?
Lyste icke morgonrodnan der
Lika blid och tjusande som här?

Bäckens tysta silfverbölja sam
I de långt, långt bort belägna dalar;
Här med buller åker flärden fram
Sina tunga jernbesmidda salar.
Lugn och stillhet var den gömdas lott;
Arma fågel! här bor fruktan blott.

Hvarför bytte du mot parkens doft
Dammet kring den nötta vägens gränser?
Hvarför älska mer ett härjadt stoft,
Än den färgprakt, som i lunden glänser?
Hvarför, för att skåda verldens strid,
Offra opp din obemärkta frid?

Synes dig ej dagen ofta lång,
Innan nattens lugn ditt tjäll besöker?
Klappar ej ditt hjerta mången gång,
När ett dån sig närmar och föröker?
Lyfter du ej ofta nog förskräckt
Vingen, öfver dina späda sträckt?

Bodde du i fjerran lund ändå!
Ingen oro der ditt hjerta röjde,
Ingen fruktan skrämde der de små,
Om du äfven nångång borta dröjde;
Ty för dem naturens stillhet der
Vore, hvad din lätta vinge är.

Fågel, fågel! när de späda snart
Börja sina fjädersegel lyfta,
Led då utan tvekan deras fart
Till en nejd, dit inga stigar syfta;
Bygg och lär dem bygga der i ro
Nästa sommar hvar sitt lilla bo.

Sommarnatten.

Himmel, hvilken afton, hvilken färd!
Ser du holmens lilla blomsterverld?
Goda Nana, i dess lunder
Sjunga fåglar qvällens under;
Hvila rodden; låt oss vagga
Dit i land.
Solen ler ju än från kullen,
Vikens bölja gungar jullen,
Aftonvinden för vår flagga
Mot dess strand.
Hör du de susande alarnes ljud?
Ser du de grönskande ängarnes skrud?
Njutom fröjden; snart har tiden
Satt för njutningen en gräns;
Nana, snart är kärlekens
Liksom sommarns stund förliden.

Re'n bland löfven blickar torpet fram;
Skynden, fläktar, fören dit vår stam!
Ser du gubben, goda Nana,

Re'n i dörrn vår kosa spana,
Ser du flickan, hur den täcka
Vinkar der?
Med sin smultronkorg i handen
Står hon leende på stranden,
Glad att få åt Nana räcka
Sina bär.
Hulda, du tåras! hur helig, hur skön
Är ej den hyllande kärlekens lön!
Redan här som en engel buren,
Njut din afundsvärda lott.
O, hur säll är menskan blott
Med sitt hjerta och naturen!

Hvad ej praktens salar fostra opp:
Lifvets fulla njutning, lifvets hopp,
Växer utan ans och blommor
Höst och vinter, vår och sommar
I den fria bygdens runder,
I dess tjäll.
Ser du anden, som för stäfven
Flyr med ungarne i säfven,
Arm och blottad och derunder
Dock så säll.
Ej mot palatser, som skyarne nå,
Bytte den irrande en af de små;

Ej för guld i råga bräddadt,
Ej om tusen slott hon såg,
Öfvergåfve hon sin våg,
Och sitt bo, i vassen bäddadt.

Qvällens blyga älskogsstjerna, du!
Blicka vänligt på vår landning nu, —
Jubla, lundens fågelskara!
Låt er sång en brudsång vara,
Som två trogna hjertan viger
Inför er.
Solen sjunker bakom bergen,
Vesterns himmel mister färgen,
Men din färg, o Nana, stiger
Mer och mer.
Se'n må vi vända från färden igen,
Morgonens stråle här finne oss än.
Lätt är hem och vänner glömma,
Flicka, i en älsklings famn;
Här i dalens blomsterhamn
Låt oss hvila ut och drömma.

Svanen.

Från molnens purpurstänkta rand
Sjönk svanen lugn och säll,
Och satte sig vid elfvens strand
Och sjöng, en Juniqväll.

Om nordens skönhet var hans sång,
Hur glad dess himmel är,
Hur dagen glömmer, natten lång,
Att gå till hvila der.

Hur skuggan der är djup och rik
Inunder björk och al;
Hur guldbestrålad hvarje vik,
Och hvarje bölja sval.

Hur ljuft, oändligt ljuft, det är
Att äga der en vän;
Hur troheten är hemfödd der,
Och längtar dit igen.

Så ljöd från våg till våg hans röst,
Hans enkla lofsång då:
Och snart han smög mot makans bröst
Och tycktes qväda så:

Hvad mer, om än din lefnads dröm
Ej sekler tälja får;
Du älskat har på nordens ström,
Och sjungit i dess vår.

Torpflickan.

Sörjen Kandals dotter, gröna lunder!
Såsom edra blommors blida stunder,
Voro hennes glada stunder korta.
Sörjen, gröna lunder! hon är borta.

Kan ej dödens mulna engel skona?
Skall naturen, att sitt fall försona,
Åt en makt, som härjar och föröder,
Offra allt det ädlaste hon föder?

Kan väl grafvens mossbetäckta gömma
Glädas åt det sköna, åt det ömma?
Älskas Kandals barn af dödens salar,
Som af Lannas grottor, Vanhais dalar?

O, du var så skön, begråtna flicka;
Ingen yngling stannar mer att dricka
Vid din blåa källa, ty derinne
Ser han blott din saknad och ditt minne.

O, så länge du besökte källan,
Glömdes hennes täcka stränder sällan;
Ofta, af ett fåfängt hopp bedragen,
Kunde herden der fördrömma dagen.

Trånans suckar, glädjens gälla stämma
Voro vid dess bölja då som hemma;
Och så långt hon flöt, den spegelklara,
Hördes sång och muntra flöjter bara.

Lyssnen icke, Lannas gråa hallar!
Kandals dotter går ej mer och vallar;
Fåfängt sörja edra stumma echo
Hennes toner, som för alltid veko.

Tomt är nu på Vanhais betesmarker,
Inga hjordar irra i dess parker;
Någon fågel blott, som höken jagar,
Flyger der från träd till träd och klagar.

Son af Vanhais, du, som främst bland alla
Älskades af detta nu så kalla,
Detta fordom, ack! så varma hjerta,
Säg, hvar dväljs du ensam med din smärta?

Tystnat har din yxa re'n i skogen,
Ty en flicka gick ej mer förtrogen
Och besvarade din röst från hagen,
Då du, lockande, höll opp med slagen.

Högt på stranden ser man nu din julle,
Liksom om du aldrig mera skulle
Kasta ut för fjärdens skaror näten,
Af hvartenda älskadt värf förgäten.

O! bland kyrkogårdens sorgsna pilar
Slog du läger, der din flicka hvilar;
Och då dagen släcks och tändes åter,
Sitter du vid hennes graf och gråter.

Sörjen Kandals dotter, gröna lunder!
Såsom edra blommors blida stunder,
Voro hennes glada stunder korta.
Sörjen, gröna lunder! hon är borta.

Höstaftonen.

Hvi suckar du så mången timma,
O tärda bröst?
I nattens stund, då blida stjernor glimma,
Hvi bryter genom rymdens lugna dimma
Din hemska klagoröst?

Begråter du de snabba dagar
På lifvets ö?
Är det vid minnet af en vår du klagar?
O, fasar du för stoftets milda lagar,
Att blomma och att dö?

Mins, fågeln sjöng i ljusa salen,
Han sörjde ej.
I skogens toppar tonar näktergalen;

Dess harmonier, födas de af qvalen
Vid stundens flygt? — O nej!

Och Fjäriln flög i blomsterringen
En sommardag;
Om aftonen hans suckar hörde ingen,
Fast domnande han sänkte trötta vingen,
Och lydde ödets lag.

Då eken föll för tidens ilar,
Då bergets häll,
Du dåre, vill du undfly dödens pilar?
Uppå den graf, der verldens forntid hvilar,
Fördömmer du din qväll?

Hvem nedsteg att din lott behjerta?
Hvem löser dig
Ifrån förgängelsens och dödens smärta?
Din bön är blommans bön, bedragna hjerta,
Se hennes stoft och tig!

Och njut den nakna öknens manna,
Minutens fröjd,
Och vandra framåt med en molnfri panna;
Du är en främling här, du får ej stanna,
Förrn på ditt Canaans höjd.

Der, ofvan stjernorna du äger
Din rätta hamn.
O, gläds att allt, hvad vanskligheten säger,
En dröm blott är, som sväfvar kring ditt läger
I evighetens famn.

Ej skrämme då den dunkla glafven
I engelns hand;
Han krossar bojan blott, men icke slafven;
Förklarad skall du blicka ned på grafven,
Från ljusets fosterland.

Tröst.

Der förgäten jag satt
I min ensliga dal,
Såg jag stjernornas tal,
Hur de saliga gå
Öfver dimmor och natt,
Hur de strålande bo
I det eviga blå;

Och då flydde min ro,
Och då tänkte jag så:

Hur oändlig, o Gud,
Är din kraft, och hur rik!
Blott ditt herrskarebud,
O, en vink af dig blott,
Och jag, stjernorna lik,
Genom rymderna gått; —
Och nu suckar jag här!

Och ditt välde består
Med sin eviga lag;
Och den krona, du bär,
Skall ej hvila en dag
Öfver grånande hår;
Och du sjelf är så fri
Som ditt herrliga ljus,
Och en verld är ditt hus,
Men du ryms ej deri; —
Och ditt barn är en slaf!

Och du rörs ej deraf,
Att ej spiror och guld,
Att ej seger och ljus
Är hans saliga lott;

Men bekymmer och sorg,
Men blott mörker och grus
Är det arf, som han fått
Från sin fäderneborg; —
Och den är dock så full!

Och ej mejas den säd,
Som ur intet du väckt
På omätliga fält;
Och ej murknar det träd,
Som i chaos du ställt,
Fast det byter om drägt.
Och din verld är så vid,
Och så skön och så säll,
Och den mäts ej af tid,
Och dess strålande dag
Skall ej skåda sin qväll; —
Men en bubla är jag!

Och förmåga jag fick
Att beundra din prakt,
Men ej mer, men ej mer,
Men att fatta den ej.
Och du lockar med makt
Mot din himmel min blick,

Och jag trängtar och ser; —
Men jag hinner den ej!

Så jag tänkte; — då stod
Vid min sida en ros
I den höstliga vind;
Och förspilld var dess blod,
Och dess fägring sin kos,
Och förbleknad dess kind.

Men en irrande fläkt
Kom från kullen och slog
Med sin vinge engång
Den förtynande blott;
Och dess stängel blef bräckt,
Och hon böjdes och dog;
Och jag märkte uppå,
Hur hon somnade godt,
Fast dess slummer blef lång; —
Och då tänkte jag så:

Se, hvi klagar väl jag
Öfver våld, öfver väld,
I den Eviges lag?
Som en främling blott, ställd
I mitt jordiska frö,

Skall jag blomma i tvång;
Men det tvång, jag bebor,
Är det sällaste tvång,
Ty en gång skall det dö; —
Och jag hoppas och tror.

Kärlekens förblindande.

Späd ännu låg kärleksguden
I den ömma modrens armar,
Lik en stjerna, som om qvällen
Du i källans sköte såg.
Etherns silfverglans sig sänkte
Dagglik ned uppå hans panna,
Och en evig färg af rosen
I hans kinder gömde sig,
Medan läppen log, omfläktad
Af Olympens nektarångor,
Och de drömda segrars glädje
Lekte oskuldsfull på den.

Paphos Drottning, fröjdbetagen,
Göt en tår i känslans fullhet,
Och i gossens spegelöga
Såg sitt anlete och log.
„O„, hon suckar, „må beständigt,
Till ett minne af min sällhet,
Samma bild i samma öga
Genom verlden följa dig.„

Nu, hvem undrar väl att Eros
Sväfvar ibland oss förblindad,
Fast hans blick ej skyms af bindel,
Ej af mörkrets skuggor höljs?
Äfven ibland öknens törnen
Ser han blott Olympens salar,
Och i trollets armar äfven,
Endast Huldgudinnans bild.

Flickans klagan.

Hjerta, hjerta! hade jag dig framför mig,
Låge du oroliga i min hand här;
O, då skulle hastigt min trogna omsorg
Bringa dig lugnet.

Som en mor sitt barn, jag dig skulle gunga,
Föra, sakta vyssjande, fram och åter;
Tills du upphört klaga och nöjd din plåga
Glömde i sömnen;

Men nu bor du slutet i barmens fängsel,
Otillgängligt stängdt för hvar vänlig hyllning;
Blott för honom blottadt, som oupphörligt
Rubbar din hvila.

Till Oron.

Ja, ljufva oro, längta, o längta än!
Af ingen glädje, vore den än så rik,
Af ingen bräddad njutning lugnad,
Sucka mot sällare fröjder ständigt!

Nyss var din önskan endast en vänlig blick
Af tärnans öga; — nu, då hon skänkte den,
Stig högre och begär dess första
Himmelska kyssar, och strid och tråna;

Och när på purpurläppen ej blomstrar mer
En enda ros, hvars nektar du icke sög,
Så skynda blott att nya skördar
Under den svällande slöjan åtrå.

Ja, hulda oro, herrska med dubbel kraft
I mina ådror, dikta vid hvarje ny
Eröfrad segerkrans en annan,
Vinkande ädlare än i fjerran.

Dig må den slappa dåren förbyta mot
Ett lik af sällhet, som han benämner frid,
Och i sitt skal af lugn och dvala
Kräla, en mussla, på ödets stränder;

Jag älskar dig! — Hvem är det, om icke du,
Som tvungit mig att söka det öppna haf,
Och med dess böljor, med dess stormar
Jublande kämpa om lifvets fröjder.

Du skall mig följa, saliga engel, du
Skall ägga mig att njuta min lefnads dag,
Och när den sluts, skall du i grafven
Jaga mig opp ur min domning åter;

Och ofvan solens bana och stjernornas
Skall du mig följa, — skall i min himmel än,
Vid salighetens tömda mjödhorn,
Lära mig skönare verldar drömma.

Den älskande.

Solen bergas, skymning nalkas,
Nejderna af daggen svalkas,
Rosenvingad sväfvar qvällen
Till förtrogna dalar ner.
Sårad af Cupidos pilar
I sitt öppna fenster hvilar
Selma, och från trånga cellen
Utåt fältet ser.

Intet ljud af älskarn höres,
Intet vänligt budskap föres
Till den ömma flickans öra
Om hans lätta ankomst än; —
Ser hon, smäktande och trogen,
Bort mot ängen, bort mot skogen,
Endast skuggor der sig röra,
Flyktande igen.

Tårar skymma hennes blickar;
Hjertat klappar, pulsen pickar,
Tysta suckar smyga sakta

Från dess läppar då och då,
Men förgäfves, — svaret dröjer;
Hvad hon döljer, hvad hon röjer,
Endast skälmska fläktar akta
Flyktigt deruppå.

Håret fladdrar spridt i vinden,
Lätta flammor färga kinden,
Hvita skuldror skälfva nakna
Under daggens kulna regn.
Himlen mörknar, — tärnan fasar,
Skurar smattra, stormen rasar;
Grymme! skall hon länge sakna
Än ditt varma hägn?

Hvar minut ett hopp föröder,
Och hon fryser och hon glöder,
Nu ett rof för känslans lågor,
Och för nattens vindar nu.
Slöjans skygd är öfvergifvet,
Ingen gördel fängslar lifvet,
Fria svalla barmens vågor;
Yngling! hvar är du?

Men han kommer. — Jubla, tärna!
Lifligt, som en klarnad stjerna,

Bröt han fram ur parkens galler,
Och mot dig hans kosa sträcks. —
Redan står han säll vid målet,
Sakta rasslar nyckelhålet,
Fenstret sluts, gardinen faller,
Matta lampan släcks.

Till min Sparf.

Dig sköter jag, min lilla sparf, så gerna,
Och räknar väl ibland
Med tårar i mitt öga hvarje kärna,
Du plockar ur min hand.

Jag älskar dig, fastän din fjäderslöja
Af ingen fägring ler;
Jag känner dig, fast ej din näbb kan röja
Den ton, ditt inre ger.

Din skrud är mörk som natten och din tunga
Är stum och tyst som den.

Du kan ej glimma och du kan ej sjunga,
Du kan blott vara vän.

Dig kallar mången ful och undrar öfver
Att jag dig äga vill;
Men du är öm och trogen; — hvad behöfver,
Hvad fordrar jag väl till?

Då andra gäcka dina enkla kläder,
Ser du på mig så huld;
Och jag ej gåfve från din kropp en fjäder
För perlor och för guld.

De prisa siskans driller, de behjerta
Canarierns gälla röst; —
Jag sökte blott en varelse, ett hjerta
Att värma vid mitt bröst.

Ej kärleken vid ytans glitter dröjer,
Ej mättas han deraf;
Hans vällust är den tacksamhet, han höjer,
Den sällhet, som han gaf.

När du i menlös glädje pickar stilla
Den hand, du sitter på;

Belönar du ej då min vård, du lilla,
Är du ej vacker då?

Förtroligt skall jag söka att besälla
Din lefnads snabba vår;
Och när du dör, skall på din graf jag fälla
En blomma och en tår.

Begrafningen.

Tempeltornets dystra klockor hördes,
Mot dess port en svartklädd skara rördes,
Och en yngling, skördad ifrån våren,
Buro de på båren.

Sakta sänktes slumrarn ned i mullen,
Fredligt rundades ånyo kullen,
Och ett enkelt kors blef ställdt af sorgen
På den trygga borgen.

Nu, när lifvets sista gärd var slutad,
Bröt det tysta tåget opp; — men lutad

Mot en alm, som sig i nejden höjde,
Qvar en flicka dröjde.

Och hon dröjde der tills allt blef öde;
Då till grafven gick hon, till den döde,
Och en lilja, som hon bar i handen,
Offrade åt sanden.

Och den trogna satt och gret på stället
Än, när solen sjunkit bakom fjället;
Och den bleka, nattomhöljda stjernan
Uppgick öfver tärnan.

Nästa morgon blef hon än der funnen;
Men dess tårekälla var förrunnen,
Och mot korset, som hon slöt med armen,
Slog ej mera barmen.

Till Frigga.

Mig ej lockar din skatt, Afrikas gyllne flod!
Ej din perla jag sökt, strålande Ocean!
Friggas hjerta mig lockar,
Röjdt i tårade ögats dagg.

O, hur ringa för mig vore en gränslös verld,
Med dess solar af guld, med dess demanters sken,
Mot den verld jag med henne
Hänryckt gömmer i sluten famn.

Hvad af stoftet hon lånt, hvad hon af himlen har,
Kan jag skilja det mer, än på vår sommarsky
Hvad blott aftonen målar,
Eller morgonens blomsterhand?

Tanke svindlar och syn, när i dess blick jag ser
Liksom såge jag ned i ett omätligt djup,
Tills jag spritter ur dvalan
Vid en kyss af dess purpurmund.

Säg, hvar fostrades du, leende engel, säg!
Tills du sänkte dig ned, och åt ditt rosentjäll
Gaf gestalten af Frigga,
Att försköna min vandring här.

Mulnar banan ibland, skjuter ett törne fram,
Suckar anden engång, tryckt af sin bojas ok,
O, hur saligt att ila
I den älskades armar då!

Jorden smeker min fot, ljuf som en vårvind der,
Lifvets fjettrande tyngd lätt som en bubla käns,
Och af svallande pulsar
Vaggas själen till Gudars ro.

Ungdomen.

Bland de makter, som på jorden throna,
Bär blott vanskligheten säker krona;
Döden kan ej störtas, kan ej skona,
Och hans lia rostar ej.

Yngling, bäfvar du för härjarns spira,
O, så lär att stundens högtid fira!
Vet, en evighet af lif kan spira
I ett enda ögonblick.

Jord och himmel äges af minuten,
Jord och himmel kan i den bli njuten;
Hög och rik och gränslös, fast förfluten,
Kan den bli hos minnet qvar.

Men ej tanken dock, af lagar bunden,
Känslan är den makt, som adlar stunden;
Känslan ensam skördar i sekunden
Mer än tusen sekler sått.

Jubla yngling! Gudalånet blommar
Än i dina pulsars varma sommar;
Än uti ditt hjertas helgedomar
Lefver känslan stark och ung.

Men de flykta, men de domna sakta
Dessa stunder, som din sällhet vakta;
Åldern nalkas, yngling, lär att akta
Skänkerna af lifvets vår.

Njut så länge än din Majdag varar!
Ingen blomma höstens stormil sparar,
Ingen blid, förtrolig sol förklarar
Vinterns långa, kulna natt.

Hvarför skulle du, i fåfäng möda,
Glädjens enda, korta dar föröda?
Hvarför med ditt friska hjertblod föda
Slumpens och bekymrens nyck?

Kärleken dig manar; — hör du buden
Af den späda, segerkrönta Guden?
Ej blott tärnan famnar du i bruden,
Alla verldar famnar du.

Rankan svajar, purpurdrufvan blöder,
Glädje blott i hennes nejder glöder;
Kungasalig vandrar tiggarn, bröder,
Under rankans krona böjd.

Älska yngling, — hjertats lågor svalkas;
Drick, — en vinter utan drufvor nalkas;
Lef och gläds och njut och le och skalkas;
Frost och domning följa se'n.

Den Väntande.

Hur lång är vägen? — Kort för det friska sinnet,
Men lång, ack lång för det sjuka hjertats väntan.
När skall hon komma, när skall den hulda sjunka
Säll i min svallande famn?

Hit skall hon nalkas, valde hon än att nöta
På skogens sandiga stig den späda foten,
Hit, om hon älskat böljan, och djerf, i jullen,
Klyfver den speglande våg.

Från uddens häll, i skygd af den krökta tallen,
Vill jag en spanande blick i vexling sänka
På stigen än, och än på det spegellugna
Sundets bestrålade längd.

Här vill jag lyssna; — tystnen, o sångarinnor
I skogens toppar; er sång begär jag icke;
Nej, blott ett sakta ljud af ett årslag fjerran,
Eller den älskades steg.

Förgäfves! ej ett bud från den hulda stillar
Mitt öras längtan; blott finkens driller domna
I nejdens lugn, och stundom i echos sköte
Gökens melodiska suck.

Ser jag mot skogen, ser jag en hjord allenast
Af rädda får, som i dam tillbaka vända;
Ser jag längs böljan, — endast en skara måsar
Glimmar i aftonens brand.

Men du, hvars ögas strålar på en gång famna
Planetens segrande lopp, atomens dvala,
Säg, förr'n du sjunker, glödande sol, hvar är hon?
Säg hvar den älskade är?

Förgäfves! Lik en kung, från din höga bana
Kringströr du håfvor, men hör ej barnens suckar;
Åt mig, som tigger endast ett svar om henne,
Skänker du strömmar af guld!

Hvem skall jag fråga? — månne den muntra lärkan,
Som nyss med bergade vingar sjönk ur molnet?
Hvad? — eller höken, der han med spända segel
Sköter sin luftiga jagt?

Ack, hvarje pulsslag ökar mitt qval, min saknad;
Förrädiskt nära bedragna sinnen hoppet,
Och hoppet åter blåser med falska läppar
Låga i kärlekens glöd.

Ej svalkar aftondimman, ur viken stigen,
Ej daggens yppiga skur mitt hjertas trånad,
Ej nattens vind, som susande kringom klippan
Smeker min kyliga lock.

Till hvila går naturen, allt mer förbreder
Den tysta skuggan sitt täcke öfver jorden;
I hvarje blomma sväller en stilla brudsäng;
Ensam försmäktar blott jag.

Färd från Åbo.

Re'n fladdrar seglet, jullen är lossad re'n;
I styret fattar ynglingens säkra hand,
Och skön och rodnande i stäfven
Sitter vid åran en landtlig tärna.

Ej tyngs den lilla vaggande båten mer
Af mjölk och frukter, stäfvorne tömda stå,
Och kram och högtidsdrägter gömmas
Nu i den städade äppelkorgen.

Men aftonvinden lefver ånyo opp,
Och Auras vimplar peka mot fjärden hän,
Och seglet fylls, och afsked vinkas
Glädtigt åt jullarnes mängd vid stranden.

Och nu, o stad, farväl! och ett långt farväl!
Snart skall jag mer ej skåda ditt stolta prål,
Ej mera höra dina vagnars
Dånande larm på de fulla torgen;

Men vandra ostörd kring i en lugn natur
Och se dess prakt, ej rubbad af menskohand,
Och lyssna säll till bygdens tungor:
Fåglarne, echo och silfverbäcken.

Re'n öppnar mot oss fjärden en vidgad famn;
På afstånd ser jag stranden af Runsala,
Der mellan sekelgamla ekar
Nymferna vårda Choræi källa.

Frid med din aska, skald från mitt fosterland!
Som jag, du ofta vaggat på Auras våg,
Och ofta, ofta längtat åter
Hän till din dal och dess gröna vakter.

Men kosan styrs mot öster; — den långa sjön
Står som en ändlös spegel för ögat fram,
Och hvita såsom svanor klyfva
Segel vid segel dess blanka yta.

Men solen sjunker, vindarne tyna af,
I skogen somna ljuden af fåglarne;
Blott här och der en bygdens tärna
Lyfter sin åra och ler och sjunger.

Men lifvets glada dröm vid naturens barm,
Och hjertats längtan, och tärnans blyga qval,
Och hoppets fröjd, och minnets vällust
Sväfva i tonernas famn kring sunden.

Det mörknar ej, det ljusnar ej; — herrligt hvälfs
En natt af silfver, bytt mot en dag af guld,
Kring jullen, der den sakta nalkas
Fjärden, som klyfves af Lemos udde.

Med fröjd och vemod ser jag de nejder nu,
Der du, begråtne yngling, din lager bröt;
Der, Ramsay, du kring skyddad fana
Samlade flyende kämpar åter.

Med vemod, när jag tänker: du togs så ung
Från hoppets sköna verld, från ditt kämpalif;
Med fröjd dock, när jag tänker: hjelten
Blödde för äran och fosterlandet.

Ännu med vördnad tycker sig skärens son
I skumma nätter skåda din vålnad der,
Och allt som strandens granar susa
Höra din manande herrskarstämma.

Så styrs bland lugna minnen vår glada färd,
Tills Vapparns vida fjärd är tillryggalagd,
Och sundet med sitt tempel fjerran
Bjuder oss in i sitt trånga sköte.

Der ser jag kullens grönskande björkar re'n. —
Min sällhets stumma vittnen, jag helsar er!
Och dig, o hydda, bygd på stranden,
Ärnad åt mig för den korta sommarn.

Mottag mig nu och låt mig en vingad stund
Bland sömn och drömmar bo i din stilla famn;
När första morgonstrålen glöder,
Väntar mig Frigga på kullen redan.

Hvad jag är säll.

Hvad jag är säll! — i lifvets morgontimmar
Kring hoppets blanka sjöar sväfvar jag,
Lik seglaren, som i sin julle stimmar
På vikens spegellugn en sommardag;
Hvart helst han ser, en löfprydd kulle skälfver,
En blomrik tafla tindrar för hans syn,
Och strålfull himlen sig derofvan hvälfver,
Och strålfull ler den under vattnets bryn.

Hvad jag är säll! — stå icke jordens länder,
En gränslös bana, öppen för min gång?
Har jag ej skatter nog i mina händer,
Min stämda lyra och min glada sång?
Har jag ej språk, som talar till en annan,

Om än bland söderns nakna barn jag gick:
Det friska lugnet på den ljusa pannan,
Och kärlek i det fria ögats blick?

Hvad jag är säll! — i tusen former dansar
Det sköna idealet kring min stig,
Och äran står vid vägens slut med kransar,
Och vinkar leende och kallar mig.
Odödlighetens lugna sol förgyller
Det mål, jag söker, trånande och varm,
Och ingen låg, föraktlig tvekan fyller
Min djerfva, stolta, ungdomsfriska barm.

Hvad jag är säll! — en trogen flicka delar
Min ömhet, mina minnen och mitt hopp;
Finns någon fröjd, som i min lycka felar,
Den söker jag i hennes armar opp.
För hennes blickars oskuldsfulla värma
Uppblomstrar herrligt mina känslors vår,
Och såsom fjärlar hennes kyssar svärma
Omkring det eden, i mitt hjerta rår.

Hvad jag är säll! — när lifvets morgon viker
Står mig dock lyrans milda tröst igen.
Hvad jag är säll! — när äfven lyran sviker,
Har jag kanske ett namn till tröst för den.

Men om af ryktets tunga jag förglömmes,
Är mig likväl min hulda flicka qvar;
Och om ock hon för mina blickar gömmes,
Har jag dock minnet än af hvad jag var.

Mötet.

Hon stod vid hasselhäckens dörr,
Den flicka, som jag älskar mest;
Och hennes blick, så yster förr,
Var nu med stilla vemod fäst
På tufvan, der förliden qväll
Hon vid min sida satt så säll.

En tårbegjuten ros hon bar,
Ett minne, som jag skänkte der;
Hon trodde att jag fjerran var,
Och jag var henne dock så när;
I närmsta buske gömd jag låg,
Och tårades och såg och såg.

Der stod en björk från fordomtid
Och grönskade och växte fritt,

Den bar min flickas namn; — bredvid
Bar den i ljusa barken mitt;
Tätt till hvarann jag båda skar
En afton då jag ensam var.

Det var så kärt för hennes håg
Att se dem vara dag från dag. —
Nu stod hon suckande och såg
Den flydda vännens kända drag,
Och skref en sorgsen vers dit ner
Ur Ingborgs klagan af Tegnér.

Och jag blef tyst och gömd ändå,
Och lät min flicka plåga sig;
Det var så ljuft att tänka på
De qval, den hulda led för mig;
Blott derför var jag otacksam
Och skyndade ej genast fram.

Men fjäriln flög till blommans knopp,
Och blomman gaf sin purpurmund;
Och trasten sjöng i björkens topp,
Och hennes make kom på stund;
Då nämnde jag min flickas namn,
Sprang opp och flög i hennes famn.

Till en flicka.

Flicka, säg hvad magiskt tvång det är,
Som mig ständigt till ditt hjerta jagar?
Säg mig, hvarför längtar jag att der,
Endast der fördrömma mina dagar?

Hvarför är den sköna helgedom,
Der naturen som prestinna dröjer,
För min blick så stel, så glädjetom,
Om ej dig jag bland dess under röjer?

Såsom jag, i stoftets bojor snärd,
Såsom jag, ett rof för ödets bölja,
Är för mig du mera än en verld,
Fast den minsta buske kan dig dölja.

Hulda! länge innan dig jag såg
Var jag älskad, älskande tillbaka;
Ofvan molnen, der mitt hemland låg,
Ägde jag förut en dyrkad maka.

Rikare var hennes barm än din,
Hennes kyss var mera full att njuta;
Vid som himlen var dess famn, och min
Var dock ej för trång att henne sluta.

O, hur mönstrar jag ej mången gång
Dessa minnen ifrån fadershuset;
Hvad jag älskat såsom fri en gång,
Älskar jag ännu, fast smidd vid gruset.

Flicka, ej din tjusande gestalt,
Färgen ej på dina rosenkinder,
Nej! en kärlek till det stora allt
Är den makt, som vid din famn mig binder.

Jord och himmel äger jag i dig,
Kan i dig blott till mitt hjerta pressa;
Undra derför ej att du för mig
Är så dyr, så dyr som båda dessa.

Den tillfrisknande.

O, låt mig sitta tyst på din bädd och skåda,
Hur våren sakta spirar ur vinterns dvala,
Och purpursmyckad, blomsterbekransad åter
Lofvar mig gladare dar.

Jag satt ej längese'n vid din sida, flicka;
Din hy var härjad då och ditt öga mulnadt,
Och dödens blekhet låg som en dyster drifva
Öfver ditt anlete bredd.

Nu har han flyktat; leende strålar åter
Mot mig din hulda blick som en klarnad majsol,
Och på de blida kindernas värma svälla
Rosor och liljor igen.

Och alla löjen, alla de små chariter,
Som skrämda flögo unnan den kulnes spira,
Församlas åter, än kring din ljusa panna,
Än kring din yppiga mun.

De täckas lekar vill jag en stund betrakta,
Hur fjärillikt de hylla hvar nyfödd skönhet,
Tills sjelf med fjärilns mod jag mig lifligt sänker
Ned, för att leka bland dem.

För hvarje tår jag göt på din vinter, flicka,
Skall då din vår mig skänka en vacker blomma;
För hvarje suck din bleknade läpp mig kostat,
Ger mig den friska en kyss.

Vaggsång för mitt hjerta.

Sof, oroliga hjerta, sof!
Glöm hvad verlden har ljuft och ledt;
Intet hopp din frid förstöre,
Inga drömmar din hvila.

Hvarför ser du mot dagen än?
Säg, hvad väntar du mer af den?
För de djupa sår kanhända
Någon helande blomma?

Arma hjerta, slut ögat till;
Dagens rosor du pröfvat nog;
Blott i sömnens dunkla lustgård
Gror den stengel, dig läker.

Sof, som liljan, hon slumrar bort,
Flyktigt bruten af höstens vind;
Sof, som hinden, tyngd af pilar,
Somnar in och förblöder.

Hvarför sörja förflutna dar?
Hvarför minnas att sällt du var?
En gång måste våren vissna,
En gång glädjen, o hjerta!

Äfven du har din Majdag sett;
Hvad, fast icke den evig blef!
Sök blott ej dess milda låga
Än bland vintriga skuggor.

Mins du sällhetens stunder än?
Lunden grönskade, fågeln sjöng,
Och ditt kärleksfulla tempel
Var den doftande kullen.

Mins du famnen, som slöt dig der?
Mins du hjertat, som sökte dig?
Mins du än den kyssbetäckta
Läppens domnande eder?

Då, när öga i öga såg,
Känsla speglad i känsla låg,
Då var tid att vaka, hjerta,
Nu att slumra och glömma.

Sof, oroliga hjerta, sof!
Glöm hvad verlden har ljuft och ledt;
Intet hopp din frid förstöre,
Inga drömmar din hvila.

Barndomsminnen.

Jag mins en tid, jag mins den hvar minut,
Då lifvets Maj på mina kinder glödde,
Och i min späda barm en ros slog ut,
Hvars fägring inga stormar än förödde.

Hur säll jag lefde i min oskuld då,
Lik morgonstundens första fläkt i dalen;
Min fröjd var ren som ljuset i det blå,
Och lätta såsom daggens perlor qvalen.

Då tycktes glädjen bo i hvar gestalt,
Och jorden le, liksom af englar buren,
Och vindens susning, bäckens sång och allt
Var barn som jag, och lekte med naturen.

Men snart du flydde, sköna barndomsvår,
Att aldrig värma detta hjerta mera;
Ack, lundens fägring knoppas år från år,
Men lifvets blomma en gång och ej flera.

Förgäfves, se'n dess purpur tynat af,
Du vattnar hennes rot med tårefloder;
De bleka bladen söka blott en graf,
Och stengeln sjunker mot sin kalla moder.

O, snart ju ila dessa stunder bort,
Som offras här åt sträfvandet och hoppet;
Då menskans bana mättes ut så kort,
Hvi skall dess glädje vissna under loppet?

Mot dig jag blickar, tid, som har förgått,
Som seglarn på sin sörjda strand tillbaka;
Ack, le och njuta, — det var barnets lott,
Och ynglingens är strida och försaka.

Hvad är den verld, som ljusnar för mitt hopp,
Den palm, hvarom min djerfva aning talar,
Emot den hydda, der jag växte opp,
Och kransarne uti min barndoms dalar!

Dock klagar icke jag; — den fröjd, som var,
Skall hjertats dufvobud ej återfinna;
Blott, ljufva minne af förflutna dar,
Blif du min trogna följeslagarinna!

Kanske ännu vid vägens slut en vän
För den af bördor tyngde vandrarn ömmar,
Kanske att ålderdomen ger igen
Min fordna frid och mina barndomsdrömmar.

När, böjd mot stafven i min matta hand,
Jag ser det rum, der inga sorger agga,
Då skall jag stappla nöjd till grafvens rand,
Som fordom mången afton till min vagga.

Vid en väns död.

Förgänglig var då den sälla lott
Mig brydde,
Lik vårdagsfläkten den smekte blott
Och flydde.
Ack, ljuft jag drömde,
Jag mig förglömde,
Men snart kom den, som min glädje gömde
I grafven.

Hur kärt, hur ömt jag än nämner dig,
Du flydda,
Du hör mig ej, du ej öppnar mig
Din hydda;
Min tår ej räcker,
Min suck ej väcker
Det bröst, som stoftet och natten täcker
I grafven.

Dock, ömma vän, fast för ödets slag
Jag dignar,
Min sorg är ljuf, och min smärta jag
Välsignar;

Ty du har vunnit
Och friden hunnit,
Det lugn jag mist, du fördubbladt funnit
I grafven.

Ja, lycklig du, som din staf har fällt
Och somnat;
På jorden är blott det hjerta sällt,
Som domnat.
Mot ödet, tiden,
Mot stormen, striden,
Hur lugn är hvilan, hur djup är friden
I grafven!

Sof, sälla ande, från flärden skild
Och qvalen,
Sof sött som daggen, om qvällen spilld
I dalen;
Tills gryningsstunden
Bestrålar runden,
Och väcker slumrarn ur morgonblunden
I grafven.

Det frö till lif, som i menskan göms
Af ljuset,

I mörkrets fjettrar ej evigt glöms,
I gruset.
Hvad döden fäller,
Han återställer;
Och knoppen blott, hvarur blomman väller,
Är grafven.

Öfver ett sofvande barn.

Hur säll i vaggans famn du hvilar än,
Hur obekant med villorna och flärden!
Din bädd, — af modershand bereddes den,
Din ro, — af syskon från den högre verlden.

Som morgonlugnet kring en källas blå,
Så frid din lefnads oskuldsbölja söfver;
Ty tidens vinge slog ej än derpå,
Och ödet gick ej än med storm deröfver.

Du ler, — o, röjdes dock engång för mig
Den bild, som leker i ditt slutna öga.
Det är ej jorden än som tjusar dig,
Det är ett minne från det fjerran höga.

Sof, späda barn, hur ljuf är ej din lott,
Med blommans lif att hjertats lif förena,
I dina blickar herrske slummern blott,
Och drömmens engel i din barm allena.

På ett barns graf.

Hvem mätte ut din strid så kort,
Säg, späda barn, som slumrat bort
Från jordens fröjd och smärta?
Dess vår du endast skåda fick,
Dock bodde tårar i din blick,
Och oro i ditt hjerta;
Nu är ditt lugn dig återställdt,
Nu sofver du så djupt, så sällt,
Som under snö och ilar
Den fallna blomman hvilar.

Den lott är ljuf, den seger skön,
Att re'n till dagens fulla lön
För morgonväkten fällas.
Ack, mången gick i sorgens dal,

Som såg det gry, betryckt af qval,
Och fridlös såg det qvällas;
Men kom ej såsom du likväl
Med ren och obefläckad själ,
Vid Herrens vink, ur qvalmen
Till skuggan och till palmen.

Lif och död.

Lifvets engel satt på skaparns högra arm,
Nedanför låg jorden i sin barndom än;
Och den Högste såg ifrån sin höjd med harm
Re'n den första synd, som växte opp på den.

Flyg, så sade Gud till lifvets engel då,
Straffande till jordens skuldbehöljda dal.
Ingen fröjd skall evigt blomma mer derpå,
Intet väsen fly förgänglighetens qval.

Och Guds sändebud flög ned till syndens land,
Svingande sin lia, som hans Herre bjöd;
Och när stoftets son såg spåren af hans hand,
Nämnde han förskräckt den ljusa engeln: Död.

Och den höge skördarn skonar ej. — Hans glaf
Krossar örtens ringhet, krossar ekens prakt;
Hög och låg, och rik och fattig, kung och slaf,
Alla bäfva för hans allvar, för hans makt.

Men utaf de offer, som han fäller här,
Samlar han det ädla, som låg gömdt i dem,
Skiljer det från grusets smitta blott och bär
Allt försonadt åter till sin Gud, sitt hem.

Till den ålderstegne.

Sörjer du en tid, som är förfluten,
Ädle gamle, der du tyst och sluten
Skrider fram i ålderns kulna dal?
Tänker du med saknad på de stunder,
Då du närde känslans rika under,
Och den ungdomsvarma pulsen svällde
Än af salighet och än af qval?

Ingen vällust spirar på din bana;
Kärlekens och ärans djerfva fana

Svajar fjerran från din öde stig;
Nöjets blida, balsamfyllda fläktar,
Flickans rosor och pokalens nektar
Lifva sjuklingen och lifva slafven,
Ack, men lifva icke mera dig.

Löna dig för mödorna och striden
Dessa lemmar, stämplade af tiden,
Denna längtan, som sitt mål ej hann;
Eller gömmer det förödda tjället
Någon njutning, någon skatt i stället
För den glädje, som kom in med våren
Och som gäckande med den försvann?

Ja, i djupet af ditt inre väcktes
För hvar trånad, som af tiden släcktes,
Högre nöjen, renare begär.
Ack, vi skåde blott din yttre slöja,
Blott de fåror, som din panna plöja,
Icke fridens engel i ditt hjerta,
Ej det eden, som han skapat der.

Se, när dagens purpurlågor glimma,
Tjusar än en guldbestrålad dimma,
Än en blomma, i sin knoppning röjd;
Först när solens milda flamma bergas,

Flyr det bländsken, hvaraf gruset färgas,
Och i oförgänglig skönhet tindrar
Då det stjernbeströdda fästets höjd.

Så, när ålderns långa afton skymmer,
Flykta själens jordiska bekymmer,
Och dess himmel går förklarad opp;
Är det svårt att lifvets dag försaka,
Kan du önska dig dess glans tillbaka,
Då din qväll är ljus som stjernerymden,
Och omätligt såsom den ditt hopp?

Allt hvad fordom du som ljufvast tänkte,
Allt hvad sträfvandet och lyckan skänkte,
Står ett bleknadt intet för din syn,
Som för vandraren på Alpens höjder
Dalens dofter, fjärilar och fröjder,
När han fjällets fria hjessa hunnit
Och af ether svalkas ofvan skyn.

O, hvad är den sällhet, här vi söke?
Blott ett blomstersmyckadt troll, ett spöke,
Ur sin natt af phantasin befaldt;
Trånfull sträckes famnen till dess möte,
Jublande vi sjunke i dess sköte;

Men som rök omsluter oss phantomet,
Fridlöst, mulnadt, gycklande och kallt.

Lycklig du, som flärden mer ej dårar;
Lögnerna af jordens falska vårar
Har du lärt att fatta med förakt.
Inga skiften nå ditt trygga läger,
Hvad du hoppas, hvad du sökt och äger,
Fostras ej i dödlighetens parker
Och förvissnar ej med deras prakt.

Skygd mot villorna och mot passionen,
Och ett minne, huldt som harpotonen,
Och en graf, som vinkar och som ler,
Och en röst, som bakom grafven talar,
Kallar, bjuder, tröstar och hugsvalar;
Der den sällhet, som du eftertraktar,
Och som ålderns stilla bana ter.

Hel dig! undan stormarna och åren,
Hög och segrande i silfverhåren,
Vandrar du mot evighetens rand,
Seglarn lik, som re'n af lugnet vaggad,
Ser på afstånd oceanen fradgad,
Och med glädjens hvita vimpel helsar
Stränderna utaf sitt fosterland.

Barden.

I dalens famn förflöt hans barndomstid,
Hans lif var lugnt som källan vid hans hydda;
Hvar nyfödd dag kom rik af hopp och frid,
Och ingen oro tog han från den flydda.

Han sjelf ej drömde om sin framtid än,
Och ingen anade hans kall med åren;
Hans verld var trång; dock storhet fanns i den,
Och skönhet väcktes äfven der af våren.

Och obekant och sluten i sig sjelf,
Men med en jättelik natur förtrogen,
Han lärde kraftens språk af bygdens elf,
Och saknadens af bäckarna och skogen.

Der såg han klippan trygg bland stormar stå,
En bild af mannens mod, en bild af hjelten,
Der lyste qvinnans själ ur himlens blå,
Och kärlek slog i blommor ut på fälten.

Så ammades han opp, hans håg blef stor,
Hans barm bekant med fröjderna och qvalen;
Han tog farväl af hydda och af mor,
Och gick med lyrans skatt ur barndomsdalen.

Och genom verlden drog han med sin sång,
Till hvarje slott, till hvarje koja bjuden,
Han sjöng; — och slafvar glömde bojans tvång,
Och kungapannor klarnade vid ljuden.

Och stod han hög i borgens rund ibland,
Förmälande en djerf bedrift med tonen,
Då lyste drottens blick som stjernans brand,
Och riddarsköldar dånade kring thronen.

Och tärnan satt och hörde på hans röst
Med ögon, på den stolta skaran vända,
Och hennes kind blef röd, och hennes bröst
Bestormades af känslor, förr ej kända.

Så sjöng, så lefde han i lifvets vår,
Och så i lifvets sköna sommarstunder;
Tills tiden kom med vinter till hans hår,
Och åldern blekte kindens ros derunder.

Då gick han åter till sitt hem och tog
Ännu en gång sin lyra der i handen;
Och grep en djup accord på den — och dog,
Och gaf åt andens fosterbygder anden.

Nu grusas vården öfver Bardens graf,
I sekler re'n hans aska bott derinne;
Men sången flyger öfver land och haf,
Och hjertan glöda vid den ädles minne.

Till Trånaden.

För jordens Gudar höjer jag ej sången;
Jag bringar offret af min lyras röst
Åt trånaden, åt den förgråtne fången,
Som gömd och okänd ammas i mitt bröst.

Der, mellan lifvets sorger bor den höga,
Med dunkla forntidsminnen i sin barm;
Och tårar svälla i hans mulna öga,
Och tomhet famnas af hans sträckta arm.

O, hvarför kan jag ej hans dar besälla,
Ej finna svalka för hans hjertas brand!
Hvad vinge bär mig opp till ljusets källa,
Och ger åt främlingen ett fosterland?

Ack! evighetens håfvor blott försona
Den stoltes qvalfullt lågande begär,
Och såsom konungen sin stela krona,
Föraktar engeln hvarje njutning här.

Och derför ser han, hvar gång östern randas,
Med tårar opp mot en förhatad dag,
Och derför mäter han hvar stund jag andas,
Och räknar dyster hvarje hjertats slag.

Haf tålamod, du gäst från högre trakter!
Din pröfvotid är hård, men icke lång:
Det blir en natt, som söfver dina vakter,
Och för dig sakta ur din bojas tvång.

Snart skall du sjelf befriad lyfta vingen,
Och fly från jorden, en förklarad hamn,
Och ofvan stjernorna och ofvan tingen
Din himmel nå i fosterlandets famn.

Zigenaren.

(Efter en tradition.)

Bland Zigenare, i Finland sedde,
Störst och käckast var den mörke Adolf.
Inga Tavastländska moar födde
Bommar, starka nog att honom stänga,
Häkten genombröt han såsom skogsnår,
Männer slog han, såsom harfven kokor.
Men hans lif var som en björns i skogen,
Hvad den väldige behöfde, tog han,
Hvad han ej behöfde, lät han vara.

Nu från tinget, der sitt straff han utstått,
Sårad, sjuk och smidd i jern han fördes
Öfver Kangasalas ås tillbaka.
Midt på vägen, der som smalast åsen
Tvenne fjärdar skiljande sig höjer,
Slog han ögat opp och såg omkring sig,
Såg och talte stilla till sin fångvakt:
»Nå, vid Gud, har icke Finland sjöar,
Stränder, skogar, lunder, berg och ängar,

Mäktiga att trolla qvar Zigenarn.
Om vid slutet af den långa bergbron,
Der, hvar mellan dunkelt gröna granar
Strandens glesa gula björkar svaja,
Om jag der min hustru skulle möta,
Ville jag till henne säga: qvinna!
Dröj och föd ditt foster här till dagen,
Att mitt barn må se, i födslostunden,
Hur vår Herres verld är glad och herrlig;
Fast att dröja är oss tungt som döden.»
Så han sade: utan akt på talet,
Åkte förarn fram i lugn sin kärra.

Stranden hann, i sakta rullning, kärran,
Och ett stycke framför den, på vägen,
Gick en ensam qvinna långsamt framåt.
Djupt på hennes randigt väfda klädning
Föll en gråhvit duk af lärft från skuldran,
Och på den, i svarta bucklor, håret.
Förarn åkte fram och upphann henne.

Men med ena handen på ett spenbarn,
Med den andra emot barmen hållet,
Viste hon och talte så till förarn:
»Låt mig följa på ditt lass ett stycke;
Jag är trött af bördan vid mitt hjerta.»

Och han tog den bedjande på lasset,
Och hon satte sig bakom med fången.

Knappt så långt, som hjerpen uppskrämd flyger,
Se'n hans grenkamrat för kulan fallit,
Åkte förarn aningslös och säker,
När en dolk, i dukens veck förborgad,
Leende Zigenarqvinnan framdrog,
Och, mot mannen lutad, talte sakta:
„Passa på, min man, när hugget faller,
Skuffa förarn ned från kärran genast!„
Sade, och med all sin styrka samlad
Slog hon i sin oväns skuldra knifven.

Genom jackan, gjord af vallmar, trängde
Stygnet mellan nyckelben och nacke,
Och ur förarns hand föll töm och piska.
Men i blinken, stött af Adolfs axel,
Sjönk han sanslös mellan hjulen neder.

Glad till marken sprang Zigenarns maka,
Tog ifrån den slagne alla nycklar
Och befriade sin man och herre.
Lätt från hand och medja löstes jernen;
Fötterna allena löstes icke.
Fempunds-tunga bultar, icke lästa,

Utan smidda fast med eld och hammar,
Tyngde dem och lydde inga nycklar.

Och han stod likväl, Zigenarn Adolf,
Glad på marken re'n och eftertänkte,
Hvart sin färd han skulle styra dädan;
När, ur dödens slummer vaknad, förarn
Öppnade sin blick och mötte röfvarns.
Genast sprang emot sin ovän Adolf
Och, med knifven höjd i luften, sade:
»Aldrig skall du mera återvända,
För att säga hvart Zigenarns maka,
Hvart Zigenarn Adolf tagit vägen.»

Sade; men den fallne bad och svarte:
»Håll med hugget opp och skänk mig lifvet;
Aldrig vänder jag ändå tillbaka,
Aldrig går jag, att med spö och bojor
Plikta för mitt oförstånd och hädas.
Hellre lemnar jag mitt rika hemman,
Dragande med er i ödemarker,
Om mig Gud vill dertill unna styrka.»

Så han bad — och öfvertald Zigenarn
Höll med hugget opp och skänkte lifvet.
»Om vid Gud du lofvar brödratrohet,

Skall ett hår ej på din hjessa krökas,
Ej så länge röfvarn Adolf andas
Och med dessa båda ögon ser dig.»

Så han sade: för ett slag flög hästen,
Skenande den långa milen framåt;
Men han sjelf tog af till skogs från vägen,
Bärande, fast sjuk, sin slagne broder.
Och i spåren af sin maka åtföljd.

Tvenne solar re'n från hvalfvet stupat,
Tvenne nätter hade klarnat redan,
Från den stund, de veko af till skogen;
Men vid qvällen af den tredje dagen
Valde de till hviloplats en lada,
Fjerran från ett menskligt hem belägen.
När de der på höet satt sig neder,
Började Zigenarn Adolf tala:
»Nå, i sanning mina trogna vänner,
Många hårda dar jag genomlefvat,
Aldrig har jag svultit dock så länge.
Vore jag till mina fötter ledig,
Mat jag hade skaffat längesedan;
Nu i ödemarken kring vi irrat,
Glade, om ett bär, en droppe vatten
För vår värsta törst och hunger funnits.

Dock, vid Gud, min dyra, sköna maka,
Ej för din skull, ej för min jag sörjer
Så, som för vår gode, sjuke broder!»

Så han sade; och hans maka svarte:
»Låt ej slikt ditt stora hjerta ängsla;
Vill du dröja här i natt, o herre,
Skall mitt bröst vår sjuke broder nära.»
Talte så, och efter lemnadt bifall
Mot den hungertärde svage lutad,
Bjöd hon moderligt den bruna barmen.

Och när äfven denna natt förlidit,
Och på topparna af skog och fjällar
Höstens sol sin första rodnad spridde,
Väcktes förarn, styrkt af sömn och föda,
Steg ifrån sin stråbädd opp och sade:
»Nu, min vän och gode broder Adolf,
Vill jag gå och söka menskor åter,
Att oss skaffa mat, ifall jag mäktar.
Om jag följer spången genom skogen,
Hinner jag till midda'n väl ett hemman,
Och är här med mat i qväll tillbaka.
Ingen, om han här i nejden ser mig,
Skall åt förarn Anton neka bistånd.»

Prisande hans mening, svarte Adolf:
»Väl, så långt, som mina krafter tåla,
Skall jag villigt bära dig på spången;
Sedan gå, och före Gud dig åter!»

Och de gåfvo sig på färden båda,
Ena tågande, den andra buren,
Tills, vid början af en bättre skogsväg,
De i vänlig brodersämja skiljdes.
Till sin lada gick tillbaka Adolf;
Förarn gick, fast svag, att hemta föda.
Men med ständigt vexlad gång och hvila
Hann han, innan midda'n, till ett hemman,
Gick der in, och tog sig plats på bänken.
Honom kände värden strax och talte:
»Nå förunderligt, min gamle granne,
Hvadan så till fots och så förbleknad?»

Djupa suckar drog af trötthet förarn,
Och med ryggen stödd mot väggen svarte:
»Granne, underlig har färden varit,
Underligt jag kommer till ditt hemman,
Ensam, så till fots och så förbleknad;
Men låt först mig stilla törst och hunger,
Sedan hör hvad skett och hvad bör göras.»
Så han sade, i sitt hjerta redan

Stämplande försåt emot Zigenarn,
Mot Zigenarn Adolf och hans maka.

Mat och dricka hemtades på stunden,
Syradt kalja i ett stop af furu,
Mujkor, kött och bröd och smör och bränvin,
Och han sträckte glad sin hand till maten.
Men när törst och hunger han tillfredsställt,
Sträckte han sig hvilande på bänken,
Och till värden, med en vink, begynte:
»Skicka, granne, bud till fogden genast,
Att med folk och vapen han må komma
Och Zigenarkungen Adolf gripa.
Se, emellan nyckelben och nacke
Bär jag knifstygn, af hans maka hugget.
Nödgad sedan för det kära lifvet
Att dem följa genom ödemarken,
Har jag lefvat trenne dygn i skogen,
På det fjerde kommit hit omsider.
Men i natt, då månen sjunkit, smygen
Till den lilla ladan, mellan bergen,
Der mot skogssjön Mättäkoski krökes,
Der är stället, der skall röfvarn finnas,
Hvilande i natt bredvid sin maka,
Der skall jag ock finnas käck till bistånd.»

Sagdt, och värden åter: »Ingalunda,
Gamle granne, får du gå tillbaka;
Låt de friska styra och blif hemma.»

Honom svarte förarn Anton åter:
»Om ej jag dem mat och bränvin bringar,
Om ej jag, som lofvadt, återkommer,
Fåfängt skall man söka dem i ladan.
Låt mig gå; och du, bestyr hvad öfrigt.»
Så han sade, lastade sin påse,
Och, fast trött, begynte återfärden.

Men i samma stund satt röfvarn Adolf
I den glesa ladan med sin maka.
På sitt späda barn, till barmen slutet,
Höll sin blick orörligt fästad qvinnan;
Mannen såg mot spången oupphörligt,
Längtande att der sin broder varsna.
Ej ett ord blef taladt; endast syrsan
Skrek i höet, och i skogssjön anden,
Och nå'ngång i modersfamnen barnet.

Så gick dagen småningom till ända.
Men när solen sjunkit bakom bergen,
Satt Zigenarn Adolf der han sutit,
Ej som förr, med filen sänkt på bojan,

Men med ögat fäst på spången ständigt.
Och han såg omsider förarn komma.
Opp han sprang, och stora tårar sköljde,
Rullande, hans väderbitna kinder;
Men i glädje brast han ut och sade:
»Ingen nöd, mitt dyra barn och maka,
Ingen nöd, ty se! vår bror är trogen.»
Strax den kommande till mötes gick han,
Nådde honom och på starka skuldror
Bar den trötte fram till ladan åter.

Men när förarn framtog maten sedan,
Brast Zigenarqvinnan ut i tårar,
Och Zigenarn Adolf satt och talte:
»Äten nu, men jag vill fila bojan,
Se'n, hvad öfrigt lemnas, vill jag äta.»
Men när hungern alla stillat hade,
Sökte de med fröjd i höet hvila.

Re'n med mörker hade natten kommit,
Långsamt vandrande sin stilla bana,
Vaken låg likväl Zigenarn Adolf,
Vaken låg också hans trogna maka,
Tysta båda dock, tills qvinnan sade:
»Hvad kan nu i vida verlden handlas,
Efter syrsan sjunger så beständigt?»

Henne svarade Zigenarn åter:
„Syrsan, qvinna, gläds åt höets vällukt,
Gläds åt värmen i den fulla ladan,
Gläds åt menniskornas goda sällskap;
Jag åt stjernan, mellan molnen skådad,
Jag åt friheten, förvärfvad åter,
Mest dock, att vi fått en trogen broder.„

Åter talade Zigenarqvinnan:
„Bed att stjernan ej i molnet skrider,
Att ej friheten i boja lägges,
Bed att brödratrohet ej må svika!„

Knappast var det sista ordet taladt,
När af sorl den glesa ladan omgafs,
Och en röst i dörrens mörker ropte:
„Finnas menskor här? och hvilka? svaren.„
Ingen svarte, och det roptes åter:
„Sätten eld inunder ladan, vänner,
Ty Zigenarkungen har sin thron här!„

Då sprang röfvarn Adolf fram till dörren,
Och med dolken höjd i handen sade:
„Här är mannen; ingen född af qvinna
Skall ohämnad tränga fram till thronen,
Innan ett beting han gett och svurit.

Svärjen lejd och vård åt förarn Anton;
Då med barn och maka är jag fången.»

Men, igenom dörren smugen redan,
Talte förarn, der han stod bland männen:
»Sörj för dig, Zigenare, ditt bistånd
Tarfvar icke förarn Anton mera.»

Ändtligt genomskådande försåtet,
Med en blick, som gnistrade i natten,
Med en mun i fradga ropte Adolf:
»Nå, vid Gud, har jag ej skådat bofvar,
Röfvare, som plundrat sina bröder,
Mördare, som ryckt ur spenbarn hjertan;
Ingen har dock gjort hvad förarn Anton.»
Så han sade, och till förarns hjerta
Trängde med hans ord den slängda knifven.

Julqvällen.

Den bleka månen sken på mon,
Af hunger tjöt i klyftan lon,
Och hundens skall ljöd långt i byn;
Men vandrarn gick vid skogens bryn,
I ödemarken låg hans tjäll.
Det var en kulen juleqväll.

Han skyndade sin trötta gång
På stigen, öfveryrd och lång,
Af barn och maka väntad hem;
Han bar ett högtidsbröd åt dem,
På herregåln i byn begärdt.
De sjelfva länge bark förtärt.

Det börjar mörkna mer och mer,
Då han en ensam gosse ser,
Som sitter stum på drifvans rand,
Och andas i sin kalla hand;
Vid qvällens än ej släckta sken
Han tycktes halft förstelnad re'n.

„Hvart leder, arma barn, din stig?
Kom hem till oss att värma dig!„
Så sagdt, han tog den frusne med,
Och hann omsider gårdens led,
Och trädde in till stugans fest
Med brödet och sin späda gäst.

Vid muren satt hans dagars tröst,
Med yngsta barnet vid sitt bröst:
„Du dröjt så länge på din färd,
Kom hit och sätt dig vid vår härd;
Och du också!„ — så öm, så lugn
Hon ledde gossen närmre ugn.

Och snart vid hennes vård man fann
Hur brasan mera lifligt brann.
Hon tycktes glömma bort sin nöd,
Hon tog så gladt sin makes bröd,
Och bar det fram till aftonvard,
Med litet mjölk, i bunken spard.

Från halmen, glest på golfvet bredd,
Till festens måltid, sparsamt redd,
De muntra barnen redan gått;
Vid muren qvar blef gästen blott.

Hon tog den arma med sig då,
Och förde honom fram också.

Och när en tacksam bön var slut,
Hon tog sitt bröd och delte ut.
„Välsignad är den godes skänk„,
Så talte gossen på sin bänk,
Och tåren i hans öga log,
När han den bjudna skifvan tog.

Hon ville dela, som hon delt;
I hennes hand var brödet helt.
Förvånad hon sitt öga fäst
På främlingen, sin späda gäst;
Hon undrar, och hon ser och ser;
Han syntes ej densamma mer.

Hans öga brann, som stjernan klart,
Hans panna lyste underbart,
Från skuldran spridde sig hans drägt,
Som dimmorna för vindens fläkt,
Och hastigt står en engel der,
Så skön, som Skaparns himmel är.

Ett saligare ljus gick opp,
Hvart hjerta slog af fröjd och hopp,

Det var en oförgätlig qväll
Uti det goda folkets tjäll;
Och skönare var ingen fest,
Ty engeln blef hos dem som gäst.

* * *

Se'n mången vinter gjort sitt tåg,
Jag kom en julqväll dit och såg;
De godas hydda fanns der än,
Och deras soneson i den;
Han hade börjat gråna re'n,
Och satt till bords vid brasans sken.

Det var så ljust, det var så gladt;
Hans maka vid hans sida satt,
Och barnaskaran rask och skön;
Det var, som om de slutat bön,
Det var, som om de hade trott
Att i en helgedom de bott.

Men högst vid bordet brann ett ljus,
Det enda i de frommas hus,
Dit ställdes mjölk och hvetebröd,
Men ingen njöt dess öfverflöd.
Jag frågte hvems den platsen var?
„Den gode engelns", gafs till svar.

Tjensteflickan.

Om re'n vid helga klockors ljud,
Jag stode i min högtidsskrud,
Och såge natt och dimmor fly,
Och söndan's sköna morgon gry!

Förbi är veckans möda då;
Till Ottesången får jag gå,
Och träffa nära kyrkan den,
Som saknat veckan ut sin vän.

Han står väl då på förhand re'n
På kyrkobackens brant allen,
Och blickar, öfver träskets längd,
På slädornas och folkets mängd.

Och jag är den, som eftersöks:
Och tåget nalkas, skaran öks,
Och plötsligt syns jag deribland,
Och räcker honom gladt min hand.

Nu, muntra syrsa, sjung din sång,
Tills pertan brunnit ut en gång,
Och jag får gå till sängs igen
Och drömma om mitt hjertas vän.

Jag sitter här och spinner nu,
Och rullan är ej half ännu;
Och Gud vet, när jag spunnit ut,
Och när den långa qvälln tar slut!

Bondgossen.

Jag huggit tills min kraft förgått,
Och hugger om igen,
Och yxans stål är hvasst och godt,
Men furan står dock än.

Min arm var en gång tung och stark;
Nu är den mer ej så,
Se'n vintern om jag ätit bark
Och druckit vatten på.

Ifall min tjenst jag bytte om,
Och bättre för mig såg,
Jag kanske till en herre kom,
Som hade bröd af råg.

Kanske i närmsta stad jag fann
En lön för tro och flit. —
Jag tänker ofta så, och kan
Dock icke längta dit.

Står fjället der med löfprydd topp
Och ser i sjön sin bild?
Går solen der så herrlig opp,
Och går den ner så mild?

Finns der en dal, som blomdoft strör,
En mo, som tallar bär?
Och hon, hvars vallhorn nu jag hör,
Skall hon väl finnas der?

Förbi far molnet utan skygd,
Till vindens tidsfördrif; —
Och, utan vän och fosterbygd,
Hvad är ett menskolif?

Kanske att Gud hör folkets röst
Och lindrar landets nöd;
Kanske en bättre skörd i höst
Oss ger ett bättre bröd.

Roddaren.

Sjung, arma gosse, sjung!
Din rodd blir annars tung,
Din hand vid åran domnar snart,
Och hvem skall se'n ge båten fart?

En våg ej rör sig mer,
Af sol och dag jag ser
En strimma blott vid vesterns bryn;
Och mörk i fjärdens djup är skyn.

Säg, arma gosse, säg:
Hvart skyndar nu din väg,
Allena, sträfvande och trött,
Då natten sjelf har somnat sött?

Är det en fågeltropp,
Du skrämt vid stranden opp,
Är det en lom, är det en and,
Du jagar nu från strand till strand?

Du, som från skog och fjäll
Mig frågat mången qväll,
Mig frågat förr, mig frågar än,
Hör, echo, hör mitt svar igen:

Jag ingen fågeltropp
Har skrämt vid stranden opp,
Det är ej lom, det är ej and,
Jag jagar nu från strand till strand;

Min tanke jagar jag:
Hvart enda åretag,
Hur lätt det är, hur svagt det är,
Mig närmre till min tanke bär.

Der röken stiger opp
Mot klippans blåa topp,
Der hyddan syns vid träskets slut,
Dit har min tanke rymt förut.

Der skall jag finna den,
Förr'n det blir dag igen,
När båten hunnit strand och hamn,
Och jag min trogna flickas famn.

Talltrasten.

Det är så lätt man rörs och andas re'n;
Ej mer en brännhet sol, med stupadt sken!
Af sommardagen finns ej öfrigt mer,
Än vesterns glans, som genom lunden ser,
Och vindens fläkt, som, redan matt och sval,
Skall domna snart på blomstren i vår dal.

Blott du, den silfverklara qvällens vän,
O talltrast! bryter nejdens tystnad än.
Är dagen eldig, och är natten ljuf,
Af båda diktens färger lånar du,
Och målar i en oförgänglig sång
Din trohets högtid, såsom våren lång.

Du har, som jag, en vän att tolka för
Den fröjd, det qval, ditt veka hjerta rör;
Har jag, som du, en stämmas välljud fått,
Ett språk så innerligt, så lätt förstådt?
O, kan jag säga hur jag älskar nu,
Och kan jag en gång älska ömt som du!

Lycksalig den, som vid naturens bröst
Från henne hemtar kärlek, ord och röst,
Som, irrande, sitt modersmål ej glömt;
Han drömmer blott, och säger hvad han drömt,
Men medvetslös och utan reglors tvång
Han drömmer vishet, och han talar sång.

Jag vill dig höra, skald, vid skogens bryn,
Tills sista purpurn flytt från aftonskyn,
Och nattens fackla tändt sitt bleka sken;
Vid hyddan möts jag af min flicka se'n,
Och, skall jag tolka hur jag dig förstått,
Ej ord jag brukar, utan kyssar blott.

Jägargossen.

På marken vistas fågeln blott,
Och löfven skymma än;
Jag har ej gjort ett enda skott,
Och det blir qväll igen.

Om vintern komme hit en gång,
Med drifvor i sitt fjät;
Jag såge bättre ripans gång,
Och orren hölle trä't.

Om luften ville blifva sval,
Och löfven falla se'n;
Jag såg kanske i nästa dal
En flock af hjerpar re'n.

Dock snart skall ripans spår sig te,
Och hjerpens skygd förgå;
Men den, som helst jag ville se,
Skall jag ej se ändå.

Jag blickar här, — hon blickar der;
Men ack, vi mötas ej!

Jag kunde stå, der blicken är,
Och såge henne ej.

Emellan oss är sjö, är fjäll,
Är mo med furu på,
Emellan oss är dag och qväll,
Och kanske natt också.

Morgonen.

Solen några purpurdroppar
Re'n på österns skyar stänkt,
Och på buskar, blad och knoppar
Daggens perleskur sig sänkt.

Skogens alla fåglar svinga
Jublande från topp till topp,
Tusen glädjeljud förklinga,
Tusen stämmas åter opp.

Fjärden krusas, böljan randas,
Lunden rörs af fläkt på fläkt,

Lif och blomsterdofter blandas
I hvarenda andedrägt.

Engel från det fjerran höga,
Hvarje väsens blida vän,
Gryning! har ett mulnadt öga
Mött din ljusa anblick än?

Skingrad är bekymrens dimma,
Tankens dystra moln förgått;
Dagen i sin barndomstimma
Älskar barndomskänslor blott.

Ingen lider, ingen saknar;
Allt är glädje, frid och hopp.
Med naturens morgon vaknar
Hvarje hjertas morgon opp.

Kyssen.

Jag kysser dig och ledsnar ej,
Och skall jag nånsin ledsna? Nej!
Nu, goda flicka, svara mig,
Hvad sällhet kyssen skänker dig?

Du älskar den så väl som jag;
Nu säg, hvad utgör dess behag?
Jag frågar nu, jag frågte nyss,
Och får till svar blott kyss på kyss.

Om i min läpp man honing gömt,
Du kysste den ej mera ömt;
Om galla vore stänkt derpå,
Du kysste lika ömt ändå.

Se till, hvad förebär du väl,
Om någon frågar efter skäl?
Om någon oblygt kommer nu
Och frågar: hvarför kysses du?

Och folket dömmer strängt, min vän,
Hvad skall det säga då om den,

Som annat ej än kyssa gör,
Och sjelf ej engång vet hvarför?

För min del jag ej hittat på,
Hvad godt i kyssen finnas må;
Men jag vill dö, om jag en stund
Skall stängas från din purpurmund.

Den ångrande.

Göm, poppelskugga, i ditt trogna sköte
De ord, han sade vid vårt sista möte.
Hans djerfva bön, hans vrede och hans oro
För mig, för tystnaden och dig blott voro.

Ty solen sjunkit redan från det höga,
Och ingen stjerna öppnat än sitt öga,
Och ingen vaken vind fanns mer i nejden,
När om min afskedskyss han tände fejden.

För dig blott kan jag yppa hvad jag kände,
Hur hvarje suck, hvar tår, han göt, mig brände,

Hur gladt jag honom tusen kyssar unnat,
Om flickan vågat ge och blygseln kunnat.

Säg honom, du, om någon gång han nalkas,
Att drömma bort en stund hos dig och svalkas,
Säg honom då, ifall ett språk du äger,
De tysta ord jag nu med bäfvan säger:

„Glöm, goda gosse, hvad dig kränkt och smärtat,
Den köld, hon hycklar, är dock långt från hjertat:
Förtörnas ej, fast henne hård du tycker,
Och tröttna ej vid hennes blyga nycker.„

Det var då.

Högre mot sanden
Svallar den vreda sjön,
Björken på stranden
Susar ej mera grön;
Marken är stel af snön.

Du, som med våren
Flydde från dal och vän,

Bragte dig tåren
Blott för en stund igen,
Ville jag säga än:

„Skåda kring runden,
Flicka, en gång ännu!
Mins du hur lunden
Fordom var grön och ljuf?
Se, hvad den blifvit nu!"

Se'n, då hon flydde,
Skulle hon säga så:
„Skönare grydde
Ynglingens kind också;
Men det var då, — ja då!"

Sjömansflickan.

Vinden blåser opp i hast,
Segel fylla stång och mast,
Skeppet styr till fjerran länder,
Gud vet när det återvänder!

Du som far der, äger du
Någon blick för mig ännu?
O, jag såg dig än, kanhända,
Om min gråt blott toge ända.

Vore jag hvad fågeln är,
Vingad såsom måsen der,
Följde jag dig glad på färden
Till den obekanta verlden!

Kom beständigt dit du kom,
Vände när du vände om,
Spelte med min lätta vinge
Och din blick i flygten finge.

Men den arma flickans lott
Är att fläkta afsked blott,
Med en tårfull duk i handen,
Vinglös lemnad qvar på stranden.

Långt ifrån att följa få,
Måste jag tillbaka gå,
Innan qvällen komma hunnit,
Innan seglet än försvunnit;

Måste jaga ur mitt bröst
Saknaden, som är min tröst,
Torka väl från kinden tåren,
Att min mor ej märker spåren.

Helsningen.

Fästet klarnar opp, den dunkla skuren
Lemnar rum för aftonsolens sken,
Och på fjärden, af en svallsjö buren,
Vaggas dagens storm, och sofver re'n.

Hon, som saknat mig på många dagar,
Ser ej än min julle styra dit;
Kanske står hon nu vid sjön och klagar,
Och med tåradt öga blickar hit.

Ej ett vindkast fyller dock mitt segel,
Och det vill ej skrida, om jag ror,
Och så långt, långt bort om fjärdens spegel
Skymtar udden, der den hulda bor.

Svala du, som rör så gerna vingen,
Med ett tröstens bud till henne flyg:
På dess skuldra sitt och, sedd af ingen,
Dessa ord i hennes öra smyg:

Goda flicka, om din vän du saknar,
Hör hans trogna helsning genom mig,
Nästa morgon, endast vinden vaknar,
Lossar han sin båt och söker dig.

Lång är vägen, och han sjelf behöfver
Vindens hjelp att klyfva fjärd och sund;
Men, hur lugnt det är, som jag deröfver
Sväfvar lätt hans tanke hvarje stund.

Några fågelljud i skogen väckta,
Blott en källas sus bland strandens fjäll,
Blott en myggsvärms lätta vingslag fläkta
Den med blixtens snabbhet till ditt tjäll.

Akta, då är Guden nära.

Sköna flicka, yra flicka,
Vänta några vårar bara,
Och du skall så fritt ej blicka,
Och du skall så yr ej vara.

Fjorton år blott glädje amma;
Femton år och sexton stunda,
Guden kommer med sin flamma,
Och det blir helt annorlunda.

Blott en gnista af hans låga
Tusen sorgsna tankar föder,
Blott en fläkt ifrån hans båga,
Och det friska hjertat blöder.

Lugnet störes, glädjen smittas,
Inga fröjder lyda valet,
Och i ögats spegel hittas,
Mellan hopp och löjen, qvalet.

Flicka, än mot pilens smärta
Ingen sorgfull vakt behöfves;
Guden nalkas ej ett hjerta,
Medan än dess aning söfves.

Men när friden byts i saknad,
Sakna'n i begär, som tära,
Akta, då är slumrarn vaknad,
Akta, då är Guden nära.

Serenad.

Re'n släckt är lampan i min flickas kammar,
Ett blekrödt månsken blott på rutan flammar,
Och genom slöjan, fäst för den, jag ser
Den skönas bild ej mer.

Snart skall hon bäddens trygga fristad hinna;
Se'n, blyga Cynthia, blif min spejarinna,
Och yppa vänligt hvad du skåda fått
För mig och natten blott.

Om med en blick, der himlen strålar åter,
Hon sammanknyter händerna och gråter
Och talar ord, som blott en engel hör,
Sin aftonbön hon gör.

Men om den höljda barmen rörs och bäfvar,
Ett leende på rosenläppen sväfvar,
Och kindens låga sakta tänder sig,
Då drömmer hon om mig.

Förställningen.

Alla känna fröjd och smärta,
Fast ej alla det förklara;
Hvarje flicka har ett hjerta,
Fast hon låtsar utan vara.

För de nöjen, Gudar skicka,
Kan sig ingen dödlig akta;
Kyssar älskar hvarje flicka,
Fast hon låtsar dem förakta.

Yngling, älska, brinn och låga
Och med köld skall du belönas,
Men ett liknöjdt steg blott våga,
Och ditt qval skall bli din Skönas;

Och dess fåfängt dolda smärta
Skall i min, i röst förklara:
»Hvarje flicka har ett hjerta,
Fast hon låtsar utan vara.»

Fordra tusen kyssar, — alla
Skall med hyckladt tvång hon unna;
Fordra ingen, — och den kalla
Skall ej en försaka kunna;

Skall ur tårar ofta blicka,
Skall i suckar hviska sakta:
»Kyssar älskar hvarje flicka,
Fast hon låtsar dem förakta.»

Fjäriln och rosen.

Rosen lutar, blek om kinden;
Hennes tid är all;
Fjäriln domnar under vinden,
Under skurens svall.
När skall fjäriln få tillbaka
Sina lekar och sin maka?
När förlåter
Dvalan åter
Rosens matta ögonlock?

Barn af sommarn, lefde båda
Lyckliga som den;
Inga skiften, ingen våda
Störde glädjen än.
Af hvarandras kyssar sälla,
Utan skuld att vedergälla,
Utan oro
Båda voro,
Och de måste störas dock!

Hur de dröja, hur de bida,
Aldrig väckas de;
Kärleken, vid vårens sida,
Kan ej lif dem ge;
Men på kullen, der de bergas,
Nya sköna rosor färgas,
Och i doftet
Öfver stoftet
Svärmar nya fjärlars flock.

Fågelfängarn.

Jag vandrar fram på skogens ban,
Och blickar opp i tall och gran,
Och ofta nog jag fåglar ser,
Men ingen flyger ner.

Och hvar och en tycks fly den stråt,
Der jag har utsatt mitt försåt,
Och lika tomhändt, som jag kom,
Jag måste vända om.

Jag borde se med sorg och ångst
På min bedragna fågelfångst,
Men huru felt det än må slå,
Är jag förnöjd ändå.

Jag har en snara qvar till slut,
Som aldrig lemnats tom förut,
Dit fågeln lika gerna går,
Som jag densamma får.

Och när jag kommer hem igen,
Jag gillrar än i afton den:
Och flicka lyder fågelns namn,
Och snaran är min famn.

Till aftonstjernan.

Stjerna! qvällens dotter du,
Säg mig hvad du skådar nu?
Ser du från din trygga borg
Mer af glädje eller sorg?

Kanske på ett stormigt haf
Seglarn nu från böljans graf
Än med fruktan, än med hopp
Blickar mot din ledning opp.

Kanske i en bortglömd dal,
Ensam lemnadt med sitt qval,
Söker nu ett krossadt bröst
I ditt milda öga tröst.

Kanske att på dig som bäst
Någon trogen flicka fäst
Sina blickar, och begär
Att sin älsklings möta der. —

Ser du seglarns kosa störd,
Låt den bli tillrätta förd;
Ser du sorgen, qvald och glömd,
Håll din ljusa tröst ej gömd!

Men om du min flicka ser,
Sänd en vänlig stråle ner,
Se'n du skrifvit i dess sken
Att jag väntar längese'n.

Den döende.

Den långa natten gått till ända snart:
Blir icke hvalfvet redan ljust och klart?
Och får ej träskets snö ett högre sken?
Var det ej Orrens rop, som hördes re'n?

När morgonsolen glöder innan kort,
Och snön på taket börjar smälta bort,
Och droppa efter droppa re'n jag ser
Förbi den öppna gluggen falla ner.

Och syrsan tystnat inne, och jag hör
Den muntra sparfven qvittra utanför;
Då hällen mig en annan säng beredd,
En kärfve halm, på stugans trappa bredd.

Ty jag vill ledas dit och hvila der
Och se hur skön och glad naturen är,
Och fröjdas än en gång åt land och sjö,
Och se'n i våren, der jag lefvat, dö.

Ynglingen.

Vind, som mig smeker och lemnar,
Säg, hvart din kosa du ämnar,
Skyndande, flyktig och snar,
Säg mig, hvar hamnar du, — hvar?

Bölja, som gungar min julle,
Skulle jag följa dig, — skulle
Årorna lyda ditt drag,
Svara, hvar hamnade jag?

Tankar, otaliga tankar,
Sägen, hvar kasten J ankar?
Barn af en ädlare verld,
Ges det ett mål för er färd?

Till en ros.

Slumrarinna i den slutna knoppen,
Vakna snart och gläd din fosterdal,
Mött af fjärilns kyss och smekt af droppen,
Som från himlen faller mild och sval.

Skynda, skynda; allt af stunden gifvet
Varar blott så länge stunden rår:
Skynda, skynda; glädjen är som lifvet,
Lifvet åter som en flyktig vår.

Älska, njut och låga, sköna blomma,
Vecklad ut i fägring mer och mer;
Innan hösten må en engel komma,
Som dig bryter och åt himlen ger.

Den sköna.

Allt är godt, hvad jag vill göra,
Allt är lätt, hvad jag begär,
Alla hviska i mitt öra,
Huru skön jag är.

En berömmer ögats låga,
Växten en, en annan hyn; —
Får jag ej min spegel fråga,
Eller tro min syn?

Tittar jag i spegeln bara,
Ser jag sjelf dock mycket mer,
Än min hela friarskara
På en afton ser.

Ljuft det vore att berömmas,
Fast berömmet är en vind;
Skulle ej mitt hjerta glömmas
För min vackra kind.

Men för den blott ord man äger,
Blott för den är känslan gjord;
Ingen till mitt hjerta säger
Ett förtroligt ord.

Vid en källa.

Jag sitter, källa, vid din rand
Och ser på molnens tåg,
Hur, ledda af en osedd hand,
De vexla i din våg.

Der kom en sky, den log så röd,
Som rosenknoppen ler;
Farväl! hur snart farväl den bjöd,
För att ej komma mer.

Dock, der en annan mera klar
Och strålande igen!
Ack, lika flyktig, lika snar,
Försvinner äfven den.

Nu åter en! — Den vill ej fly,
Den vandrar tungt sin stig;
Men, källa, mörk är denna sky,
Och den förmörkar dig.

Jag tänker, när jag ser dig så,
Uppå min egen själ:
Hur mången gyllne sky också
Har bjudit den farväl,

Hur mången, tung och dyster, spred
Sin djupa natt i den,
Och kom så hastigt, ack, men skred
Så långsamt bort igen.

Men hur' de kommit, hur' de gått,
Jag kännt dem ganska väl:
De varit tomma skyar blott
I spegeln af min själ.

Och spegelns ljus och mörker skall
Likväl af dem bero! —
O källa, när blir leken all,
När får din bölja ro?

Den sjuttonåriga.

Jag vet ej hvad jag hoppas,
Och hoppas likafullt,
Mitt hjerta känns så ödsligt,
Och är ändå så fullt.
Hvart syftar denna oro,
Som ej ett mål kan nå?
Hvad önskar jag, hvad vill jag,
Hvad tänker jag uppå?

Vid sömmen hela dagen
Jag sitter som en träl;
Jag tycks arbeta flitigt,
Det lider ej likväl.
Mot handen sjunker pannan,
Och nålen glömmes då.
Hvad önskar jag, hvad vill jag,
Hvad tänker jag uppå?

Jag mente: våren kommer,
Naturens drägt blir ny,

Då skall min håg förändras,
Och mitt bekymmer fly;
Och våren kom och sommarn,
Jag blef mig lik ändå.
Hvad önskar jag, hvad vill jag,
Hvad tänker jag uppå?

Jag älskar ej, som fordom,
Min sköna nejds behag;
Ju mera dagen klarnar,
Dess mera mulnar jag.
Hur skall min oro skingras,
Och när min sorg förgå?
Hvad önskar jag, hvad vill jag,
Hvad tänker jag uppå?

O, den som finge hvila
I dödens lugna bo!
Kanske att blott i grafven
Ett hjerta finner ro.
Men dock, hur tungt att redan
Från sol och vänner gå!
Hvad önskar jag, hvad vill jag,
Hvad tänker jag uppå?

Hämnden.

Skönt i loppet strålar bäcken
Än af silfver, än af guld;
Och i sommarhettan häcken
Står med matta rosor full.

Bäckens svala bölja lockat
Alla nejdens flickor dit;
Och der häckens löf sig skockat
Ler en gosse, gömd med flit.

Intet öga märker faran,
Ingen tunga binds af den,
Och åt löjet skattar skaran
Tusen yra offer än.

„Tänk om någon skulle höra
Våra lekar och vårt glam!"
„Tänk om häcken hade öra",
Svarar gossen och står fram.

„Han skall fångas, han skall jagas!"
Och han jagas, förr'n han rymt.

„Han skall bindas, han skall agas!„
Och han binds och agas grymt.

Gissa, hvaraf bojan gjordes?
Bojan gjord af blommor var.
Gissa, hvari straffet spordes?
I en kyss af en och hvar.

Blommans lott.

Bland sommardagens barn en ros jag såg,
I första stunden af dess blomningstid,
Med purprad kind i knoppens famn hon låg
Och drömde blott sin oskuld och sin frid.

„Du sköna blomma! vakna, blicka opp
Och lär att lifvets bästa lott förstå„,
Så sade, fladdrande kring blad och knopp,
Den yra, guldbestänkta fjäriln då.

„Se, mörkt och fattigt är ditt trånga hus,
Och utan njutning slår ditt hjerta der;

Här lefver glädjen, glöder dagens ljus,
Och kärleken och kyssen väntar här.»

Af talet rördes lilla blommans själ,
Sin mund hon bjöd åt smickrarn innan kort;
Och fjäriln kysste, hviskade: farväl!
Och flög till nya rosenknoppar bort.

Hvem styrde hit din väg?

Långt bort om fjärdens våg,
Långt bort om fjällets topp,
Du ensam dagen såg,
Och växte ensam opp.

Jag saknade ej dig,
Jag sökte ej din stråt;
Jag visste ej en stig,
Som skulle ledt ditåt.

Jag kände ej din far,
Jag kände ej din mor,

Jag såg ej hvar du var,
Jag såg ej hvart du for.

Liksom den bäck, der rann,
För den, som rinner här,
Vi voro för hvarann,
Så länge du var der;

Två plantor, mellan dem
En äng i blomning står;
Två fåglar, som fått hem
I skilda lunders snår.

O, andra nejders son!
Hvi flög du dädan, säg?
O, fågel långtifrån!
Hvem styrde hit din väg?

Till hjertat, som var kallt,
Säg hur du lågor bar. —
Hur kunde du bli allt
För den du intet var?

Bruden.

Om jag såg dig, om jag såg dig redan
Styra framom uddens björkar der,
Såg ett segel först, och kände sedan
Purpurduken, som din flagga är!

Och du kom med några glada rader,
Af din syster skrifna, när du for,
Och du kom med »ja» ifrån din fader,
Och en moderskyss ifrån din mor!

Hvarför skjuta opp vår lycka? Åren
Hinna väl med guld och håfvor än.
Kärleken har blommans art; och våren,
Endast våren är en tid för den.

Skyndom! ljus är kullen, grön är dalen,
Der, som fågelns sällhet, vår kan gro.
Fast i toppen af den brända alen
Skulle jag med dig lycksalig bo.

Saknaden.

I skogen finns ej mer en gren,
Som löf och fägring bär;
Förbi är sommarn längese'n
Och endast vinter här.

Ja, ute ser jag vinter blott,
Och inne likaså;
Och om till verldens slut jag gått,
Jag såge den ändå.

Blef lunden grön, blef nejden varm,
Blef dagen ljus och klar;
Låg kölden i min egen barm
Dock lika ödslig qvar.

O, du mitt ögas fröjd och vår,
Jag dig ej återser,
O, du mitt hjertas sol, du går
Ej upp ur grafven mer.

Min själ var din, min känsla din,
Ditt lif var lif för mig.

Jag har blott sakna'n qvar som min,
Det andra for med dig.

Mitt bästa är att tyst vid hälln
Få minnas flydda dar,
Då brasan brinner ned och qvälln
Ej flere slöjder har.

Vårvisa.

De komma, de komma,
De vingade skaror, som flytt,
Till lunder, som blomma,
Till sjöar, som ljummas på nytt.

Der stormarna ilat,
Hörs sången melodisk och ljuf,
Der drifvan har hvilat,
Bor glädjen och skönheten nu.

Blott kärleken fäster
En flykting från skyarnas rand,

Och himmelens gäster
Besöka blott leende land.

Mitt hjerta skall blomma,
Min känsla skall ljummas på nytt,
Kanhända de komma,
De vingade englar, som flytt.

